ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ

2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓް

ރިޕޯޓް ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01

19 ނޮވެންބަރު 2026

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ
"ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ" އަކީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 233 ވަނަ
މާއްދާގެ (ރ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެކުލަވާލާފައިވާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއާއި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ
ގުޅިފައިވާ ކޮމިޓީއެކެވެ. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޢާންމު ބަޖެޓަރީ
ސިޔާސަތުތަކާއި، މާލީގޮތުން ނުވަތަ އިޤްތިޞާދީގޮތުން ވާނެކަމަށް ބަޖެޓު ހުށަހެޅުމުގައި ޤަބޫލުކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާއި، އެ
ބަޖެޓުގައި ޢަދަދުތައް ހިމެނުމުގައި ވަކިގޮތަކަށް އިޤްތިޞާދީގޮތުން ނުވަތަ މާލީގޮތުން ހިނގާނެކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައް ތައް
ދިރާސާކުރުމެވެ. އަދި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގައި މާލީ ވުޒާރާއާއި، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ ގެ ގަވަރުނަރާއި، އޮޑިޓަރ
ޖެނެރަލާއި އަދިވެސް ކޮމިޓީއަށް މުހިންމުކަމަށް ފެންނަ އެހެން ފަރާތްތައް ހާޒިރުކޮށް ނުވަތަ ލިޔުމުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުން
ހިމެނެއެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށް 4 ނޮވެންބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ
ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުކަމަށް
އޭދަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް އަދި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ނައިބުކަމަށް ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ
ފަޒާދު އިންތިޚާބުކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 2

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭ މެންބަރުން
ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ނައިބު
އަޙްމަދު ސަލީމް ޢަލީ ފަޒާދު
ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާ
އޭދަފުށި ދާއިރާ
ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން
އަޙްމަދު އައިފާން
ޑޮކްޓަރ އަޙްމަދު ޝަމްހީދު
ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާ
ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާ
އަޙްމަދު ޟަމީރު
ޢަބްދު اله ޝަރީފް
މައްޗަންގޮޅި މެދު ދާއިރާ
ކެލާ ދާއިރާ
ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ
މުޙައްމަދު ދާއޫދު
ހަނިމާދޫ ދާއިރާ
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާ
މުޙައްމަދު މަމްދޫޙް
މުޙައްމަދު ޢައްބާސް
ފުނަދޫ ދާއިރާ
ވެލިދޫ ދާއިރާ
މަޢުރޫފް ޛާކިރު
މުޙައްމަދު ޝާމިން ޙަބީބް
ކެންދޫ ދާއިރާ
ކުރެންދޫ ދާއިރާ
ޤާސިމް އިބްރާހީމް
ހަނާން މުޙައްމަދު ރަޝީދު
މާމިގިލި ދާއިރާ
ގުރައިދޫ ދާއިރާ
އަޙްމަދު ޝާކިރު އަސަދު اله ޝިހާބް
މާވަށު ދާއިރާ ގެމަނަފުށި ދާއިރާ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 3

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ސަޢުދު اله ޙިލްމީ އަޝްރަފް ރަޝީދު
ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާ ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާ
ޙަމަދު ޢަބްދު اله އިސްމާޢީލް ނިޒާރު
ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާ ފޭދޫ އުތުރު ދާއިރާ
އަޙްމަދު އަޒާން މަރުޒޫޤު އިބްރާހީމް ނާޒިލް
ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 4

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ފިހުރިސްތު ޞަފުޙާ
1. ތަޢާރަފް 7
2. ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި މަޢުލޫމާތު 7
3. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔަ ގޮތް 7
3.1. ބަޖެޓާގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ދެންނެވި ފަރާތްތައް 8
3.2. ކޮމިޓީން ބައްދަލުކުރި ފަރާތްތައް 9
4. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތާއި ތަޞައްވުރާމެދު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން
ދެއްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު 10
5. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މެދުރާސްތާއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފިސްކަލް ޕޮލިސީ 15
6. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް އަމާޒުކުރި ބައިތައް 19
6.1. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ 20
6.2. ދައުލަތުގެ ޚަރަދު 22
6.2.1 ބަޖެޓުގެ ދާއިރާތަކާއި އެ ދާއިރާތަކަށް ޚަރަދު ބެހިގެންދާ ގޮތް 25
6.3. ކެޕިޓަލް ޚަރަދާއި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް 38
6.4. ބަޖެޓު ޑެ ފިސިޓް އަދި ފައިނޭންސިންގ 39
6.5. ދައުލަތުގެ ދަރަނި 42
6.6. ދަރަނީގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު 43
6.7 މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ބަޖެޓުގެ ފިސްކަލް ހިރާސްތައް . 44
7. ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ހޯދާފައިވާ ފަންނީ ލަފާ 54
7.1. މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ފަންނީ ލަފާ 54
7.2. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަންނީ ލަފާ 64
2027 .8 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާ ކަންކަން 75
2027 .8.1 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާގުޅޭ 75
2027 .8.2 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓާގުޅޭ 76
8.3. އޮފީސްތަކުގެ ޑޮމެސްޓިކް ބަޖެޓު ޚަރަދާގުޅޭ 76
2027 .8.4 ވަނަ އަހަރުގައި ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމެންޓް ޕްރޮގްރާމްތަކާގުޅޭ ބަޖެޓު 76
9. ނިންމުން 77
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 5

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ތާވަލު ތަކާއި، ޗާޓުތަކާއި، ޖަދުވަލު ތަކުގެ ފިހުރިސްތު
ތާވަލު ތަކުގެ ލިސްޓު
ތާވަލު 1: އިޤްތިޞާދީ މައިގަނޑު ޞިނާޢަތްތަކުގެ ދުވެލި (އިންސައްތައިން)... 13
ތާވަލު 2: ފިސްކަލް އަމާޒުތައް ހާސިލުކުރުމުގެ ގޮތުން ހިމަނާފައިވާ އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒުތަކާއި، އެ އަމާޒުތައް ބަޖެޓުން ހާސިލުކުރެވޭނެ
ގޮތް 16
ތާވަލު 3: ދައުލަތަށް ލިބޭ ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީ 20 2029-2025
ތާވަލު 4: ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ މައިގަނޑު ބައިތައް (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން) 22
ތާވަލު 2026 :5 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓާއި ރިވައިޒްކުރި ބަޖެޓުގެ ފަރަގު (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން) 23
ތާވަލު 6: މެދުރާސްތާއަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓު ޚުލާޞާ، މިލިއަން ރުފިޔާއިން 24
ތާވަލު 7: މުޅި ބަޖެޓުގެ ޚަރަދު ބައިކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ޖުމްލަ ހިސާބު (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން) 25
ތާވަލު 8: ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ އެކި ދާއިރާއަށް ބެހިގެންދާގޮތުގެ ޚުލާޞާ (ކޮފޮގް ކްލެސިފިކޭޝަން) 26
ތާވަލު 9: ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދުތައް ބަހާލެވިފައިވާ ގޮތް (ކޮފޮގް) (ޢަދަދުތައް ރުފިޔާއިން) 38
ތާވަލު 10: ބަޖެޓު ބެލެންސް 40
ތާވަލު 2026 :11 އިން 2029 އަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓުގެ ފައިނޭންސިންގ (މިލިއަން ރުފިޔާއިން) 41
ތާވަލު 12: ލޯނުގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދާއި ލޯނު އަނބުރާ ދެއްކުމުގެ ޚަރަދު 44
ތާވަލު 13: ބަޖެޓު ފައިނޭންސް ކުރުމަށް ހޯދާ ފައިސާ (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން) 44
ތާވަލު 2027 :14 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ފިސްކަލް ހިރާސް ހުރި މިންވަރާއި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް 45
ތާވަލު 15: ޖުމްލަ އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން ރިކަރެންޓް ޚަރަދު (މިލިއަން، ދިވެހި ރުފިޔާއިން) 65
ތާވަލު 16: މީރާއަށް ލިބެންޖެހި ލިބިފައިނުވާ ފައިސާ (އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ޢަދަދު، މިލިއަން ދިވެހި ރުފިޔާއިން) 65
ތާވަލު 17: ސަބްސިޑީގެ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑު ހޭދައެއް ހިނގާ އިންޑައިރެކްޓް ސަބްސިޑީގެ ބައިތައް)މިލިއަން، ދިވެހި
ރުފިޔާއިން(.... 67
ތާވަލު 18: ޖުމްލަ އިމްޕޯޓާ އަޅައިބަލާއިރު ތެލުގެ ބާވަތްތައް އިތުރުވެފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު (މިލިއަން، ޔޫ.އެސް ޑޮލަރުން) 68
ތާވަލު 19: އާސަންދަ އަދި ބޭސްފަރުވާގެ އެހީ (މިލިއަން، ދިވެހި ރުފިޔާއިން) 69
ތާވަލު 20: ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތަކަށް ކުރެވޭ ހޭދަ (މިލިއަން، ދިވެހި ރުފިޔާއިން) 70
ޗާޓުތަކުގެ ލިސްޓު
ޗާޓު 2027 :1 ވަނަ ބަޖެޓު އެކި ދާއިރާއަށް ބެހިގެންދާގޮތުގެ ޚުލާޞާ (ކޮފޮގް ކްލެސިފިކޭޝަން) 26
ޗާޓު 2: ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދުތައް ބަހާލެވިފައިވާ ގޮތް 39
ޖަދުވަލު
ޖަދުވަލު 1: ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވިގޮތުގެ ތަފްޞީލު 78
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 6

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
1. ތަޢާރަފް
މި ރިޕޯޓަކީ، 29 އޮކްޓޫބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާގައި، 2027
ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށް މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމާ ގުޅިގެން، ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 234 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ނިންމައި ،
ބަޖެޓާމެދު މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި އެ ގަވާއިދުގެ 236 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓެކެވެ. މި
ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ޖަދުވަލަކީ މި ރިޕޯޓުގެ ބައެކެވެ.
2. ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި މަޢުލޫމާތު
ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި މަޢުލޫމާތުތައް ހިމެނޭ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ތަފްޞީލު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
2.1 މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ
2027 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު؛
2027 2.2 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ ޢާންމު ބަޖެޓު)ދައުލަތުގެ އެކިއެކި މުއައްސަސާތަކާއި މިނިސްޓްރީތަކާއި
އޮފީސް/ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓު(ގެ އިތުރު ތަފްޞީލު؛
2.3 މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއާއި، އެ މިނިސްޓްރީގެ ކަމާގުޅޭ ބޭފުޅުން ކޮމިޓީއަށް
ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ޙިއްޞާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތު؛
2.4 މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުން ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީތަކުގައި ޙިއްޞާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތާއި
ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ޙިއްޞާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތު؛
2.5 މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީއާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީއަށް ދެއްވާފައިވާ ފަންނީ
ލަފާއާއި، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ގަވަރުނަރާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން
ޙިއްޞާކުރެއްވި މަޢުލޫމާތު.
3. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެން ދިޔަ ގޮތް
29 އޮކްޓޫބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ މަޖިލީހުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާގައި، 2027 ވަނަ
އަހަރަށް ލަފާކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށް މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމާ ގުޅިގެން، 4 ނޮވެންބަރު 2026
ބޭއްވި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތާމެދު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 7

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
މެދުގައި މަޝްވަރާކުރިއެވެ. އަދި، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދާނެގޮތުގެ ތާވަލާމެދު މެންބަރުންގެ މެދުގައި
މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 236 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް
ފުރިހަމަކޮށް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާނެ ސުންގަޑިއަކީ 19 ނޮވެންބަރު 2026 ވާ ބުރާސްފަތި
ދުވަސްކަމުގައި ކޮމިޓީން ކަނޑައެޅިއެވެ.
ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގެ ގޮތުން ކޮމިޓީން ޖުމްލަ 09 ބައްދަލުވުން ބޭއްވިއެވެ. އަދި އެ މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީގެ
މެންބަރުން ގާތްގަނޑަކަށް 7 ގަޑިއިރާއި 46 މިނެޓު ހޭދަކޮށްފައިވެއެވެ.
3.1. ބަޖެޓާގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހޯދު މަށް ދެންނެވި ފަރާތްތައް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 234 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ
ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ގަވަރުނަރާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަންނީ ލަފާ ހޯދުމަށް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން
އެ ބޭފުޅުންނަށް ސިޓީ ފޮނުވިއެވެ. އަދި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކަށް
ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޖެޓާމެދު އެ މުއައްސަސާތަކުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާގޮތް ސާފުކުރުމަށް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި
މުއައްސަސާތަކަށްވެސް ސިޓީ ފޮނުވިއެވެ.
3.1.1. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ؛
3.1.2. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން؛
3.1.3. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން؛
3.1.4. އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން؛
3.1.5. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން؛
3.1.6. މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ؛
3.1.7. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން؛
3.1.8. ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް؛
3.1.9. މޯލްޑިވްސް މީޑިއާ އެންޑް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަން؛
3.1.10. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް ؛
3.1.11. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް؛
3.1.12. ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން؛
3.1.13. އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނަރުގެ އޮފީސް؛
3.1.14. ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް؛
3.1.15. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީ؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 8

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
3.1.16. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީ؛
3.1.17. ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ؛
3.1.18. ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ؛
3.1.19. ޗްލިޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ އޮފީސް.
3.2. ކޮމިޓީން ބައްދަލުކު ރި ފަރާތްތައް
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންދިޔައިރު، މިނިސްޓަރ އޮފް
ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސް އަލްފާޟިލް ޙަސަން ޒަރީރާއެކު އެ މިނިސްޓްރީގެ ކަމާގުޅޭ ބޭފުޅުންނާ ކޮމިޓީން
ބައްދަލުކުރިއެވެ. އެގޮތުން ، 09 ނޮވެންބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 3 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާއި ،
ޚަރަދާއި، ބަޖެޓު ޑެފިސިޓާއި ފައިނޭންސިންގ އަދި ދަރަންޏާއި، އޮފީސްތަކުގެ ބަޖެޓާއި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް
ޕްރޮގްރާމް (ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ) ގެ މަޝްރޫޢުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ކުރެއްވި ސުވާލުތަކަށް މިނިސްޓަރ އޮފް
ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސް އަލްފާޟިލް ޙަސަން ޒަރީރާއި އެ މިނިސްޓްރީގެ ކަމާގުޅޭ ބޭފުޅުން ޖަވާބުދެއްވައި،
އެކަންކަމާގުޅޭ އިތުރު މަޢުލޫމާތު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާ ޙިއްޞާ ކުރެއްވިއެވެ. އަދި 17 ނޮވެންބަ ރު 2026 ގައި ބޭއްވި މި
ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން އެ މިނިސްޓްރީގެ ކަމާގުޅޭ ބޭފުޅުން ކޮމިޓީގެ
މެންބަރުންނަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
އަދި، 10 ނޮވެންބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ އަދި 5 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، 2027 ވަނަ އަހަރަށް
ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ފަންނީ ލަފާ ހޯދުމަށް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްއާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހުގެ ކަމާގުޅުންހުރި ބޭފުޅުންނާއި، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ގަވަރުނަރާއި އެ އޮފީހުގެ ކަމާގުޅުންހުރި ބޭފުޅުންނާ
ކޮމިޓީން ބައްދަލުކޮށް، މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ.
މީގެ އިތުރުން، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން 16 ނޮވެންބަ ރު 2026 ގައި ބޭއްވި މި
ކޮމިޓީގެ 6 ވަނަ އަދި 7 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރުމަށް
ބޭނުންފުޅުވާކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ މުއައްސަސާތަކާ ކޮމިޓީން ބައްދަލުކުރިއެވެ. އެގޮތުން، އެންޓި - ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި
ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއާއި، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލާއި، އަދި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންގެ
އިސް ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކޮށް އެ މުއައްސަސާތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 9

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
4. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތާއި ތަޞައްވުރާ މެދު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ދެއްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު
2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ރިޕޯޓުގެ މި ބައިގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަލިއަޅުވާލާފައިވާނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާއި، ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމާއި، މައިގަނޑު ޞިނާޢަތްތަކާއި، އިންފްލޭޝަން
ރޭޓާއި، އަދި ރަސްމީ ރިޒާވްގެ މައްޗަށެވެ.
28 ފެބުރުވަރީ 2026 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ހިނގަމުންދާ މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައާ ގުޅިގެން، ތެލުގެ އަގު އުފުލި
ދުނިޔެއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަސަރުކޮށްފައިވެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގު އުފުލުމާއެކު، 2026 ވަނަ
އަހަރު ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ދަށްވެ، އިންފްލޭޝަން މަތިވާނެކަމަށް އިންޓަރނޭޝަނަލް މަނިޓަރީ ފަންޑް (އައި.އެމް.އެފް)
އިން ލަފާކުރައްވައެވެ. ނަމަވެސް މެދުރާސްތާގައި ތެލުގެ އަގު ދަށަށް ދިއުމުން، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރައި، އިންފްލޭޝަން
ދަށްވާނެކަމަށްވެސް އައި.އެމް.އެފްއިން އަންދާޒާކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތު ރަނގަޅުވުމާއެކު،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އެކްސްޕޯޓު، އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި، އިންފްލޭޝަން އަދި ބޭރު ފައިސާގެ ރިޒާވް ކުރިއެރުން
އެކަށީގެންވާކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތަކީ ސީދާގޮތުންނާއި ނުސީދާގޮތުން ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަމަށް އެންމެ ބޮޑު ޙިއްޞާއެއްކުރާ
ޞިނާޢަތެވެ. ސަބަބަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެހެން ގިނަ އިޤްތިޞާދީ ޞިނާޢަތްތަކަކީ ފަތުރުވެރިކަމާ ގުޅިފައިވާ
ޞިނާޢަތްތަކަކަށްވާތީއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ދަތުރުފަތުރާއި މުވާޞަލާތީ ޚިދުމަތާއި ވިޔަފާރި ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަންނަ ބޭރު ފައިސާގެ މައި މަޞްދަރެވެ. އަދި ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ
އެންމެ ބޮޑުބައެއް ޙިއްޞާކުރަނީވެސް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިންނެވެ.
ވެލާނާ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަ ރޕޯޓުގެ އާ ޕެސެންޖަރ ޓާމިނަލް ހުޅުވައި، ސަރަޙައްދީ އެއަރޕޯޓުތަކުގެ ކެޕޭސިޓީ
އިތުރުކުރެވުމާއެކު، 2025 ވަނަ އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ 2 (ދޭއް) މަހުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ ފަތުރުވެރިން 10.2 (ދިހައެއް ޕޮއިންޓް ދޭއް) އިންސައްތައިން އިތުރުވެފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، މެދުއިރުމަތީގެ
އެއަރޕޯޓުތަކަކީ ދުނިޔޭގެ ވައިގެ ދަތުރުފަތުރަށް މުހިންމު ޓްރާންސިޓް ހަބުތަކެއް ކަމުގައިވުމުން، މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމަ
ފެށުމާއެކު 2026 ވަނަ އަހަރުގެ މާރިޗު މަހާއި އެޕްރީލް މަހުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރި ފަތުރުވެރިންނާއި ބެޑްނައިޓްސްގެ
ޢަދަދު ބޮޑުތަނުން ދަށްވެފައިވެއެވެ . މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމަ ފެށުމާ ގުޅިގެން ފަތުރުވެރިންގެ ޢަދަދު ދަށްވި ނަމަވެސް، 2026
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 10

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
އަހަރުގެ މޭ މަހުން ފެށިގެން 2025 ވަނަ އަހަރާ ދާދި އެއްވަރަކަށް ފަތުރުވެރިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރަން
ފަށާފައިވާކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައިގެ ކުރީގެ ޙާލަތަށް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ރުޖޫޢަވާނެ މުއްދަތަށް ބަލައި، ދެ ސިނާރިއޯއަކަށް
ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަތުރުވެރިންނާއި ބެޑްނައިޓްސް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އެއީ، ބޭސްލައިން އަދި އޮޕްޓިމިސްޓިކް
ސިނާރިއޯއެވެ. އެގޮތުން، 2026 ވަނަ އަހަރު އޮކްޓޫބަރު މަހުގައި އައި.އެމް.އެފްއިން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ވޯލްޑް އިކޮނޮމިކް
އައުޓްލުކްއާ އެއްގޮތަށް، ބޭސްލައިން ސިނާރިއޯގައި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތް ކުރީގެ
ޙާލަތަށް ރުޖޫޢަވާން ފަށާނެކަމަށް ބަލާފައިވަނީ މާރިޗު 2027 ގައެވެ. އަދި އޮޕްޓިމިސްޓިކް ސިނާރިއޯގައި 2026 ވަނަ އަހަރުގެ
ފަހު ކުއާޓަރުން ފެށިގެން ކުރީގެ ޙާލަތަށް ރުޖޫޢަވާން ފަށާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ދުނިޔޭގެ ވައިގެ ދަތުރުފަތުރާއި
އިޤްތިޞާދުގެ ކުރިއެރުމާ އެއްހަމައަކުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މައި އެކްސްޕޯޓުކަމުގައިވާ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތް ކުރީގެ ޙާލަތަށް
ރުޖޫޢަވެ، ކުރިއަރަމުން ދާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
ބޭސްލައިން ސިނާރިއޯގައި 2026 ވަނަ އަހަރު 2.17 (ދޭއް ޕޮއިންޓް އެކެއް ހަތެއް) މިލިއަން ފަތުރުވެރިންނާއި 2027 ވަނަ
އަހަރު 2.28 (ދޭއް ޕޮއިންޓް ދޭއް އަށެއް) މިލިއަން ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މެދުއިރުމަތީ
ހަނގުރާމައިގެ ކުރީގެ ޙާލަތަށް ރުޖޫޢަވާ މިންވަރު އަވަސްވެއްޖެނަމަ (އޮޕްޓިމިސްޓިކް ސިނާރިއޯ)، 2026 ގައި 2.25 (ދޭއް
ޕޮއިންޓް ދޭއް ފަހެއް(މިލިއަން ފަތުރުވެރިން އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 2.56)ދޭއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް ހައެއް(މިލިއަން
ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން، ބޭސްލައިން ސިނާރިއޯގައި، ބެޑްނައިޓްސްގެ ޢަދަދު 2026 ވަނަ އަހަރު ހުންނާނެކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ 13.9)ތޭރަ
ޕޮއިންޓް ނުވައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާގައި އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 14.2)ސާދަ ޕޮއިންޓް ދޭއް(މިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. އަދި
އޮޕްޓިމިސްޓިކް ސިނާރިއޯގައި ބެޑްނައިޓްސްގެ ޢަދަދު 2026 ވަނަ އަހަރު 14.2 (ސާދަ ޕޮއިންޓް ދޭއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައި
އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 15.8 (ފަނަރަ ޕޮއިންޓް އަށެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައި ހުންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި (ރިއަލް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ކުރިއެރުން) އަންދާޒާކުރުމުގައި
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ 2 (ދޭއް) ކުއާޓަރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ހުރި މިންވަރަށާއި، މެދުއިރުމަތީގެ
ހަނގުރާމައާ ގުޅިގެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއާއި އެހެނިހެން ޞިނާޢަތްތަކަށް އައިސްފައިވާ ބަދަލާއި، ހަނގުރާމައިގެ ކުރީގެ
ޙާލަތަށް ރުޖޫޢަވާން ނަގާނެ މުއްދަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 11

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ބޭސްލައިން އަދި އޮޕްޓިމިސްޓިކް ސިނާރިއޯގައި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތް ކުރިއަރާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ޓްރެޖެކްޓަރީއާ އެއްގޮތަށް
މެދުރާސްތާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލިވެސް ކުރިއަރަމުންދާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ބޭސްލައިން
ސިނާރިއޯގައި 2026 ވަނަ އަހަރު 0.6 (ސުމެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތައިން އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 3.9 (ތިނެއް
ޕޮއިންޓް ނުވައެއް(އިންސައްތައިން އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ކުރިއަރާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އޮޕްޓިމިސްޓިކް
ސިނާރިއޯގައި 2026 ވަނަ އަހަރު 1.8 (އެކެއް ޕޮއިންޓް ހަށެއް) އިންސައްތައިން އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 6.8 (ހައެއް
ޕޮއިންޓް އަށެއް(އިންސައްތައިން އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ކުރިއަރާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ، ބޭސްލައިން
ސިނާރިއޯގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު (ނޮމިނަލް ޖީ.ޑީ.ޕީ) 2026 ވަނަ އަހަރު 122.6 (ސަތޭކަބާވީސް ޕޮއިންޓް ހައެއް)
ބިލިއަން ރުފިޔާގައި އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 129.6 (ސަތޭކަނަވާވީސް ޕޮއިންޓް ހައެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާގައި ހުންނާނެކަމަށް
އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އޮޕްޓިމިސްޓިކް ސިނާރިއޯގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު 2026 ވަނަ އަހަރު 124.1
(ސަތޭކަސައުވީސް ޕޮއިންޓް އެކެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާގައި އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 134.7 (ސަތޭކަ ތިރީސްހަތަރެއް ޕޮއިންޓް
ހަތެއް(ބިލިއަން ރުފިޔާގައި ހުންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި 2026 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި 5.3 (ފަހެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް)
އިންސައްތައިގައި ހުންނާނެކަމަށް ބެލެވުނު ނަމަވެސް، މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރާތަކުން 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އިޤްތިޞާދީ
ދުވެލި ހުންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކު ރައްވާފައިވަނީ 0.6 (ސުމެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތައާއި 1.8 (އެކެއް ޕޮއިންޓް އަށެއް)
އިންސައްތައާ ދެމެދުގެ މިންވަރެއްގައެވެ. އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މާލީ އިދާރާތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި
ހުންނާނެކަމަށް ލަފާކުރައްވާފައިވަނީ 1.0 (އެކެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތައާއި 2.2 (ދޭއް ޕޮއިންޓް ދޭއް) އިންސައްތައާ
ދެމެދުގެ މިންވަރެއްގައެވެ. އޭގެ އިތުރުން، 2027 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރާތަކުން އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ހުންނާނެކަމަށް
އަންދާޒާކުރައްވާފައިވަނީ 3.9 (ތިނެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) އިންސައްތައާއި 6.8 (ހައެއް ޕޮއިން ޓް އަށެއް) އިންސައްތައާ
ދެމެދުގެ މިންވަރެއްގައެވެ. އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މާލީ އިދާރާތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި 3.0)ތިނެއް ޕޮއިންޓް
ސުމެއް(އިންސައްތައާއި 4.1)ހަތަރެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް(އިންސައްތައާ ދެމެދުގެ މިންވަރެއްގައި ހުންނާނެކަމަށް
ލަފާކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 12

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތާވަލު 1: އިޤްތިޞާދީ މައިގަނޑު ޞިނާޢަތްތަކުގެ ދުވެލި (އިންސައްތައިން)
2029 2028 2027 2026 2025 2024 2023
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތު ގެ ދުވެލި
ބޭސްލައިން 5.7 5.5 3.5 -3.6 8.3 8.0 1.4
އޮޕްޓިމިސްޓިކް 5.8 7.2 10.4 -0.7 8.3 8.0 1.4
ޓްރާންސްޕޯޓް އަދި ކޮމިއުނިކޭޝަން ޞިނާޢަތު ގެ ދުވެލި
ބޭސްލައިން 5.7 5.5 4.0 -0.7 5.7 4.5 15.9
އޮޕްޓިމިސްޓިކް 5.8 6.8 9.2 1.2 5.7 4.5 15.9
ހޯލްސޭލް އަދި ރީޓެއިލް ޓްރޭޑް ޞިނާޢަތު ގެ ދުވެލި
ބޭސްލައިން 5.0 5.0 4.7 3.6 0.9 3.8 7.1
އޮޕްޓިމިސްޓިކް 5.0 5.2 5.9 4.2 0.9 3.8 7.1
ކޮންސްޓްރަކްޝަން އަދި ރިއަލް އެސްޓޭޓް ޞިނާޢަތު ގެ ދުވެލި
ބޭސްލައިން 4.5 5.1 5.0 4.7 3.7 2.5 3.4
ޕަބްލިކް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން، ހެލްތް އަދި އެޑިއުކޭޝަން ޞިނާޢަތު ގެ ދުވެލި
ބޭސްލައިން 2.9 3.1 3.5 3.9 2.5 6.2 5.1
ފައިނޭންޝަލް ސަރވިސަސް ޞިނާޢަތު ގެ ދުވެލި
ބޭސްލައިން 3.5 4.6 1.6 14.5 9.0 4.0 4.0
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ : މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027
ގެ 20 ވަނަ ޞަފްޙާއިން.
އިންފްލޭޝަންއަށް ބަލާއިރު، މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައާ ގުޅިގެން ދުނިޔޭގެ ތެލުގެ އަގަށް އައި ބަދަލާއެކު، 2026 ވަނަ
އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކާބޯތަކެއްޗާއި ދަތުރުފަތުރުގެ އަގު އުފުލިފައިވެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ތެލުގެ އަގު އުފުލުނު ނަމަވެސް، ސަރުކާރުން
ދީފައިވާ ރަމަޟާން ޑިސްކައުންޓާއި ސަބްސިޑީއަށް ކުރި ޚަރަދުގެ ސަބަބުން ކަރަންޓުގެ އަގު ދަށްވެފައިވާކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް
ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސިނގިރޭޓުން
ނަގާ އިމްޕޯޓު ޑިއުޓީ ރޭޓުތައް ދަށްކުރުމުން ދުންފަތުގެ އަގު ދަށްވެފައިވާކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ދުނިޔޭގެ
އަގުތަކަށް އަންނާނެ ބަދަލާއި ސަބްސިޑީގެ ސިޔާސަތުތައް ދަމަހައްޓާނެކަމަށް ބިނާކޮށް، 2026 ވަނަ އަހަރު 1.2)އެކެއް
ޕޮއިންޓް ދޭއް(އިންސައްތައިގައި އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 1.0)އެކެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް(އިންސައްތައިގައި އިންފްލޭޝަން
ރޭޓު ހުންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ރަސްމީ ރިޒާވްއަށް ބަލާއިރު، ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލާއި އެހެނިހެން ތަކެތީގެ އަގުތައް ބޮޑުވުމާއި، ބޮޑު ޢަދަދެއްގެ ބޭރު
ފައިސާގެ ދަރަނި 2026 ވަނަ އަހަރު ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ ބޭރު ފައިސާގެ ޚަރަދު އިތުރުވެފައިވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ތަކެތީގެ އަގަށް އައިސްފައިވާ ބަދަލާއި، ބޭރު ފައިސާގެ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް އެޅުނު
ފިޔަވަޅުތަކާއި، މަނިޓަރީ ސިޔާސަތުތަކަށް ގެނެސްފައިވާ ބަދަލުތައް އަދި ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކުރާ ބޭރު ފައިސާގެ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 13

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ފައިނޭންސިންގއަށް ބިނާކޮށް، ދައުލަތުގެ ރަސްމީ ރިޒާވްސްގައި 2026 ވަނަ އަހަރު ނިމޭއިރު 817.7)އަށްސަތޭކަ ސަތާރަ
ޕޮއިންޓް ހަތެއް(މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 907.2)ނުވަސަތޭކަ ހަތެއް ޕޮއިންޓް ދޭއް(މިލިއަން
އެމެރިކާ ޑޮލަރު ހުންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ދިގު މުއްދަތުގެ އިޤްތިޞާދީ ތަޞަ އްވަރަށް ބަލާއިރު، 2040 ވަނަ އަހަރަށް ދާއިރު ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމަކަށް
ހެދުމަށް މަގުފަހިވާނެ ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ސިޔާސަތުތަކެއް ސަރުކާރުން އެކުލަވާލަމުންދާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން،
ޒަމާނުއްސުރެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާ ދު ބަރޯސާވެފައި އޮންނަ އޮތުމުގެ ސަބަބުން، އެ ދާއިރާއަށް
އަންނަ ކޮންމެ ލޮޅުމަކާއެކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޅި އިޤްތިޞާދަށް އެކަމުގެ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުރާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެހެންކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ޑައިވަރސިފައިކުރުމުގެ މުހިންމު ސިޔާސަތުތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ސަރުކާރުން
ތައްޔާރުވަމުންދާކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން
ރިއަލް އެސްޓޭޓް ވިޔަފާރިއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގެ މައި ދާއިރާއަކަށް ހެދުމަށް ނިންމާފައިވާކަން އެ މިނިސްޓްރީން
މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ރަސްމާލެ ހިއްކައި، އެތަނަކީ މި ސަރަޙައްދުގެ ރިއަލް އެސްޓޭޓް ވިޔަފާރީގެ ހަބަކަށް ހެދުމަށް ސަރުކާރުން ތައްޔާރުވަމުންދާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންވެސްޓަރުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓްކޮށް، ރިއަލް އެސްޓޭޓް
ބާޒާރެއް ތަރައްޤީކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރައްވަމުން ގެންދަވާކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
މަސްވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތުން ޙަޤީޤީ ފައިދާ ލިބޭފަދަ ގޮތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭއިން އެކްސްޕޯޓުކުރާ މަހުގެ އަގު އިތުރުކުރެވޭނެހެން
މަސް ރައްކާކުރުމާއި ޕްރޮސެސްކުރުމުގެ ކެޕޭސިޓީ އިތުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ރާއްވަވާފައިވާކަން އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ. ޚާއްޞަކޮށް ފެލިވަރާއި ކޫއްޑޫގައި މަސްދަޅު ބަންދުކުރުމުގެ ކެޕޭސިޓީ އަހަރަކު 200 (ދުއިސައްތަ) މެޓްރިކް
ޓަނަށް އިތުރުކުރުމަށް އެ ދާއިރާގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ކުރުމަށާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުގައި މަސް
ރައްކާކުރެވޭނެ ކެޕޭސިޓީ އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖްތައް ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރައްވަމުން ގެންދަވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އޭގެ އިތުރުން، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން އިޝޫކުރުމަށް ތައްޔާރުވަމުންދާ ސުކޫކުން ލިބޭ ފައިސާ އިންވެސްޓުކުރުމަށް
ރާއްވަވާފައިވަނީ މާލެ ސަރަޙައްދެކޭ އެއްފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުތުރުގައިވެސް ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ރިޒޯޓުތައް ތަރައްޤީކުރުމަށް
ފައިނޭންސްކޮށް، އެ ސަރަޙައްދުގެ ބެޑް ކެޕޭސިޓީ އިތުރުކުރެއްވުމަށްކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ ސަބަބުން އެ
ސަރަޙައްދުގައި އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތައް ފުޅާވެ، ވަޒީފާގެ ފުރުޞަ ތު އިތުރުވެގެންދާނެކަމާއި، އަދި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 14

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުތުރުގައި ކުރިއަރައި، އެ ޞިނާޢަތުގެ ކުރިއެރުން އާ ހަރުފަތަކަށް ގެންދިއުމަށް މަގުފަހިވެގެންދާނެކަންވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، ސަރުކާރުގެ ޑިޖިޓަލް ސިޔާސަތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ފަންނުވެރި އަދި ކްރިއޭޓިވް
އިކޮނޮމީއެއް ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައްވެސް ރާއްވަވަމުން ގެންދަވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ އެފަދަ ސިޔާސަތުތަކާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ހަލުވިވެ، އިޤްތިޞާދަށް ލިބޭ ބޭރު
ފައިސާގެ އާމްދަނީ އިތުރުކުރެވޭނެކަމަށް ބެލެވޭކަމާއި، އަދި ހަމަ އެއާއެކު، ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތައް ފުޅާވެ، އެއް ޞިނާޢަތަކަށް
ބަރޯސާވެފައި އޮތް އޮތުން ކުޑަކުރެވިއްޖެނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގެ ވިލުންތެރިކަން އިތުރުކޮށް، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީވެސް
އިތުރުކުރެވޭނެކަމަށް ބެލެވޭކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، 2040 ވަނަ އަހަރާ ކުރިމަތިލާއިރު،
ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމަކަށް ހެދުމަށް ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ އެހެނިހެން ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކޮށް، އެ އަމާޒަށް
ވާސިލުވުމަށް މަގުފަހިވެގެންދާނެކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ
މެދުރާސްތާގެ ބަޖެޓުގައި ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތަކަށް ފަހިވާނެގޮތަށް ފައިނޭންސިންގ އަދި އިންވެސްޓްމަންޓްތައް
އަތުރާލައްވާފައިވާކަމަށްވެސް އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
5. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މެދުރާސްތާއަށް
ކަނޑައަޅާ ފައިވާ ފިސްކަލް ޕޮލިސީ
2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގެ އިސް އަމާޒަކީ 2040 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ކުރިއަރާފައިވާ ޤައުމަކަށް
ވާސިލުވުމަށްޓަކައި ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ ސިޔާސަތުތަކުގެ ބިންގާއެޅުމާއެކު، މެކްރޮއިކޮނޮމިކް ސްޓެބިލިޓީ ދަމަހައްޓައި ފިސްކަލް
އަދި ދަރަނީގެ ދެމެހެއްޓެނެވިކަން ކަށަވަރުކުރުންކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެ އަމާޒަށް ވާސިލުމަށްޓަކައި
އިޤްތިޞާދު ފުޅާކޮށް އިތުރަށް ކުރިއަރުވާނެ ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވާލެއްވުމަށް 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި
އިސްކަންދެއްވާފައިވާކަމަށާއި، އެއާއެކު، އިޤްތިޞާދުގެ ވިލުންތެރިކަމާއި ޑައިވަރސިފިކޭޝަން އިތުރުވެގެންދާނެކަމަށް މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ސިޔާސަތުތައް ފަރުމާކުރުމުގައި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވެ، ޑެފިސިޓް ކޮންޓްރޯލްކޮށް، ފިސްކަލް
ދެމެހެއްޓެނިވިކަން ކަށަވަރުވާނެކަން ދެނެގަނެފައިވާކަމަށްވެސް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މެދުރާސްތާއަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ފިސްކަލް އަމާޒުތަކަކީ:
2028 .1 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް އޯވަރޯލް ޑެފިސިޓް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 5 (ފަހެއް) އިންސައްތައަށް ދަށްކުރުން.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 15

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
2028 .2 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ދައުލަތުގެ ސީދާ ދަރަނި 117 (ސަތޭކަސަތާރަ)
އިންސައްތައަށް ކުޑަކުރުން.
2028 .3 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ޕީ.އެސް .އައި.ޕީ ޚަރަދު 7 (ހަތެއް) އިންސައްތައަށްވުރެ
މަތިނުވާނޭހެން ކަނޑައެޅުން.
4. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ (ހިލޭ އެހީ ނުހިމަނައި) ގެ ނިސްބަތުން އިންޓްރެސްޓް ޚަރަދު 12 (ބާރަ) އިންސައްތައަށްވުރެ
މަތިނުވާނެހެން ހިފެހެއްޓުން.
2028 .5 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ގެރެންޓީދީފައިވާ ދަރަނި 15 (ފަނަރަ) އިންސައްތައަށް
ކުޑަކުރުން.
2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފިސްކަލް އަމާޒުތައް ހާސިލުކުރުމަށް އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒުތަކެއް އެ
މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ގިނަ އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒުތަކަކީ
ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި އެކުލަވާލާ ފައިވާ ބަޖެޓުތަކުގައި ހިމަނާ ފައިވާ ފިސްކަލް އެންކަރތަކެވެ. އެގޮތުން، އެ މިނިސްޓްރީން
ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ފިސްކަލް އަމާޒުތަކާއި، އެ އަމާޒުތައް 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުން ހާސިލުކުރަން ރާވާފައިވާ ގޮތް
ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
ތާވަލު 2: ފިސްކަލް އަމާޒުތައް ހާސިލުކުރުމުގެ ގޮތުން ހިމަނާފައިވާ އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒުތަކާއި، އެ އަމާޒުތައް ބަޖެޓުން ހާސިލުކުރެވޭނެ
ގޮތް
ފިސްކަލް ޗާޓަރުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އަމާޒުތައް ހާސިލުކުރުމުގެ ގޮތުން 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒުތަކުގެ
ޚު ލާ ޞާ
ފިސްކަލް ޗާޓަރުގެ އަމާޒު) 2028 ވަނަ ބަޖެޓުގެ އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒު 2027 ވަނަ އަހަރު
އަހަރުގެ
ނިޔަލަށް(
ފިސްކަލް އަމާޒު 1.1 -4.5% :1 ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ 32)ތިރީސް 33.3%
އޯވަރޯލް ބެލެންސް ޑެފިސިޓް ދޭއް(އިންސައްތައަށްވުރެ ދަށްނުވާނެ މިންވަރެއްގައި
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 5 ހިފެހެއްޓުން
(ފަހެއް) އިންސައްތައަށް 1.2 ދައުލަތުގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުތައް ލިބޭ އާމްދަނީން ރިކަރަންޓް ޚަރަދު -
ދަށްކުރުން ހަމަޖެއްސުން (ބިލިއަން ރުފިޔާއިން) 42.7
އާމްދަނީ - 43.2
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 16

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ހާސިލުކުރެވޭނެ ގޮތް : ދައުލަތުގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ ބޮޑު ބަޔަކީ މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ
ޚަރަދު ކަމަށްވެފައި، ސަރުކާރުން ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި މުވައްޒަފުން އާ ޕޭ ފްރޭމްވަރކްއަށް
ބަދަލު ކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރަމުން ގޮސްފައިވާތީ، ކުރީ އަހަރުތަކާ އަޅައިބަލާއިރު
ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ކުރާ ޚަރަދު ބޮޑުތަނުން އިތުރުވެފައިވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތުގެ ހުރިހާ
މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ އެއްހަމަކޮށް ނިމޭނެކަމަށް ބެލެވޭތީ، މެދުރާސްތާގައި މުވައްޒަފުން
ނެގުމުގައި ޢަމަލުކުރުމަށް ރާވާ ފައިވާ ސިޔާސަތަކީ 2027 ވަނަ އަހަރަށް މި ބަޖެޓުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދަށްވުރެ ބޮޑުނުވާނެ ގޮތެއްގެމަތިން
ދެމެހެއްޓުންކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
އޭގެ އިތުރުން، ސޯލާ ހަކަތައިން ކަރަންޓު އުފައްދާ މިންވަރު އިތުރުކުރުމާއެކު ކަރަންޓު
އުފެއްދުމުގެ އެފިޝަންސީ އިތުރުކޮށްގެން ތެލާއި ކަރަންޓުގެ ސަބްސިޑީއަށް ކުރާ ޚަރަދު
ކުޑަކުރުމުގެ މަސައްކަތް ސަރުކާރުން ކުރައްވަމުން ގެންދަ ވާ ކަން ފާހަގަކު ރައްވާފައިވެއެވެ.
އަދި އާސަންދައިގެ ޚަރަދުތައް ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި ބޭހުގެ ބަލްކް ޕްރޮކިއުމަންޓްގެ ސިޔާސަތު
ފުޅާކޮށް، ދައުލަތުގެ އެންމެހައި ހޮސްޕިޓަލުތަކާއި ހެލްތު ސެންޓަރުތަކުގެ މެޑިކަލް
ކޮންސިއުމަބަލްސްގެ ނެޝަނަލް ރިކުއަޔަމަންޓް އެކުލަވާލައި، އިންވެންޓަރީ މެނޭޖްމަންޓް
ނިޒާމެއް ޤާއިމުކޮށް، ސެންޓްރަލައިޒްޑް ޕްރޮކިއުމަންޓް އުސޫލެއްގެ ދަށުން ކޮންސިއުމަބަލް
ހޯއްދެވުމަށް ރާއްވަ ވާފައި ވާކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭ ގެ އިތުރުން، 2025 ވަނަ
އަހަރާއި 2026 ވަނަ އަހަރު ތަންފީޒުކުރަމުންދާ އިދާރީ ޚަރަދުތައް ކުޑަކުރުމުގެ ބަޖެޓަރީ
ކޮންޓްރޯލްތައް ދެމެހެއްޓެ ވުމަށް ނިންމަވާފައި ވާކަންވެސް އެ މިނިސްޓްރީން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ހަމައެއާއެކު، ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުގެ ތަ ޞައްވުރަށް
ވާސިލުވުމުން، އިޤްތިޞާދު ކުރިއެރުމާއެކު ޓެކްސް ބޭސް ފުޅާވެގެންދާނެކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގައި ތަންފީޒުކުރަން ފަށާފައިވާ އާމްދަނީގެ
ސިޔާސަތުތަކާއެކު، ޓެކުހުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އެފިޝަންސީ އިތުރުކުރެއްވުމަށް
ކުރައްވަމުން ގެން ދަވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ސަބަބުން އާމްދަނީ އިތުރުވާ މިންވަރު ޖީ.ޑީ.ޕީ
ކުރިއަރާ މިންވަރާ އެއްވަރެއްގައި ދެމެހެއްޓޭނެކަމަށް ބެލެވޭ ކަމާއި، އެ ސިޔާސަތުތައް
ތަންފީޒުކުރުމުން، މި އަމާޒު ހާސިލުކުރެއްވުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ދެ އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒު
ހާސިލުކުރެއްވޭނެކަމަށް އަންދާޒާކު ރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިސްކަލް އަމާޒު 2.1 116.3% :2 ދައުލަތުގެ ސީދާ ދަރަނި މެދުރާސްތާގައި ދަށަށްދާނެ 2027-117.0%
ދައުލަތުގެ ދަރަނި ޖީ.ޑީ.ޕީގެ މިސްރާބަކަށް ގެނައުން 2028-116.3%
ނިސްބަތުން 2029-107.9% 117
(ސަތޭކަސަތާރަ)
ހާސިލުކުރެވޭނެ ގޮތް : 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު އެކުލަވާލާފައި ވަނީ އަހަރުން އަހަރަށް
އިންސައްތައަށް ކުޑަކުރުން
ޑެފިސިޓް ކުޑަކުރެވި، ބަޖެޓު ފައިނޭންސްކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރު ދަށްކޮށް، ދައުލަތުގެ
ދަރަނީގެ ދެމެހެއްޓެނިވިކަން އިތުރުކުރެވޭނެ މިސްރާބަކަށް ގެންދެވޭނެފަދަ ގޮތަކަށްކަމާއި،
އެގޮތުން، އިޤްތިޞާދީ އަދި ފިސްކަލް ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަން ރާއްވަވާ ފައިވާ
ބަދަލުތަކާއެކު، 2027 ވަނަ އަހަރު ގްރޮސް ފައިނޭންސިންގ ނީޑް ޖީ. ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 17

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
14.6 (ސާދަ ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތައަށް ދަށްކުރެވޭނެކަމަށް ބެލެވޭ ކަމަށް އެ
މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި އިތުރު ދަރަނި ނެގުމުގެ ބަދަލުގައި މިހާރު ހުރި
ފައިނޭންޝަލް ފްލޯސްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ސޮވްރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑަށް ލިބޭ ފައިސާއާއި
ދައުލަތުން ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނު އަނބުރާ ދެއްކުމުން ލިބޭ ފައިސާއިން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު
ފައިނޭންސްކުރުމަށް އިސްކަން ދެއްވާނެކަމާއި، އެ ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން 2027 ވަނަ
އަހަރާއި މެދުރާސްތާގައި ދަރަނި އިތުރުވާ މިންވަރު ދަށްކުރުމަށް ރާއްވަވާ ފައިވާކަމަށް
ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިސްކަލް އަމާޒު 3.1 6.0% :3 ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދުގެ ޖުމްލަ ކަނޑައެޅުމުގައި 69.3%
ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ޚަރަދު ޑޮމެކްސްޓިކް ބަޖެޓުން ފަންޑުކުރާ މިންވަރު 70 (ހަތްދިހަ)
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 7 އިންސައްތައަށްވުރެ ބޮޑުނުވާނެ މިންވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓުން
(ހަތެއް) އިންސައްތައަށްވުރެ ހާސިލުކުރެވޭނެ ގޮތް : ފައިނޭންސިންގ ސެކިޔޮރނުކޮށް ޑޮމެސްޓިކް ބަޖެޓުން ޚަރަދުކޮށްގެން
މަތި ނުވާނޭހެން ކަނޑައެޅުން މަޝްރޫޢު ތައް ހިންގުމަކީ ބަޖެޓަށް އޮތް ހިރާސް އިތުރުވާ ކަމެއްކަމާއި، ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ
ޕައިޕްލައިން އެކުލަވާލައި، ސަރުކާރުން އިސްކަންދެއްވާނީ ރައްޔިތުންނަށް އަދި އިޤްތިޞާދަށް
ފައިދާހުރި މަޝްރޫ ޢުތައް ކުރިއަށްގެންދެ ވުމަށްކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ދަރަނިން ފައިނޭންސްކުރާ މަޝްރޫ ޢުތައް ސަރުކާރުން
ކުރިއަށްގެންދާއިރު، ދައުލަތަށް އިންޓްރެސްޓް ޚަރަދު ބޮޑުނުވާނެ ފަދައިން ފައިނޭންސިންގ
ހަމަޖައްސުމަށް މަސައްކަތްކުރައްވާކަމާއި، އޭގެ އިތުރުން ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގެ އަމިއްލަ
ފައިނޭންސިންގ މެދުވެރިކޮށް ތަފާތު މޮޑެލްތަކުގެ ތެރެއިން ދައުލަތުގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް
ކުރިއަށްގެންދިޔުމުން، ސަރުކާރުން މަޝްރޫޢު ތައް ހިންގުމަށް ބޭރުގެ ދަރަންޏަށް ބަރޯސާވާ
މިންވަރު ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިސްކަލް އަމާޒު 4.1 10.7% :4 ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ނަގާ އިންޓް ރެސްޓް ޚަރަދު އާމްދަނީގެ 2027-2.5%
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ (ހިލޭ ނިސްބަތުން 5 (ފަހެއް) އިންސައްތައިގައި ހިފެހެއްޓުން 2028-2.6%
އެހީ ނުހިމަނައި(ގެ 2029-2.8%
ނިސްބަތުން އިންޓްރެސްޓް ހާސިލުކުރެވޭނެ ގޮތް : މެދުރާސްތާގައިވެސް ބަޖެޓު ފައިނޭންސްކުރުމަށް ދަރަނި ނަގާއިރު،
ޚަރަދު 12 (ބާރަ) 12
އިންޓްރެސްޓް ޚަރަދުތައް އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން (ބާރަ) އިންސައްތައަށްވުރެ ދަށުގައި
އިންސައްތައަށްވުރެ ސްކަ ކަ އި، ން، ބޭ
ހިފެހެއްޓުމަށް އި މެއް ދެއްވާފައިވާނެ މާ އެގޮތު ދިވެހި ރާއްޖެއިން ރުގެ
މަތިނުވާނެހެން ހިފެހެއްޓުން ކު ޚަ ބޮ ކޮ ސެޝަ ސް
ފަރާތްތަ ން ހޯދާ ދަރަނީގެ ރަދު ޑުނުވެ އެންމެ ން ނަލް ޓަރމް ގައި ނަގާ
އެކްސްޓަރނަލް އިންޓްރެސްޓް ޚަރަދު އާމްދަނީގެ 5 (ފަހެއް) އިންސައްތައަށްވުރެ މަތި
ނުވާނޭހެން ހިފެހެއްޓޭނެ ކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ދަރަނި
ނެގުމަށް ރާއްވަ ވާއިފައިވަނީ އިޤްތިޞާދަށް ފައިދާކުރާނެ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް، އަދި އެ
އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުން ލިބޭ އާމްދަނީ ދަރަނީގެ ޚި ދުމަތުގެ ޚަރަދަށްވުރެ ބޮޑުވާނެކަން
ކަށަވަރުކޮށްގެންކަމާއި، ކުރިއަށްއޮތް އަހަރުތަކުގައި ބަޖެޓު ފައިނޭންސްކުރުމަށް ނަގާ ދަރަނި
އިތުރުވާ މިންވަރު ދަށްވުމުން، އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން އިންޓްރަސްޓް ޚަރަދު
ކުޑަވެގެންދާނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 18

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ފިސްކަލް އަމާޒު 5.1 6.2% :5 ޤާނޫނު ނަންބަރު 29/2024)ދައުލަތުގެ ދަރަންޏާބެހޭ ޤާނޫނު ނަންބަރު
ގެރެންޓީދީފައިވާ ދަރަނި ޤާނޫނު(ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމަތަކާއި އިޖުރާއަތުތަކާ 29/2024)ދައުލަތުގެ
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 15 އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ދައުލަތުން ގެރެންޓީ ދިނުން ދަރަންޏާބެހޭ ޤާނޫނު(ގެ
(ފަނަރަ) އިންސައްތައަށް ދަށުން އެކުލަވާލަންޖެހޭ
ކުޑަކުރުން ގަވާއިދުތައް ގެޒެޓުކުރުން
ހާސިލުކުރެވޭނެ ގޮތް : މި އަމާޒު ވަނީ 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާކަމާއި،
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ކަނޑައެޅި ގެރެންޓީ ދީފައިވާ ދަރަނީގެ އަމާޒު)ޖީ.ޑީ.ޕީގެ
ނިސްބަތުން 10 (ދިހައެއް) އިންސައްތަ) މުރާޖަޢާ ކުރައްވާފައިވަނީ ބޭންކް އޮފް
މޯލްޑިވްސްއިން އިޝޫކުރަން މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ސުކޫކްއަށް ސޮވްރިން ގެރެންޓީ ދިނުމަށް
ނިންމާފައިވުމުން، އެ ސުކޫކް އިޝޫކުރުމުން ދައުލަތުގެ ގެރެންޓީ ދީފައިވާ ދަރަނި
އިތުރުވާނެކަމަށް ބެލެވޭތީކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެ ދަރަންޏަކީ
ބޭންކިންގ ދާއިރާ ފުޅާކޮށް، އިޤްތިޞާ ދަށް ފައިދުާހރި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތުގެ
އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް މަގުފަހިވެ، އެކަމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއަށްވެސް
މެދުރާސްތާގައި އެދެވޭ އަސަރު ކުރާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭ ދަރަންޏެއްކަމުގައިވާތީ، ބޭންކިންގ
ދާއިރާއަށް ސަރުކާރުން ސަޕޯޓްކުރުމުގެ ގޮތުން، މި ފިސްކަލް އަމާޒު މުރާޖަޢާކޮށްފައިވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ސަރުކާރުން ފިސްކަލް ހިރާސްތައް ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތަށް ފައިދާހުރި
އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ގެރެންޓީ ދޫކުރުމަށް ރާއްވަ ވާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 29 /2024
(ދައުލަތުގެ ދަރަންޏާބެހޭ ޤާނޫނު) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމަތަކާއި އިޖުރާ އަތުތަކާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެމަތިންކަމާއި، އެގޮތުން، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް
އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތް އެ މިނިސްޓްރީން ކުރައްވަމުން ގެންދަ ވާ ކަންވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގެ
27 ވަނަ ޞަފްޙާއިން.
6. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް އަމާޒުކު ރި ބައިތައް
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރު މުގައި ކޮމިޓީގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތް އަމާޒުކޮށްފައިވަނީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފިސްކަލް ނުވަތަ ބަޖެޓުގެ ޙާލަތާއި ތަޞައްވަރުގެ މައްޗަށެވެ. އެގޮތުން، 2027 ވަނަ އަހަރަށް ބަޖެޓުކޮށްފައިވާ
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާއި ޚަރަދުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި، ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމާއި ، ދައުލަތުގެ ދަރަންޏާއި،
ބަޖެޓު ޑެފިސިޓާއި ބަޖެޓު ފައިނޭންސްކުރުމަށް ރާއްވަވާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 19

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
މަޝްވަރާކުރިއެވެ. އަދި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ބިނާކުރުމުގައި ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ސަރުކާރު
އޮފީސްތަކުގެ ބަޖެޓާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރިއެވެ.
6.1. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ 40,374.5 (ސާޅީސްހާސް
ތިންސަތޭކަހަތްދިހަހަތަރެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. ނަމަވެސް، 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތަށް
ލިބޭނެކަމަށް މިހާރު ލަފާކުރެވެނީ 41,755.1 (ސާޅީސްއެއްހާސް ހަތްސަތޭކަފަންސާސްފަހެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް) މިލިއަން
ރުފިޔާއެވެ. މިއީ، 2026 ވަނަ އަހަރު ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި ދައުލަތަށް ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީއާ
އަޅައިބަލާއިރު 3.4 (ތިނެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) އިންސައްތަ އިތުރު ޢަދަދެކެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރު ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ 43,158.1 (ސާޅީސްތިންހާސް
އެއްސަތޭކަފަންސާސްއަށެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. އެގޮތުން، މިއީ 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތަށް
ލިބޭނެކަމަށް މިހާރު ލަފާކުރާ ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީއާ އަޅައިބަލާއިރު 3.4 (ތިނެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) އިންސައްތަ
އިތުރު ޢަދަދެކެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ޖުމްލަ އާމްދަނީ އެކުލެވިގެންވަނީ ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް އަންދާޒާކުރާ
33,639.9 (ތިރީސްތިންހާސް ހަސަތޭކަތިރީސްނުވައެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއާއި، ޓެކްސް ނޫން ގޮތްގޮތުން
ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކުރާ 9,168.9 (ނުވަހާސް އެއްސަތޭކަފަސްދޮޅަސްއަށެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގެ މައްޗަށެވެ.
މީގެ އިތުރުން، ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ 349.3 (ތިންސަތޭކަސާޅީސްނުވައެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެކަމަށް
ލަފާކޮށްފައިވެއެވެ.
ތާވަލު 3: ދައުލަތަށް ލިބޭ ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީ 2029 -2025
2029 2028 2027 2026 2025
ތަފްޞީލު
އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ
ޓެކުހުގެ ގޮތުގައި ލިބޭ އާމްދަނީ 38,419,369,807 36,063,822,272 33,639,874,943 32,219,345,840 29,208,236,533
ޓެކްސް ނޫން ގޮތްގޮތުން ލިބޭ އާމްދަނީ 10,899,121,712 10,218,366,533 9,168,948,607 8,871,134,610 10,237,711,813
އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ޖުމުލަ 49,318,491,519 46,282,188,805 42,808,823,550 41,090,480,450 39,445,948,345
ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ އާމްދަނީ 359,343,429 348,381,748 349,283,259 664,596,434 467,992,956
އާމްދަނީ އާއި ހިލޭ އެހީގެ ޖުމްލަ 49,677,834,948 46,630,570,553 43,158,106,809 41,755,076,884 39,913,941,301
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި3.1 އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީ އިޤްތިޞާދީ ބައިތަކަށް
ބެހިފައިވާ ގޮތް (ޞަފްޙާ ނަންބަރު)96
2027 ވަނަ އަހަރުވެސް، އާމްދަނީގެ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކުރުމާއި ރެވެނިއު އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އިތުރަށް
ހަރުދަނާކުރުމުގެ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް އިސްކަމެއް ދީފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން 31 އޮގަސްޓު 2026 ގައި ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވާ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 20

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ޓެކްސް ނެގުމާބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ އިޞްލާޙާ ގުޅިގެން މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ (މީރާ) އިން
ބަލައިގަންނަ ޓެކުހާއި ޓެކްސް ނޫން ފައިސާ ހޯދުމަށާއި ޓެކްސް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނަށް އިތުރު ފަސޭހަކަމެއް ލިބިގެންދާނެކަމަށް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އޭގެ އިތުރުން، މަލްޓިނޭޝަނަލް ކުންފުނިތަކުގެ ބޭސް އިރޯޝަން އަދި ޕްރޮފިޓް ޝިފްޓިންގ ހަރަކާތްތައް ހުއްޓުވުމަށާއި
ޓެކްސް ދައްކާ ފަރާތްތަކުން ޓެކްސް އެވޮއިޑްކުރުމަށް ކުރާ މަސައްކަތްތައް ޑިސްއިންސެންޓިވައިޒްކޮށް އެފަދަ އިންތިޒާމުތަކާ
ގުޅިގެން މީރާއިން ޤާނޫނީ ގޮތުން ފިޔަވަޅު އެޅޭނެ މަގުފަހިކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ޤާނޫނަށާއި
މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގުން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ޤާނޫނަށާއި ޓެކްސް ނެގުމާބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނަށް މުހިންމު އިޞްލާޙުތަކެއް
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާތީ، އެ އިޞްލާޙުތައް ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.
ހަމައެހެންމެ، ޓެކްސް ދައްކާ ކުދި ވިޔަފާރިތަކުން ޓެކްސް ނިޒާމުތަކަށް ތަބާވުމަށް އުފުލަންޖެހޭ ބުރަ ކުޑަކޮށް، އެފަދަ
ވިޔަފާރިތައް ކުރިއަރުވައި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ފަހި މާޙައުލެއް ޤާއިމުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން
ޖީ.ޖީ.އެސް.ޓީއަށް ރަޖިސްޓަރީކުރަންޖެހޭ ތްރެޝްހޯލްޑް 1.5 (އެކެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއަށް މަތިކުރުމަށް
ގެންނަންޖެހޭ ޤާނޫނީ އިޞްލާޙު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ. ޖީ.ޖީ.އެސް.ޓީގެ ރަޖިސްޓަރީކުރަންޖެހޭ
ތްރެޝްހޯލްޑް މަތިކުރުމުން، ގިނަ ނަމަވެސް ނިސްބަތުން މަދުން ދައުލަތަށް ޓެކްސް ދައްކާ ކުދި ވިޔަފާރިތަކުން ކޮމްޕްލައިވާ
މިންވަރު ބެލުމަށް ކުރަންޖެހޭ އިދާރީ ޚަރަދުތައްވެސް ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ޓެކުހުގެ ނިޒާމުތައް އޮޓޮމޭޓްކުރުމާއި މީރާއިން ކުރަމުންދާ ޓެކްސް ފެސިލިޓޭޝަންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޓެކްސް
ޑިކްލަރޭޝަންތައް ފަސޭހައިން މީރާއަށް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ އިންތިޒާމުތައް ތަރައްޤީކުރަމުންދާ ކަމާއި، ގްރީން ޓެކްސް
ހިސާބުކުރުމުގެ ބޭނުމަށް، ޓޫރިސްޓް އެސްޓެބްލިޝްމަންޓްތަކުގައި ތިބޭ ގެސްޓުންގެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވޭނެ އެކްސެސިބަލް
ޕްލެޓްފޯމެއް ހަމަޖެއްސުމުގެ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް ގެސްޓް އިންފޮމޭޝަން ސިސްޓަމް (އެމް.ޖިސް) ތަރައްޤީކޮށް ބޭނުންކުރަން
ފަށާފައިވާކަމާއި، އަދި އެމް.ޖިސް މެދުވެރިކޮށް، ގްރީން ޓެކްސް ހިސާބުކުރުން އިތުރަށް އޮޓޮމޭޓްކުރެވި ޓެކްސް ދައްކާ
ފަރާތްތަކަށް ޓެކުހަށް ކޮމްޕްލައިވުމަށް ފަސޭހަވެގެންދާނެކަން އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން،
ޖީ.އެސް.ޓީގެ ނިޒާމު އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް އީ-އިންވޮއިސިންގގެ ނިޒާމު މެދުރާސްތާގައި ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް
މީރާއިން ފަށާފައިވާކަމާއި، އެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ޓެކްސް ދައްކާ ފަރާތްތަކުން އިންވޮއިސް ދޫކުރާއިރު އެ އިންވޮއިސްއާ ގުޅޭ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 21

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
މަޢުލޫމާތު މީރާއަށް ލިބި ޓެކްސް ދައްކާ ފަރާތްތަކުން ދައްކަންޖެހޭ ޖީ.އެސް.ޓީ ހިސާބުކުރުން އޮޓަމޭޓްވެގެންދާނެކަމަށްވެސް
އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
މީރާގެ މަސައްކަތްތައް ހަރުދަނާކުރުމުގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ރެވެނިއު ކަލެކްޝަން އޭޖެންސީކަމަށްވާ
މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ރެވެނިއު އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން މަސައްކަތްތައް ހަރުދަނާކޮށް، އެ މަސައްކަތުގައި
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ދައުރު ފުޅާކުރުމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުގެ
މަސައްކަތް ކުރަމުންދާކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ތާވަލު 4: ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ މައިގަނޑު ބައިތައް (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން)
ތަފްޞީލު 27/26 2029 2028 2027 2026 2025 %
ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީ 3.4% 49,677.8 46,630.6 43,158.1 41,755.1 39,913.9
މީގެ ތެރެއިން: ޓީޖީއެސްޓީ 3.9% 13,540.1 12,803.7 12,130.2 11,670.0 10,975.3
ޖީޖީއެސްޓީ 7.3% 6,987.8 6,605.7 6,245.4 5,819.1 5,457.2
އާމްދަނީން ނަގާ ޓެކްސް 4.8% 8,146.1 7,528.6 6,707.0 6,398.2 5,220.7
އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ -1.5% 4,104.3 3,864.1 3,641.3 3,695.3 3,114.6
އޭޓީއެފް 7.3% 5,097.1 4,734.5 4,403.4 4,103.0 3,839.5
ގްރީން ޓެކްސް 4.5% 2,752.4 2,584.7 2,435.7 2,331.3 2,251.6
ރިސޯޓު ކުލި 4.0% 2,562.4 2,463.9 2,369.1 2,277.3 2,067.0
ފީ 3.8% 2,822.7 2,713.9 2,616.9 2,520.2 2,511.0
އެޑްހޮކް ޓޫރިޒަމް އާމްދަނީ -45.1% 1,715.8 1,340.5 643.4 1,171.3 1,510.4
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި
ހިމެނޭ ތާވަލު 3.2: ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ މައިގަނޑު ބައިތައް (ޞަފްޙާ ނަންބަރު)36
6.2. ދައުލަތުގެ ޚަރަދު
2026 ވަނަ އަހަރަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވަނީ 64,202,565,720/-) ފަސްދޮޅަސްހަތަރުބިލިއަން
ދުއިސައްތަދެމިލިއަން ފަސްލައްކަފަސްދޮޅަސްފަސްހާސް ހަތްސަތޭކަވިހި(ރުފިޔާއެވެ. 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތުގެ
ބަޖެޓު ހުންނާނެކަމަށް މިހާރު އަންދާޒާކުރެވެނީ 64,200,408,489/-)ފަސްދޮޅަސްހަތަރުބިލިއަން ދުއިސައްތަމިލިއަން
ހަތަރުލައްކައަށްހާސް ހަތަރުސަތޭކައަށްޑިހަނުވައެއް(ރުފިޔާގައެވެ. 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރިއިރު
އަންދާޒާނުކުރެވޭ ކަންތައްތަކާ އެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުރިމަތިލާންޖެހުމުގެ ސަބަބުން، އެކި ދާއިރާތަކަށް ބަޖެޓުކުރި ޢަދަދުތަކަށްވުރެ
އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ޚަރަދު ހިނގާނެ މިންވަރު ތަފާތުވެފައިވާކަމާއި، އަދި މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައިގެ ސަބަބުން، ތެލުގެ އަގު
ބޮޑުވެ ސަބްސިޑީއަށް ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދު އިތުރުވި ނަމަވެސް، ދަރަނި އަދާކުރުމާއި ކެޕިޓަލް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިނގާނެކަމަށް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 22

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
އަންދާޒާކުރެވުނު މިންވަރު ދަށްވެފައިވާތީ ފާސްކުރި ބަޖެޓުގެ އިމުގެ ތެރޭގައި މި ހިނގާ އަހަރުގެ ޚަރަދުތައް ހިފެހެއްޓޭނެކަމަށް
ބެލެވޭކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަންނަނިވި ތާވަލުން
އެ ޚަރަދުތަކުގެ ތަފްޞީލު އެވަނީއެވެ.
ތާވަލު 2026 :5 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓާއި ރިވައިޒްކުރި ބަޖެޓުގެ ފަރަގު (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން)
ފާސްކުރި ރިވައިޒްކުރި ފަރަޤު
ޖުމްލަ ބަޖެޓު 2.2 64,200.4 64,202.6
އިޤްތިޞާދީ ފައިދާއަށް ކުރާ ޚަރަދު -308.9 1,238.8 929.9
ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން 1,167.2 11,747.1 12,914.3
ލޯނު ދޫކުރުން -740.2 1,884.2 1,144.0
ޖުމްލަ ޚަރަދު -116.0 49,330.4 49,214.4
ރިކަރަންޓް ޚަރަދު -2,592.0 42,522.1 39,930.1
މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދު 757.5 16,330.9 17,088.4
ސަބްސިޑީ -3,949.1 14,511.4 10,562.3
އިންޓްރެސްޓް ޚަރަދު 1,048.6 4,508.7 5,557.3
ކެޕިޓަލް ޚަރަދު 2,476.1 6,808.3 9,284.4
ބިން ހިއްކުމާއި ޢިމާރާތްކުރުން 1,607.4 2,243.3 3,850.7
އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ބިނާކުރުން 645.8 3,607.2 4,253.0
ބަޖެޓު ކޮންޓިންޖެންސީ 400.0 - 400.0
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ
ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ ތާވަލު 2026 :4.1 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓާއި ރިވައިޒްކުރި ބަޖެޓުގެ ފަރަގު، މިލިއަން ރުފިޔާއިން
(ޞަފްޙާ ނަންބަރު)46
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ޢަދަދަކީ 59,704.4)ފަންސާސްނުވަހާސް
ހަތްސަތޭކަހަތަރެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، ދަރަނީގެ ޚިދުމަތާއި ދަރަނި އަދާކުރުމަށް
ހިނގާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ޖުމްލަ ޚަރަދު 5,411.9 (ފަސްހާސްހަތަރުސަތޭކައެގާރަ ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ފިޔަވައި،
އެހެނިހެން ކަންކަމަށް ހިނގާނެކަމަށް ލަފާކުރާ ޚަރަދަކީ 54,292.5)ފަންސާސްހަތަރުހާސް ދުއިސައްތަނުވަދިހަދޭއް ޕޮއިންޓް
ފަހެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ.
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދައްކަން ބަޖެޓުން ޖާގަ ދިނުމުގެ ސަބަބުން، ޖުމް ލަ ބަޖެޓު
އިތުރުވެފައިވާއިރު، 2027 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މެދުރާސްތާގެ ސަރުކާރުގެ އަމާޒަކީ ނިޒާމީގޮތުން ޚަރަދު އިތުރުވާ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 23

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ދާއިރާތަކުގެ އެފިޝަންސީ އިތުރުކޮށް، ޚަރަދު އިތުރުވާ މިންވަރު ކޮންޓްރޯލުކުރުންކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ސަރުކާރުގެ އަމާޒާ އެއްގޮތަށް ފާއިތުވި 3 (ތިނެއް) އަހަރު ތެރޭގައި ޖުމްލަގޮތެއްގައި ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ
މުވައްޒަފުން އާ ޕޭ ފްރޭމްވަރކްއަށް ހިޖުރަކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރައްވާފައިވާކަމާއި، އޭގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ދައުލަތުގެ
މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދު ފާއިތުވި އަހަރުތަކާ އަޅައިބަލާއިރު އުފުލިފައިވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން،
މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައިގެ ސަބަބުން، 2026 ވަނަ އަހަރާއި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ސަބްސިޑީގެ ޚަރަދު އުފުލިފައި
ހުންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
ތާވަލު 6: މެދުރާސްތާއަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓު ޚުލާޞާ، މިލިއަން ރުފިޔާއިން
2026 ރިވައިޒްކުރި 27/26 2029 2028 2027 %
ޖުމުލަ ބަޖެޓު -7% 63,194.4 61,349.9 59,704.4 64,200.4
އިޤްތިޞާދީ ފައިދާއަށްޓަކައި ކުރާ ޚަރަދު 37% 1,135.1 1,964.9 1,691.9 1,238.8
ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން -62% 4,825.0 4,404.9 4,461.9 11,747.1
ލޯނު ދޫކުރުން -50% 3,691.9 2,162.8 950.0 1,884.2
ޖުމުލަ ޚަރަދު 7% 53,542.3 52,817.3 52,600.6 49,330.4
ރިކަރަންޓް ޚަރަދު 0% 42,593.8 42,881.2 42,712.7 42,522.1
މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދު 4% 17,262.3 17,158.7 17,039.2 16,330.9
އެހީ އާއި ސަބްސިޑީ -4% 12,813.0 13,569.4 13,924.1 14,511.4
އިންޓްރެސްޓް ޚަރަދު 11% 5,122.1 5,008.5 4,988.7 4,508.7
ކެޕިޓަލް ޚަރަދު 45% 10,948.6 9,936.1 9,887.9 6,808.3
ބިން ހިއްކުމާއި އިމާރާތްކުރުން 81% 6,346.6 4,258.1 4,056.6 2,243.3
އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ބިނާކުރުން 15% 2,934.0 3,993.7 4,161.7 3,607.2
ބަޖެޓު ކޮންޓިންޖެންސީ - 1,000.0 1,000.0 1,000.0 -
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027
ގައި ހިމެނޭ ތާވަލު 2026 :4.1 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓާއި ރިވައިޒްކުރި ބަޖެޓުގެ ފަރަގު، މިލިއަން ރުފިޔާއިން އަދި ތާވަލު 4.2 މެދުރާސްތާއަށް
ހުށަހަޅާ ބަޖެޓު ހުލާސާ، މިލިއަން ރުފިޔާއިން (ޞަފްޙާ ނަންބަރު 46 އަދި)47
2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު 2026 ވަނަ އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު 7.0 (ހަތެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތަ ދަށްވެފައިވެއެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓުގެ ޖުމްލަ ޚަރަދަކީ 52,600.6 (ފަންސާސްދެހާސް ހަސަތޭކަ ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން
ރުފިޔާއެވެ. މިއީ 2026 ވަނަ އަހަރަށް މިހާރު އަންދާޒާކުރާ ޖުމްލަ ޚަރަދަށްވުރެ 7.0 (ހަތެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތަ
އިތުރު މިންވަރެކެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 24

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތާވަލު 7: މުޅި ބަޖެޓުގެ ޚަރަދު ބައިކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ޖުމްލަ ހިސާބު (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން)
2029 2028 2027 2026 2025
ތަފްޞީލު އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ
މިލިއަން ރުފިޔާ % މިލިއަން ރުފިޔާ % މިލިއަން ރުފިޔާ % މިލިއަން ރުފިޔާ % މިލިއަން ރުފިޔާ %
ރިކަރަންޓް ޚަރަދު 79.6 42,593,770,530 81.2 42,881,228,013 81.2 42,712,721,810 86.2 42,522,189,543 84.6 37,400,459,674
ކެޕިޓަލް ޚަރަދު 20.4 10,948,574,750 18.8 9,936,050,052 18.8 9,887,920,826 13.8 6,808,213,800 15.4 6,817,760,691
ޖުމްލަ ޚަރަދު 100 53,542,345,280 100 52,817,278,065 100 52,600,642,636 100 49,330,403,343 100 44,218,220,365
އެހެނިހެން ހޭދަ 9,652,016,503 8,532,632,450 7,103,798,159 14,870,005,146 12,215,596,519
ޖުމްލަ ބަޖެޓު 63,194,361,783 61,349,910,515 59,704,440,795 64,200,408,489 56,433,816,884
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ 4.1 ބަޖެޓު އިޤްތިޞާދީ ބައިތަކަށް ބެހިފައިވާ ގޮތް ޢަދަދުތައް މިލިއަން
ރުފިޔާއިން (ޞަފްޙާ ނަންބަރު)117
2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ ބަޖެޓުގެ ޢަދަދަކީ 59,704,440,795/-)ފަންސާސްނުވަބިލިއަން
ހަތްސަތޭކަހަތަރުމިލިއަން ހަތަރުލައްކަސާޅީސްހާސް ހަތްސަތޭކަނުވަދިހަފަހެއް(ރުފިޔާއެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ
ބަޖެޓުގެ ޖުމްލަ ޚަރަދުކަމުގައިވާ 52,600.6 (ފަންސާސްދެހާސް ހަސަތޭކަ ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރެއިން 81.2
(އަށްޑިހައެކެއް ޕޮއިންޓް ދޭއް) އިންސައްތައަކީ ރިކަރަންޓް ޚަރަދެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ
ގޮތުގައި 42,712.7 (ސާޅީސްދެހާސް ހަތްސަތޭކަބާރަ ޕޮއިންޓް ހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މިއީ، 2026
ވަނަ އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު 5 (ފަހެއް) އިންސައްތަ މަތީ ޢަދަދެކެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުގެ 18.8 (އަށާރަ
ޕޮއިންޓް އަށެއް(އިންސައްތަ އަންދާޒާކޮށްފައިވަނީ ކެޕިޓަލް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައެވެ.
6.2.1 ބަޖެޓުގެ ދާއިރާތަކާއި އެ ދާއިރާތަކަށް ޚަރަދު ބެހިގެންދާ ގޮތް
ބަޖެޓުގެ ދާއިރާތަކަށް ބަލާއިރު، ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ފޮތުގައި ޚަރަދުތަކުގެ ތަފްޞީލު މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި
ހިމަނާފައިވަނީ އިޤްތިޞާދީ ގިންތިތަކަށް (އިކޮނޮމިކް ކްލެސިފިކޭޝަން) ބަހާލައިގެންނެވެ. އެގޮތުން މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ
ޚަރަދު، ޕެންޝަނަށް ކުރާ ޚަރަދު، އޮފީސް ހިންގުމުގެ ޚަރަދު، ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ހޯދާ ތަކެތި، އެހީއާއި ސަބްސިޑީ އަދި
ކެޕިޓަލް ޚަރަދުފަދަ ޚަރަދުތަކުގެ ތަފްޞީލު ހިމަނާފައިވަނީ، އެ ޚަރަދެއްގެ އިކޮނޮމިކް ނޭޗަރއަށް ބަލައިގެންކަމަށް މިނިސްޓްރީ
އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ޚަރަދުތައް
ގެނެސްދީފައިވާނީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން ބަލައިގަނެފައިވާ ޔޫއެންގެ "ކްލެސިފިކޭޝަން އޮފް ދަ ފަންކްޝަންސް އޮފް
ގަވަރމަންޓް COFOG("(ގެ ކްލެސިފިކޭޝަން މިންގަނޑާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެއީ، ސަރުކާރުން ކުރާ ޚަރަދުތައް އޭގެ މަޤްޞަ ދަށް ބަލައި، ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ ޢާންމު ޚިދުމަތަށާއި، ދިފާޢީ
ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން އަދި ޢަދުލު އިންޞާފާއި އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމުކުރުން، އިޤްތިޞާދީ އަދި ޞިނާޢީ ކުރިއެރުން،
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 25

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުން، ގެދޮރު ޢިމާރާތްކުރުމާއި ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށްޓަކައި ދެވޭ ޚިދުމަތް އަދި ޞިއްޙަތާއި، އިޖުތިމާޢީ
އަދި ދީނީ ޚިދުމަތް ފަދަ މުހިންމު ދާއިރާތަކަށް ބަހާލައިގެން ހުށަހެޅުމަށްކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ހުށަހަޅާ ގޮތަށް ގެނެވުނު ބަދަލުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ ބަޖެޓުގެ ދެފުށް ފެންނަ މިންވަރު އިތުރުކުރުމާއި، ޚަރަދުތަކާގުޅޭ
މަޢުލޫމާތަކީ ޢާންމުންނަށް ފަސޭހައިން ދެނެގަނެވޭނެ ގޮތަށް ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުތައް ގެނެސްދިނުންކަމާއި، އަދި ދައުލަތުގެ
ވަސީލަތްތައް އެކި ދާއިރާތަކަށާއި ޚިދުމަތްތަކަށް ބެހިގެންދާ ގޮތާއި ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުކުރުމުގައި އިސްކަންދޭ ދާއިރާތައް
ރައްޔިތުންނަށް ސާފުވެގެންދާނެކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ތާވަލު 8: ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ އެކި ދާއިރާއަށް ބެހިގެންދާގޮތުގެ ޚުލާޞާ (ކޮފޮގް ކްލެސިފިކޭޝަން)
2029 2028 2027 2026 2025
އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ
މިލިއަން ރުފިޔާއިން % މިލިއަން ރުފިޔާއިން % މިލިއަން ރުފިޔާއިން % މިލިއަން ރުފިޔާއިން % މިލިއަން ރުފިޔާއިން %
ޖުމުލަ ބަޖެޓު 63,194.4 61,349.9 59,704.4 64,200.4 56,433.8
ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ ޢާންމު ޚިދުމަތް 24.7% 15,612.2 24.4% 14,987.2 24.1% 14,411.6 32.9% 21,133.3 24.2% 13,685.0
ދިފާޢީ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން 4.2% 2,681.9 4.9% 3,020.8 4.4% 2,614.6 3.9% 2,476.4 3.8% 2,158.9
ޢަދުލު އިންޞާފާއި އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމުކުރުން 10.1% 6,369.9 10.0% 6,114.0 9.3% 5,569.9 7.9% 5,095.2 7.9% 4,454.9
އިޤްތިޞާދީ އަދި ޞިނާޢީ ކުރިއެރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު 15.5% 9,789.8 16.4% 10,050.7 16.1% 9,605.6 17.8% 11,458.6 24.6% 13,908.4
ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުން 1.7% 1,060.6 1.9% 1,153.7 2.6% 1,523.2 1.5% 965.4 2.3% 1,323.3
ގެދޮރު ޢިމާރާތްކުރުމަށާއި ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށްޓަކައި ދެވޭ ޚިދުމަތް 6.8% 4,281.0 4.6% 2,829.1 5.0% 2,973.6 2.2% 1,427.3 2.6% 1,490.5
ޞިއްޙަތު 17.1% 10,815.6 17.7% 10,868.4 17.6% 10,513.1 15.7% 10,062.7 16.0% 9,040.0
އިޖްތިމާޢީ އަދި ދީނީ ޚިދުމަތް 2.6% 1,645.0 2.7% 1,632.2 2.8% 1,685.1 2.2% 1,440.5 2.0% 1,109.0
ތަޢުލީމް 10.7% 6,730.6 10.8% 6,633.1 11.4% 6,795.6 10.1% 6,453.9 9.7% 5,466.1
އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން 6.7% 4,207.8 6.6% 4,060.6 6.7% 4,012.0 5.7% 3,687.1 6.7% 3,797.7
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ ތާވަލު 4.4 ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ އެކި ދާއިރާއަށް ބެހިގެންދާގޮތުގެ ހުލާސާ (ކޮފޮގް ކްލެސިފިކޭޝަން)
މިލިއަން ރުފިޔާއިން (ޞަފްޙާ ނަންބަރު)49
ޗާޓު 2027 :1 ވަނަ ބަޖެޓު އެކި ދާއިރާއަށް ބެހިގެންދާގޮތުގެ ޚު ލާ ޞާ (ކޮފޮގް ކްލެސިފިކޭޝަން)
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 26

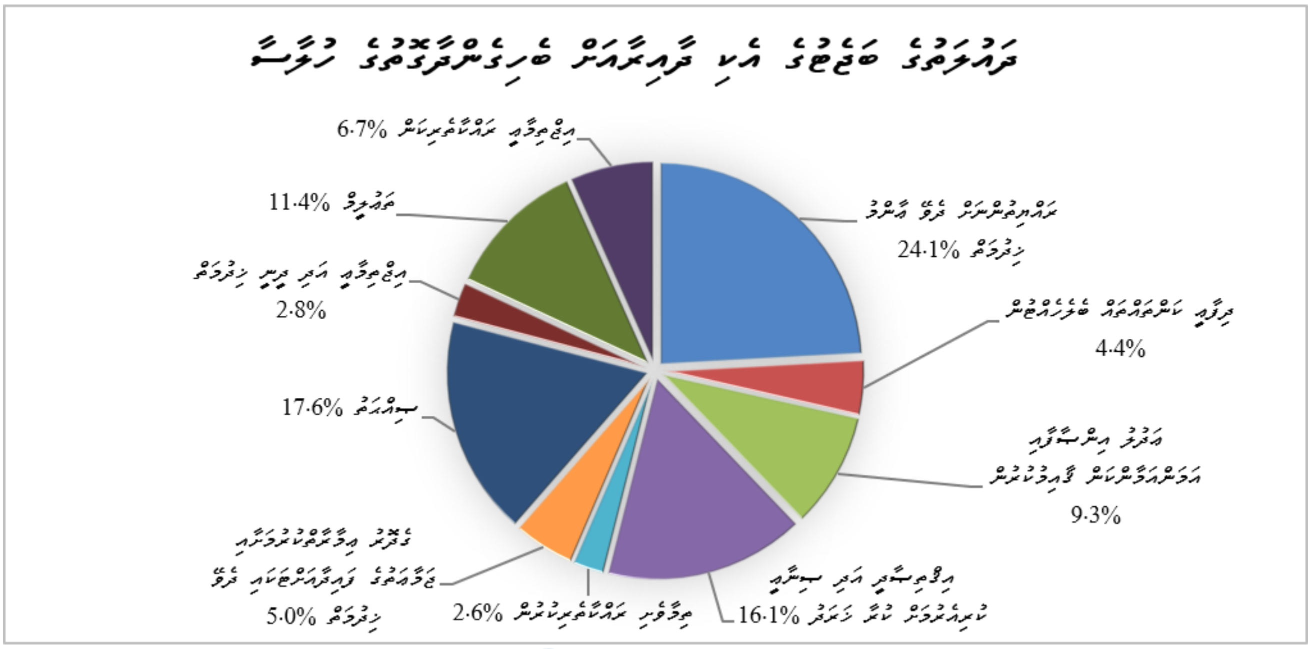

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
6.2.1.1 ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ ޢާ ންމު ޚި ދުމަތް
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ޚަރަދު ބެހިފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު، ބަޖެޓުން އެންމެ ބޮޑު އިންސައްތައެއް
ހޭދަކުރެވޭނެކަމަށް ބެލެވެނީ ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ ޢާންމު ޚިދުމަތުގެ ދާއިރާއަށެވެ. މި ބައިގައި ހިމެނެނީ ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ
ވަކިވަކި ދާއިރާތަކުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ނުހިމެނޭ އިދާރާތައް ހިންގުމުގެ ޚަރަދާއި ކެޕިޓަލް ޚަރަދުގެ އިތުރުން ވަކި ދާއިރާއަކަށް
ނުފެތޭ ޢާންމު ޚަރަދުތަކާއި ބަޖެޓު ކޮންޓިންޖެންސީގެ ޚަރަދާއި، ޖުމްލަ ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭ ހޭދަތައް ކަމުގައިވާ ދަރަނި
އަނބުރާ ދެއްކުމާއި ވަކި ދާއިރާއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އިންވެސްޓްމަންޓް އަދި ލޯނު ދޫކުރުމަށް ބަޖެޓުން ޖާގަދީފައިވާ ހޭދަތައްކަމަށް
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. މި ބަޔަށް ޖުމްލަ ބަޖެޓުގެ
24.1 (ސައުވީސް ޕޮއިންޓް އެކެއް) އިންސައްތަ ނުވަތަ 14,411.6 (ސާދަހާސް ހަތަރުސަތޭކަ އެގާރަ ޕޮއިންޓް ހައެއް)
މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރު ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަން ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ މުވައްޒަފުން އާ
ޕޭ ފްރޭމްވޯކަށް ހިޖުރަކުރުމުން، މި ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންގެ ޚަރަދު އިތުރުވާނެއެވެ. ކައުންސިލް ބްލޮކް ގްރާންޓްގެ ގޮތުގައި
ހިމަނާ ޚަރަދަކީ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ލިބޭ މިންވަރާ ގުޅިފައިވާ ޚަރަދަކަށްވުމުން، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވާ މިންވަރަކުން،
ކޮންމެ އަހަރަކު ކައުންސިލުތަކަށް މައި ސަރުކާރުން ދޭ ގްރާންޓްގެ ޢަދަދު އިތުރުވަމުންދެއެވެ. އަދި ބައެއް ކައުންސިލްތަކުން
އެންމެ ބޮޑު ހޭދައެއް ކުރަނީ މުވައްޒަފުން އިތުރުކުރުންފަދަ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު އިތުރުވާފަދަ ކަންކަމަށްކަން ފާހަގަކުރެވޭތީ،
ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކީ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތައް ފުޅާކޮށް އެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް
ބާރުއަޅައި، ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކައުންސިލުތަކުގެ މާލީ ބާރުވެރިކަން ދެމެހެއްޓޭފަދަ ގޮތަކަށް، ހުރިހާ
ކައުންސިލެއްގެ ޚަރަދުކުރުމުގެ ޒިންމާދާރުކަން އިތުރުކުރުންކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް
އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
2026 ވަނަ އަހަރު 500 (ފަސްސަތޭކަ) މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ސުކޫކްއާއި ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާއިން އިންވެސްޓްކޮށްފައިވާ
ޓްރެޜަރީ ބިލްތަކުގެ 100 (ސަތޭކަ) މިލިއަން ޑޮލަރު އަނބުރާ ދެއްކުމާއެކު އެހެނިހެން ދަރަނި އަދާކޮށްފައިވުމުގެ ސަބަބުން
11,747.1 (އެގާރަހާސް ހަތްސަތޭކަ ސާޅީސް ހަތެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ބޮޑުވުމަށްފަހު، 2027 ވަނަ
އަހަރުން ފެށިގެން ދަރަނި އަދާކުރުމަށް ކުރާ ހޭދަ މެދުރާސްތާގައި ޢާންމު ޙާލަތަށް ރުޖޫޢަވާނެކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން، 2027 ވަނަ އަހަރު ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާނީ 4,461.9)ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ
ފަސްދޮޅަސް އެކެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ)ހިލޭ އެހީ ނުހިމަނައި އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން 10.4)ދިހައެއް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 27

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް(އިންސައްތަ(އެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރު މި ދާއިރާގެ ބަޖެޓުގެ އެންމެ ބޮޑު ޙި އްޞާއެއް ކުރަނީ ދަރަނި
އަނބުރާ ދެއްކުމާއި ލޯނުގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދަށެވެ.
މި ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ހިމަނާފައިވާ 337.5)ތިންސަތޭކަތިރީސް
ހަތެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް(މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރޭގައި މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ހިމެނެނީ ކައުންސިލްތަކުގެ އޮފީސް ޢިމާރާތް ބިނާކުރުން
ނުވަތަ މަރާމާތުކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކާއި އެހެނިހެން އޮފީސް ޢިމާރާތުގެ މަސައްކަތްތަކަށްކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި
2027 ވަނަ އަހަރު އަލަށް ފަށާ މަޝްރޫޢުތައްކަމަށްވާ ނެޝަނަލް ސޮވްރިން ކްލައުޑް ޑޭޓާ ސެންޓަރ އަދި އާ އޮފީސް
ޢިމާރާތްތައް ބިނާކުރުމުގެ ޚަރަދުވެސް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
6.2.1.2 ޞިއްޙަތު
2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ބައިތަކަށް ބަލާއިރު ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު ހޭދައެއް ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ 10,513.1
(ދިހަހާސް ފަސްސަތޭކަތޭރަ ޕޮއިންޓް އެކެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. އެއީ ޞިއްޙީ ދާއިރާ ކުރިއެރުވުމަށް ކުރާ ޚަރަދަށެވެ. މިއީ
ބަޖެޓުގެ 17.6 (ސަތާރަ ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތައެވެ. މިއީ 2026 ވަނަ އަހަރު މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުތައް ހިނގާނެކަމަށް
ބެލެވޭ މިންވަރާ އަޅައިބަލާއިރު 4.5 (ހަތަރެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) އިންސައްތައިގެ އިތުރުވުމެކެވެ.
މި ބައިގައި ހިމެނެނީ ޢާންމު ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްތަކާއި، ހޮސްޕިޓަލް ހިންގުމާއި، ޢާންމުންނަށާއި ވަކިވަކި އިދާރާތަކުގެ
މުވައްޒަފުންގެ ބޭސްފަރުވާއަށް ފޯރުކޮށްދޭ އެހީއާއި، މެޑިކަލް ކޮންސިއުމަބްލްސްއަށް ކުރާ ޚަރަދުތަކެވެ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު،
ފެމިލީ އެންޑް ވެލްފެއަރ، ސަރުކާރު ހޮސްޕިޓަލްތައް، ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީ (އެންސްޕާ) އަދި ސަލާމަތީ
ބާރުތަކުގެ ޞިއްޙީ ޚަރަދުތައް މި ބައިގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑުބައެއް ޙިއްޞާ ކުރަނީ ޞިއްޙީ ދާއިރާގައި
މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށާއި، އާސަންދަ އަދި އެންސްޕާ މެޑިކަލް ވެލްފެއާގެ ދަށުން ފޯރުކޮށްދޭ ބޭސްފަރުވާގެ ޚަރަދުގެ
އިތުރުން މެޑިކަލް ކޮންސިއުމަބަލްސްގެ ޚަރަދުތައްކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ޞިއްޙީ
ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދު 36.6 (ތިރީސް ހައެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތަ ޙިއްޞާކުރާއިރު ބޭސްފަރުވާގެ
އެހީގެ ޚަރަދު ޙިއްޞާކުރަނީ 22.9 (ބާވީސް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) އިންސައްތައެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރު ބަލްކް ޕްރޮކިއުމަންޓް
ސިޔާސަތާއެކު އާސަންދަ ސްކީމް މެދުވެރިކޮށް ބޭހަށް ކުރާ ޚަރަދު ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް ބެލެވޭތީ، ބޭސްފަރުވާގެ އެހީއަށް ކުރާ
ޚަރަދުތައް 14.6 (ސާދަ ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތައިން ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް
އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން އަންދާޒާކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 28

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ސިފައިންނާއި ފުލުހުންގެ (ޢާއިލާ މެންބަރުން ހިމެނޭހެން) ބޭސްފަރުވާއަށް ކުރާ ޚަރަދަކީ ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައިވެސް މި
އިދާރާތަކުގެ މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދު އިތުރުވުމާއެކު، އަހަރުން އަހަރަށް އިތުރުވަމުން އަންނަ ޚަރަދެ އްކަން އެ މިނިސްޓްރީން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ޤަ އުމީ ޚިދުމަތުގެ ޕްރޮގްރާމާއެކު 2027 ވަނަ އަހަރަށް ސިފައިންނާއި ފުލުހުންގެ ބޭސްފަރުވާގެ
ޚަރަދަށް 387.7 (ތިންސަތޭކައަށްޑިހަހަތެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓުކޮށްފައިވެއެވެ.
ޞިއްޙީ ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް. އައި.ޕީއަށް 2027 ވަނަ އަހަރު 587.5 (ފަސްސަތޭކައަށްޑިހަހަތެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) މިލިއަން
ރުފިޔާ ބަޖެޓުކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، ނިއު ޕޮލިސީ އިނީޝިއޭޓިވްސްގެ (އެން.ޕީ.އައި) ގޮތުގައި ހިންގުމަށް ރާވާފައިވާ
8.9 (އަށެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގެ މަޝްރޫޢުތައް ހިމެނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، ހުޅުމާލެ ހޮސްޕިޓަލްގެ ލެބޯޓްރީ
ޚިދުމަތްތައް ފުޅާކުރުމާއި، ރާއްޖޭގެ 6 (ހައެއް) ސަރަޙައްދެއްގައި ހައިޕަރބެރިކް ޗެމްބަރ ޤާއިމުކުރުމާއި، އެކި ރަށްރަށުގައި
ހެލްތު ސެންޓަރުތައް ތަރައްޤީކުރުން ހިމެނޭކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
6.2.1.3 އިޤްތިޞާދީ އަދި ޞިނާޢީ ކުރިއެރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު
އިޤްތިޞާދީ އަދި ޞިނާޢީ ދާއިރާއަށް 9,605.6 (ނުވަހާސްހަސަތޭކަފަހެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ
ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މިއީ ބަޖެޓުގެ 16.1 (ސޯޅަ ޕޮއިންޓް އެކެއް) އިންސައްތައެވެ. މިއީ، 2026 ވަނަ އަހަރާއި އަޅައިބަލާއިރު
16.2 (ސޯޅަ ޕޮއިންޓް ދޭއް) އިންސައްތަ ދަށް ޢަދަދެކެވެ.
މި ބައިގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިމެނެނީ ހަކަތަ، ދަތުރުފަތުރު، މަސައްކަތްތެރިންނާއި ވިޔަފާރިއާއި އިޤްތިޞާދު، އަދި
މުވާޞަލާތުގެ ދާއިރާއާގުޅޭ ޚަރަދެ ވެ. މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ ބޮޑުބައެއް ޙިއްޞާކުރަނީ ޕީ.އެސް. އައި.ޕީގެ ޚަރަދެވެ. މި ދާއިރާގެ
ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ ބޮޑު ބަޔަކީ އިންޑައިރެކްޓް ސަބްސިޑީގެ ޚަރަދެވެ. އަދި ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ
ތެރޭގައި މި ދާއިރާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި މަޝްރޫޢުތައް ހިންގާ ވުޒާރާތަކުގެ އިދާރީ ޚަރަދު ހިމެނެއެވެ. އަދި މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގައި
އަންނަނިވި ކަންކަން އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
• 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރިއިރު، ފިއުލް ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި 1,062.0)އެއްހާސް ފަސްދޮޅަސް
ދޭއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ އަންދާޒާކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައިގެ ސަބަބުން،
ސާފުކުރި ތެލުގެ އަގު ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ބޮޑުތަނުން އުފުލި، 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 3,750.5)ތިންހާސް
ހަތްސަތޭކަ ފަންސާސް ޕޮއިންޓް ފަހެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުވާނެކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން އަންދާޒާކުރައްވާފައިވެއެވެ.
މާލީ އިދާރާތަކުގެ ތެލުގެ އަންދާޒާތަކަށް ބަލައިލާއިރު، 2027 ވަނަ އަހަރު ތެލުގެ އަގު ދަށްވާނެކަމަށް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 29

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
އަންދާޒާކޮށްފައިވާތީ، 2027 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުން ފިއުލް ސަބްސިޑީއަށްކުރާ ޚަރަދު 3,200.6)ތިންހާސް
ދުއިސައްތަ ޕޮއިންޓް ހައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ދަށްވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރައްވާފައިވެއެވެ.
• ތެލުގެ އަގަށް އަންނަ ބަދަލާއެކު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާއި ބޭރު ފައިސާގެ ރިޒާވަށް ކުރާ އަސަރު ކުޑަކޮށް، އެނަރޖީ
ސެކިއުރިޓީ ވަރުގަދަކުރުމުގެ ގޮތުން، ދައުލަތުން އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައިގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ކުރިއަށްގެންދަން
ފަށާފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އަތޮޅުތެރޭ އެކި ރަށްތަކުގައި ޕަވަރ ޕާޗޭސިންގ އެގްރީމަންޓެއްގެ
ދަށުން ތަންފީޒުކުރުމަށް އިންތިޒާމުކޮށްފައިވާ 150 (ސަތޭކަ ފަންސާސް) މެގަވޮޓްގެ ސޯލާ ޕްރޮޖެކްޓެއް 2026 ވަނަ
އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފެށުމަށް ރާއްވަވާފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، މާލެ ސަރަޙަ އްދުގެ
ކަރަންޓު އުފެއްދުމުގައި ފިއުލް އެފިޝަންސީ އިތުރުކުރުމުގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް
ތައްޔާރުވެފައިވާކަމާއި، އެއާއެކު، މެދުރާސްތާގައި ފިއުލް ސަބްސިޑީގެ ޚަރަދު ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވެއެވެ.
• ތެލުގެ އަގު ބޮޑުވުމުގެ ސަބަބުން މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާއަށް ކުރަމުންދާ އަސަރު ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން، އޮޑިފަހަރަށް
އަޅާ ތެލުގެ އަގު ހެޔޮކޮށްދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ފިއުލް ސަބްސިޑީއެއް ދިނުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާތީ، އެ
ޚަރަދު ފިއުލް ސަބްސިޑީގެ ތެރޭގައި ހިމަނާފައިވާކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
• 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ޓްރާންސްޕޯޓް ސަބްސިޑީގެ ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި އާރް.ޓީ.އެލް ފުޅާވުމުގެ ސަބަބުން އިތުރުވާ
ޚަރަދާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުތުރާއި ދެކުނުގައި ވައިގެ ދަތުރުތައް އަގުހެޔޮކުރުމަށް ދޭ ސައުތު އަދި ނޯތު ކަނެކްޓިވިޓީ
ޕްރޮޖެކްޓަށްވާ ސަބްސިޑީ ހިމަނާފައިވެއެވެ.
• މި ދާއިރާގެ އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ގޮތުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިމަނާފައިވަނީ ސްޓެލްކޯގެ ކެޕިޓަލް ކޮންޓްރިބިއުޝަން
އަދި އެ ކުންފުންޏަށް ސަރުކާރުން ދޫކުރާ ލޯނެވެ. އެއީ، ކަރަންޓު އުފެއްދުން އެފިޝަންޓްކޮށް މާލެއާއި އަތޮޅުތެރޭގެ
ރަށްތަކުގައި ކަރަންޓު އުފެއްދުމުގެ ކެޕޭސިޓީ އިތުރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ސަރުކާރުންދޭ
ސަޕޯޓެއްކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
• މި ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް. އައި.ޕީގެ ގޮތުގައި އަންނަ އަހަރަށް ބަޖެޓުކޮށްފައިވަނީ 3,069.0)ތިންހާސް ފަސްދޮޅަސް
ނުވައެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް(މިލިއަން ރުފިޔާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެންމެ ބޮޑު ޚަރަދެއް ހިނގަނީ
ދަތުރުފަތުރަށްކަމާއި، އަދި ސަރުކާރުން ތިލަމާލެ ބްރިޖު ނިންމުމަށް އަމާޒު ކަނޑައަޅާފައިވުމުން ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ
އެންމެ ބޮޑު ޚަރަދެއް 2026 ވަނަ އަހަރު ހިނގާނެކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ ތިލަމާލެ ބްރިޖް މަޝްރޫޢަށްކަމަށްވެސް
މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި ހަކަތަ އުފެއްދުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތެރެއިން، ސޯލާ ހަކަތަ އަދި ކަރަންޓު ވިއުގަ
އަޕްގްރޭޑްކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކަށް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުން ޖާގަދީފައިވާކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 30

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
6.2.1.4 ދިފާ ޢީ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން އަދި ޢަދުލު އިންޞާފާއި އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމު ކުރުން
ދިފާޢީ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓެމާއި ޢަދުލު އިންޞާފާއި އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމުކުރުމަށް 2027 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓުކޮށްފައިވަނީ
8,184.6 (އަށްހާސް އެއްސަތޭކައަށްޑިހަހަތަރެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. މިއީ ބަޖެޓުގެ 13.7 (ތޭރަ ޕޮއިންޓް
ހަތެއް(އިންސައްތައެވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރާއި އަޅައިބަލާއިރު 8.1)އަށެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް(އިންސައްތަ އިތުރުވުމެކެވެ.
މި ބައިގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިމެނެނީ ދިފާޢީ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާ އިދާރާތައް ކަމަށްވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް
އެންޑް ނެޝަނަލް ސަރވިސް، މޯލްޑިވްސް ނެޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް، އަދި ޢަދުލު އިންޞާފާއި އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމުކުރާ
އިދާރާތައް ކަމަށްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާއި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް
އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އަދި އެހެނިހެން ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ އިތުރުން، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް
ސަރވިސް، މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަން، އޭވިއޭޝަން ސެކިއުރިޓީ ކޮމާންޑް، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އަދި ޢަދުލު
އިންޞާފު ޤާއިމުކުރުމަށް އުފައްދާފައިވާ އެހެނިހެން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކެވެ. މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ ތެރެއިން 2027 ވަނަ
އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ އަންނަނިވި ކަންކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
• ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަންގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން، ސިފައިންނާއި ފުލުހުންގެ މުސާރަތައް ބޮޑުކުރުމާއެކު 2025 ވަނަ
އަހަރުން ފެށިގެން މި ދާއިރާގެ މުސާރައިގެ ޚަރަދު އިތުރުވެފައިވެއެ ވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ވަޠަ ނީ
ޚިދުމަތުގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރެއިން މި ދާއިރާއަށް ވަންނަ މުވައްޒަފުން އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން މުސާރައާއި އުޖޫރައިގެ
ޚަރަދު އިތުރުވަމުންދާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ވަޠަނީ ޚިދުމަތުގެ ޕްރޮގްރާމުގެ މަޤްޞަދަކީ ޤައުމަށް ލޯބިކުރާ،
އަޚްލާޤީގޮތުން ރަނގަޅު ދަރިންތަކެއް އުފައްދައި ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްފޯރުކޮށްދޭ އިދާރާތަކުގެ މަސައްކަތަށް ނުކުންނަ
ފަރާތްތަކުގެ އެފިޝަންސީ އިތުރުކުރުންކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
• 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގައި ޖުޑީޝަރީގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަންގެ ސިޔާސަތުގެ
ތެރެއިން ބޮޑުކުރުމާ ގުޅިގެން 2026 ވަނަ އަހަރު ޖުޑީޝަރީގެ މުސާރައިގެ ޚަރަދު އިތުރުވެފައިވެއެވެ.
• ޖުޑީޝަރީއަށް މާލީ ބާރުވެރިކަން ދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި 2026 ވަނަ އަހަރު ދޭންފެށި ޖުޑީޝަލް ސެކްޓޯރަލް
ގްރާންޓްގެ ގޮތުގައި 815.7 (އަށްސަތޭކަ ފަނަރަ ޕޮއިންޓް ހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ، 2027 ވަނަ އަހަރަށް
ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. އަދި މި ގްރާންޓްގެ މިންވަރު ގުޅިފައިވަނީ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއަށް ކަމަށްވުމުން، ޖުޑީޝަލް
ސެކްޓޯރަލް ގްރާންޓްގެ ޢަދަދު 2026 ވަނަ އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު އިތުރުވެފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 31

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
• ފިއުލް ޚަރަދަކީ މި ދާއިރާގެ އިދާރީ ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކޮށްލެވޭ ޚަރަދަކަށްވާއިރު، ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ
އަގު ބޮޑުވުމުގެ ސަބަބުން، 2026 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މި ޚަރަދު އިތުރުވާން ފަށާފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި މެދުރާސްތާގައިވެސް ތެލުގެ އަގު އުފުލިފައި ހުންނާނެކަމަށް ބެލެވޭތީ މި ޚަރަދު އަންނަ އަހަރާއި
މެދުރާސްތާގައި އިތުރުވާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
• ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތާ އެއްގޮތަށް ވަޠަނީ ޚިދުމަތުގެ ޕްރޮގްރާމް 2025 ވަނަ އަހަރު ފަށާފައިވާތީ، ތަމްރީނުކުރުމުގެ
ޚަރަދު އިތުރުވެފައިވެއެވެ. އަދި އެ ޕްރޮގްރާމާ ގުޅިގެން މި ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުން އިތުރުވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭތީ،
ކަމާ ގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުގެ އޮފީސް ހިންގުމަށް ހޯދާ ތަކެއްޗާއި ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދުގެ އިތުރުން ޚިދުމަތުގައި އުޅޭއިރު
ދެވޭ ކެއުމާއި ސައިގެ ޚަރަދު އިތުރުވާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
• މި ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ގޮތުގައި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ 689.4)ހަސަތޭކަ އަށްޑިހަ
ނުވައެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް(މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރޭގައި ގިނައިން ހިމެނެނީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން އަދި ޝަރުޢީ ކޯޓު
ޢިމާރާތްކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުތައްކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
6.2.1.5 ތަޢުލީމް
2027 ވަނަ އަހަރު ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ޚަރަދަށް 6,795.6 (ހަހާސް ހަސަތޭކަނުވަދިހަފަހެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ
ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އެއީ ޖުމްލަ ބަޖެޓުގެ ނިސްބަތުން 11.4 (އެގާރަ ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) އިންސައްތައެވެ. މިއީ 2026 ވަނަ
އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު 5.3 (ފަހެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) އިންސައްތަ އިތުރުވުމެކެވެ.
މި ބައިގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިމެނެނީ ސަރުކާރުގެ ސްކޫލުތަކުގެ ޚަރަދު، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން، ހަޔަރ
އެޑިއުކޭޝަން އެންޑް ސްކިލްސް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ އިދާރީ ޚަރަދު، މިނިސްޓްރީގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހިންގާ އެކިއެކި ޕްރޮގްރާމް،
މިނިސްޓްރީ މެދުވެރިކޮށް ހިންގާ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދު، ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީ އަދި އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ ޚަރަދު އަދި
ސްޓޫޑަންޓް ލޯނު ސްކީމްގެ ޚަރަދެވެ. އަދި މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް
އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ މައިގަނޑު ކަންކަމަކީ:
• ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަންގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހު، މި ދާއިރާގެ ހުރިހާ މުވައްޒަފުން
އާ ޕޭ ފްރޭމްވޯކްއަށް ހިޖުރަކުރުމާއެކު، 2026 ވަނަ އަހަރު މި ދާއިރާގެ މުސާރައިގެ ޚަރަދު އިތުރުވެފައިވީ ނަމަވެސް
2027 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން، މި ދާއިރާގެ މުސާރައިގެ ޚަރަދު އެއް މިންވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓޭނެކަމަށް
އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 32

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
• ތަޢުލީމީ ޤާ ބިލު ޖީލެއް ބިނާކުރުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން ދިވެހި ދަރިވަރުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ އެކިއެކި ސްކޮލަޝިޕްގެ
ފުރުޞަތުތަކާއި ހިލޭ ޑިގްރީ ޕްރޮގްރާމް މި ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނެއެވެ. އެ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް 2027 ވަނަ އަހަރުގެ
ބަޖެޓުގައި 514.6 (ފަސްސަތޭކަސާދަ ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމަނާފައިވެއެވެ.
• ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މުހިންމު އެއް ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ދަރިވަރުންގެ އެގްޒަމިނޭޝަން ފީ)އޯ-ލެވެލް އަދި
އޭ-ލެވެލް(، ފޮތްތަކުގެ ޚަރަދު އަދި ދަރިވަރުންނަށް ދޭ އެހެނިހެން އެހީގެ ގޮތުގައި ކުރާ ޚަރަދު 2026 ވަނަ އަހަރުގެ
ތެރޭގައި އިތުރުވެފައިވަނީ އެކަޑަމިކް އަހަރު ބަދަލުވުމުގެ ސަބަބުން 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި 2 (ދޭއް)
އިމްތިހާނުގެ ފީގެ ޚަރަދު ހިމަނަން ޖެހުމުންކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، 2027 ވަނަ އަހަރުގެ
އެ ޚަރަދު ދަށްވުމަށްފަހު މެދުރާސްތާގައި އެ ޚަރަދު އިތުރުވާނީ ދަރިވަރުންގެ ޢަދަދު އިތުރުވާ މިންވަރުންކަމަށް
އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
• ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ސްކޫލު ޢިމާރާތްތައް ބާވެ ބޮޑެތި މަރާމާތުކުރަން ޖެހިފައިވުމުގެ ސަބަބުން 2027 ވަނަ އަހަރު
މަރާމާތުކުރުމުގެ ޚަރަދު ނިސްބަތުން އިތުރުވާނެކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
• ސަރުކާރުން 2026 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ މަޝްރޫޢެއްކަމަށްއިވާ "ކޫލް ސްކޫލް" ގެ ސަބަބުން 2027
ވަނަ އަހަރު މި ދާއިރާއިން ކަރަންޓު ބިލަށް ކުރާ ޚަރަދު އިތުރުވާނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، ސްކޫލުތަކަށް
ޚާއްޞަކޮށްގެން ސަރުކާރުން ކުރިއަށްގެންދަން ރާވާފައިވާ ސޯލާ ހަކަތައިގެ މަޝްރޫޢުގެ ސަބަބުން މެދުރާސްތާގައި މި
ޚަރަދު ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން އަންދަޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
• މި ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ގޮތުގައި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވަނީ 634.4)ހަސަތޭކަތިރީސް
ހަތަރެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރު އެންމެ ބޮޑު ޚަރަދެއް ހިނގާނެކަމަށް
ބެލެވެނީ އަތޮޅުތެރޭގައި ބާކީހުރި ސްކޫލުތަކުގައި "ކޫލް ސްކޫލް " ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމަށްކަމަށް މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، މާލެއާއި ރާއްޖޭގެ އެކި ރަށްރަށުގައި ސްކޫލު ޢިމާރާތްތަކާއި، ކްލާސްރޫމްތަކާއި އަދި
މަލްޓިޕާޕަސް ހޯލްތައް އެޅުމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާނެކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް
އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 33

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
6.2.1.6 އިޖުތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން
އިޖުތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް 4,012.0 (ހަތަރުހާސް ބާރަ ޕޮއިންޓް ސުމެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.
އެއީ، ޖުމްލަ ބަޖެޓުގެ ނިސްބަތުން 6.7 (ހައެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) އިންސައްތައެވެ. އަދި، އެއީ 2026 ވަނަ އަހަރާ
އަޅައިބަލާއިރު 8.8 (އަށެއް ޕޮއިންޓް އަށެއް) އިންސައްތަ އިތުރުވުމެކެވެ.
މި ބައިގައި، ބަލިމީހުންނާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށްދޭ އެހީ، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށްކުރާ ހޭދަ،
ކުޑަކުދިންނާއި ޢާއިލާއަށްދޭ އެހީފަދަ އިޖުތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ދޭ ޚަރަދު ހިމަނާފައިވެއެވެ. އަދި މި
ޚަރަދުތައް ހިނގަނީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ނެޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ، ޕެންޝަން އޮފީސް، މިނިސްޓްރީ
އޮފް ހެލްތް، ފެމިލީ އެންޑް ވެލްފެއަރ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް އެންޑް އެންޑައުމަންޓްސް، އަދި ނެޝަނަލް
ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް އޮތޯރިޓީފަދަ އިޖުތިމާޢީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ އިދާރާތައް މެދުވެރިކޮށެވެ. މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ
ތެރޭގައި އެފަދަ އިދާރާތަކުގެ އިދާރީ ޚަރަދާއި އެ އިދާރާތަކުން ކުރިއަށްގެންދާ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދު ހިމެނެއެވެ. އަދި މި
ދާއިރާގެ ޚަރަދުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވަނީ އަންނަނިވި
މައިގަނޑު ކަންކަމެވެ.
• މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ އެންމެ ބޮޑު ޙިއްޞާއެއްކުރާ ޕެންޝަންގެ ޚަރަދު، 2027 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާތަކުން
ރިޓަޔަރކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދޭ ޢި ނާޔަތްތައް އިތުރުވާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، އެ ޚަރަދުގެ 80
(އަށްޑިހަ) އިންސައްތައަށްވުރެ ބޮޑުބައެއް ޙިއްޞާކުރާ 65 އަހަރުން މަތީ ފަރާތްތަކަށް ދޭ ބޭސިކް ޕެންޝަނަކީ
އާބާދީގައި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ޢަދަދު އިތުރުވާ މިންވަރާ އެއްވަރަށް ބޮޑުވާ ޚަރަދެއްކަމަށް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
• އިޖުތިމާޢީ އެހީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެކަނިވެރި މައިންނާއި ބަފައިންނަށް ދޭ އެހީ، ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ
ފަރާތްތަކަށް ދޭ އެހީ އަދި ތެލަސީމިއާ އެލަވަންސްގެ ސިޔާސަތަށް ބަދަލެއް އައިސްފައިނުވާތީ، އެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ
ޚަރަދު 2027 ވަނަ އަހަރު އަދި މެދުރާސްތާގައި އިތުރުވާނީ އެ އެހީއަށް އެދޭ ފަރާތްތަކުގެ ޢަދަދު އިތުރުވާ
މިންވަރުންކަމާއި، ނަމަވެސް، ފޮސްޓަރ އެހީގެ ގޮތުގައި މިހާރު ދޭ މިންވަރު އިތުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުން
ނިންމާފައިވާތީ، އެ ޚަރަދު އިތުރުވާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
• މި ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް.އައި. ޕީގެ ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި އަމާން ހިޔާ، އޯލްޑްއޭޖް ހޯމް އަދި ގެވެށި އަނިޔާގެ ޝިކާރައަކަށް
ވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ޚާއްޞަ ޝެލްޓަރުތައް ޤާއިމުކުރުން ހިމަނާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 34

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
6.2.1.7 ގެދޮރު ޢިމާރާތްކުރުމަށާއި ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށްޓަކައި ދެވޭ ޚިދުމަތް
ގެދޮރު ޢިމާރާތްކުރުމާއި ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށްޓަކައި ދެވޭ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދަށް 2,973.6)ދެހާސް ނުވަސަތޭކަހަތްދިހަތިނެއް
ޕޮއިންޓް ހައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ. އެއީ ބަޖެޓުގެ 5.0)ފަހެއް ޕޮއިންޓް
ސުމެއް(އިންސައްތައެވެ. އަދި އެއީ، 2026 ވަނަ އަހަރާއި އަޅައިބަލާއިރު 108.3)ސަތޭކައަށެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް(އިންސައްތަ
އިތުރުވުމެކެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރަކީ ފާއިތުވި 5 (ފަހެއް) އަހަރުގެ ތެރޭގައި ގެދޮރު ޢިމާރާތްކުރުމުގެ ދާއިރާއަށް އެންމެ ބޮޑު
ބަޖެޓެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަހަރެވެ.
މި ބައިގައި ހިމެނެނީ ގެދޮރު ޢިމާރާތްކުރުމާއި ބިންހިއްކުން، ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށްކުރާ ޚަރަދު އަދި ބޯފެން ފޯރުކޮށްދިނުމާގުޅޭ
ޚަރަދުތަކެވެ. މި ދާއިރާއަކީ ސަރުކާރުން އެންމެ ބޮޑު އަހައްމިއްޔަތުކަމެއްދޭ ދާއިރާއަކަށްވާތީ، މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ 49.5
(ސާޅީސް ނުވައެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) އިންސައްތައަކީ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ޚަރަދުކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
އަދި މި ދާއިރާގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ މި ދާއިރާގެ މަޝްރޫޢުތަކާގުޅޭ އިދާރީ ޚަރަދުތައްކަމަށްވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ކަންކަން ތިރީގައި ހިމަނާފައި އެވަނީއެވެ.
• ސަރުކާރުގެ މުހިންމު ސިޔާސަތެއް ކަމުގައިވާ އަލަށް ގެދޮރު ގަތުމަށް އަދި ޢިމާރާތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް
ޚާއްޞަ ލޯނު ސްކީމުގެ އިކުއިޓީއަށްވާ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ދޫކުރުމަށް، އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި 750)ހަތްސަތޭކަ
ފަންސާސް(މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމަނާފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި
ކަންކޮޅުތަކުގައި ސަރުކާރުން ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ގިނަ މަޝްރޫ ޢުތަކެއް ސީދާ ބަޖެޓުންނާއި ކޮންޓްރެކްޓަރ
ފައިނޭންސިންގގެ އުސޫލުން ކުރިއަށްގެންދަވާނެކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް
އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
• 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މި ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް.އައި. ޕީގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ 1,471.4)އެއްހާސް
ހަތަރުސަތޭކަ ހަތްދިހަ އެކެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. އެ ޚަރަދުގެ ބޮޑު ބައެއް ޙިއް ޞާކުރަނީ އެކި
ރަށްތަކުގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް ޤާއިމުކުރުމަށްކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އަލަށް ފަށާ ހައުސިންގ
ޔުނިޓު ބިނާކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ޚަރަދު 2027 ގެ ބަޖެޓުގައި މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި ހިމަނާފައިވާކަމާއި،
25 ރަށުގެ ބޯފެނުގެ ނިޒާމު ޤާއިމުކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުވެސް ހިމަނާފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 35

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
• ސަރުކާރުގެ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ މަޝްރޫޢުތައް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިންގާ ކުންފުނިތައް ކަމުގައިވާ ހައުސިންގ
ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން އަދި ފަހި ދިރިއުޅުން ކޯޕަރޭޝަންގެ ކެޕިޓަލް ކޮންޓްރިބިއުޝަން މި ބައިގައި
ހިމަނާފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
6.2.1.8 އިޖުތިމާޢީ އަދި ދީނީ ޚިދުމަތް
އިޖުތިމާޢީ އަދި ދީނީ ޚިދުމަތްތަކަށް ޖުމްލަ 1,685.1 (އެއްހާސް ހަސަތޭކައަށްޑިހަ ފަހެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ
ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މިއީ ޖުމްލަ ބަޖެޓުގެ 2.8 (ދޭއް ޕޮއިންޓް އަށެއް) އިންސައްތައެވެ. މިއީ 2026 ވަނަ އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު
17.0 (ސަތާރަ ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތަ އިތުރު ޢަދަދެކެވެ.
މި ބައިގައި ހިމެނެނީ ދިނީ ޚިދުމަތް، ސަޤާފީ ކަންކަން، ކުޅިވަރާއި މުނިފޫހިފިލުވުން، މީޑިއާ އަދި ބްރޯޑްކާސްޓިންގ އާ
ގުޅުންހުރި ޚަރަދުތަކެވެ. އަދި އެ ޚަރަދުތައް އިޖުތިމާޢީ އަދި ދީނީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ އެކި އިދާރާތަކަށް ބެހިގެންދެއެވެ.
މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިމެނެނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޔޫތް އެމްޕަވަރމަންޓް، ސްޕޯޓްސް އެންޑް
ފިޓްނަސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް އެންޑް އެންޑައުމަންޓްސް، އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް އާޓްސް، ކަލްޗަރ އެންޑް
ހެރިޓޭޖްގެ އިދާރީ ޚަރަދުތަކާއި އެ މިނިސްޓްރީތަކުން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ޚަރަދެވެ. މީގެ
އިތުރުން، މީޑިއާއާގުޅޭ އިދާރާތަކުގެ ޚަރަދުވެސް މި ބައިގައި ހިމެނެއެވެ. އެގޮތުން މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ
އަންނަނިވި ކަންކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
• ކީރިތި ޤުރުއާން ހިތުދަސްކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން ހާފިޒުންގެ އެލަވަންސްގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ދެމުން އަންނަ
މިންވަރު 4,000 (ހަތަރުހާސް) ރުފިޔާއަށް ބޮޑުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތާ އެއްގޮތަށް ކޮންމެ
މިސްކިތަކަށް 2 (ދޭއް) އިމާމުން ޢައްޔަނުކޮށް، އެ ފަރާތްތަކުގެ މުސާރަ މި ބައިގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ. އަދި
ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ގޮތުގައި މިސްކިތް ބިނާކުރުމުގެ މަޝްރޫ ޢުތައް ހިމަނާފައިވާނެކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމަތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ.
• ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން 2026 ވަނަ އަހަރު އަލަށް ފަށާފައިވާ އިޙްތިރާމު އަދާކުރުމުގެ ޤައުމީ
މަޝްރޫޢު ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ޖާގަދީފައިވާނެކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
• ސަރުކާރުން 2025 ވަނަ އަހަރު ފަށާފައިވާ ސިޔާސަތެއް ކަމުގައިވާ މީޑިއާ ގްރާންޓްގެ ޚަރަދު 2027 ވަނަ އަހަރުގެ
ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ފުރަތަމަ ޑިވިޝަންގެ ކްލަބްތަކަށް އަލަށް ސަރުކާރުންދޭ އެލަވަންސް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 36

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ދިނުމަށާއި ކުޅިވަރު އެސޯސިއޭޝަންތަކާއި ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށް ހިންގާ ޖަމާޢަތްތަކަށް ދެމުންދާ ގްރާންޓްގެ
މިންވަރުވެސް 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.
• މި ދާއިރާގެ ޕީ.އެސް.އައި. ޕީގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ 428.1
(ހަތަރުސަތޭކައަށާވީސް ޕޮއިންޓް އެކެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރޭގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިމެނެނީ އެކި ރަށްތަކުގައި
ދުޅަހެޔޮ މުޖުތަމަޢެއް ބިނާކުރުމަށް ފަހިކުރުމުގެ ގޮތުން އެކި ކަހަލަ ކުޅިވަރު ވަސީލަތްތައް ޤާއިމުކުރުމުގެ
މަޝްރޫޢުތަށްކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
6.2.1.9 ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުން
2027 ވަނަ އަހަރު ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުމަށް 1,523.2 (އެއްހާސް ފަސްސަތޭކަތޭވީސް ޕޮއިންޓް ދޭއް) މިލިއަން
ރުފިޔާ ބަޖެޓުކޮށްފައިވެއެވެ. މިއީ ބަޖެޓުގެ 2.6 (ދޭއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތައެވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރު
ބަޖެޓުކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ 57.8 (ފަންސާސްހަތެއް ޕޮއިންޓް އަށެއް) އިންސައްތަ އިތުރު ޢަދަދެކެވެ.
މި ބައިގައި ހިމެނެނީ ކުނި މެނޭޖު ކުރުން، ވެށި ތަޣައްޔަރުވުން ކުޑަކުރުން، ދިރޭތަކެތީގެ ނަސްލާއި ވެށި ޙިމާޔަތްކުރުން،
ނަރުދަމާ އަދި ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުމާގުޅޭ ދިރާސާތައްކުރުންފަދަ ޚަރަދުތަކެވެ. އަދި އެ ޚަރަދުތައް އެކި އިދާރާތަކަށް
ބެހިގެންދެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، ތިމާވެއްޓާގުޅޭ ޕްރޮގްރާމްތަކާ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގާ މިނިސްޓްރީތަކާއި ވޭސްޓް
މެނޭޖްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް (ވެމްކޯ) އަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުންދޭ ސަޕޯޓް ހިމެނޭކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް
ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ އެންމެ ބޮޑުބައެއް
ޙިއްޞާކުރަނީ ޕީ.އެސް.އައި. ޕީއަށް ކުރާ ޚަރަދުކަމާއި، އެގޮތުން 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ
ތެރެއިން ޕީ.އެސް.އައި. ޕީގެ ޚަރަދަކީ 65.0 (ފަސްދޮޅަސް ފަހެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތަކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
• މި ދާއިރާގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބޮޑުބަޔަކީ ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ އަގު ކުޑަކުރުމަށް ވެމްކޯއަށްދޭ
ސަބްސިޑީ، ވެމްކޯގެ ކެޕިޓަލް ކޮންޓްރިބިއުޝަން އަދި ވެމްކޯއަށްދޭ ލޯނުގެ ޚަރަދުތައްކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން
މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ އެންމެ ބޮޑުބައެއް
ޙިއްޞާކުރަނީ ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ރިކަރަންޓް އަދި ކެޕިޓަލް ޚަރަދަށެވެ. އެއީ، މުޅި ދާއިރާގެ ޚަރަދުގެ
57.0 (ފަންސާސް ހަތެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތައެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 37

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
• ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ 990.6)ނުވަސަތޭކަ
ނުވަދިހަ ޕޮއިންޓް ހައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ގޮތުން ވޭސްޓް-ޓު-
އެނަރޖީގެ މަޝްރޫޢުތަކާއި ނަރުދަމާގެ މަޝްރޫޢުތައްކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އައްޑޫ
ސިޓީގެ ނަރުދަމާގެ މަޝްރޫޢުއާއި، ވިލުންތެރި ތިމާވެއްޓެއް ދެމެހެއްޓުމަށް އެކި ރަށްތަކުގެ ގޮނޑުދޮށް
ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ގިނަ މަޝްރޫޢުތަކަކަށް ބަޖެޓުން ޖާގަދީފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
6.3. ކެޕިޓަލް ޚަރަދާއި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް
2026 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް (ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ) އަކީ 8,312.1 (އަށްހާސް
ތިންސަތޭކަބާރަ ޕޮއިންޓް އެކެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ހުންނާނެކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ
6,518.4 (ހަހާސް ފަސްސަތޭކައަށާރަ ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. މިއީ، 2025 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި
ޕީ.އެސް.އައި.ޕީއާ އަޅައިބަލާއިރު 24.0 (ސައުވީސް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތައިގެ ދަށްވުމެކެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގައި ކެޕިޓަލް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވަނީ 9,887.9)ނުވަހާސް
އަށްސަތޭކައަށްޑިހަހަތެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. އޭގެ ތެރެއިން ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް
(ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ) ޚަރަދުގެ ޖުމްލަ އަކީ 8,212.0 (އަށްހާސް ދުއިސައްތަ ބާރަ ޕޮއިންޓް ސުމެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. މިއީ
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދާ އަޅައިބަލާއިރު، 26.0 (ސައްބީސް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތަ އިތުރު
މިންވަރެކެވެ.
ތާވަލު 9: ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދުތައް ބަހާލެވިފައިވާ ގޮތް (ކޮފޮގް) (ޢަދަދުތައް ރުފިޔާއިން)
2029 2028 2027 2026
ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ
މިލިއަން ރުފިޔާއިން މިލިއަން ރުފިޔާއިން މިލިއަން ރުފިޔާއިން މިލިއަން ރުފިޔާއިން
ޖުމުލަ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ޚަރަދު 9,275.6 8,235.3 8,212.0 6,518.4
ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ ޢާންމު ޚިދުމަތް 1.7% 159.4 3.0% 247.5 4.1% 337.5 0.04% 2.9
ދިފާޢީ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން 2.4% 224.4 6.8% 561.1 3.3% 274.6 1.1% 74.3
ޢަދުލު އިންޞާފާއި އަމަންއަމާންކަން ޤާއިމްކުރުން 11.6% 1,073.5 10.9% 900.2 5.1% 414.8 1.1% 73.9
އިޤްތިޞާދީ އަދި ޞިނާޢީ ކުރިއެރުމަށް ކުރާ ޚަރަދު 22.9% 2,124.4 36.6% 3,013.1 37.4% 3,069.0 56.9% 3,707.2
ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުން 7.3% 676.9 9.4% 770.6 12.1% 990.6 7.0% 458.7
ގެދޮރު ޢިމާރާތްކުރުމަށާއި ޖަމާޢަތުގެ ފައިދާއަށްޓަކައި ދެވޭ ޚިދުމަތް 40.6% 3,763.3 18.9% 1,560.1 17.9% 1,471.4 8.8% 574.6
ޞިއްޙަތު 5.8% 537.7 5.5% 453.6 7.2% 587.5 7.6% 498.2
އިޖްތިމާޢީ އަދި ދީނީ ޚިދުމަތް 3.7% 339.5 4.7% 389.2 5.2% 428.1 6.8% 443.4
ތަޢުލީމް 4.0% 374.6 4.1% 337.9 7.7% 634.4 10.1% 657.1
އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން 0.02% 2.0 0.03% 2.1 0.05% 4.0 0.4% 28.1
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ ތާވަލު 4.7 ޕީއެސްއައިޕީ ބަހާލެވިފައިވާ ގޮތް)ޞަފްޙާ ނަންބަރު
193 އިން 197 އަށް(
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 38

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ޗާޓު 2: ޕީ . އެސް . އައި . ޕީގެ ޚަރަދުތައް ބަހާލެވިފައިވާ ގޮތް
6.4. ބަޖެޓު ޑެފިސިޓް އަދި ފައިނޭންސިންގ
2026 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި ޑެފިސިޓްގެ ގޮތުގައި އަންދާޒާކޮށްފައިވަނީ 8,839.9)އަށްހާސް
އަށްސަތޭކަތިރީސްނުވައެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރު ފާސްކުރި ބަޖެޓުގެ ޕްރައިމަރީ
ޑެފިސިޓަކީ 3,282.6 (ތިންހާސް ދުއިސައްތައަށްޑިހަދޭއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ. 2026 ވަނަ އަހަރު
ލިބޭނެކަމަށް މިހާރު އަންދާޒާކުރާ އާމްދަނީއާއި ހިނގާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރާ ޚަރަދަށް ބަލައި، އަހަރުގެ ބަޖެޓު ޑެފިސިޓް އަދި
ޕްރައިމަރީ ޑެފިސިޓް ހުންނާނެކަމަށް ބެލެވެނީ 7,575.3 (ހަތް ހާސް ފަސްސަތޭކަހަތްދިހަފަހެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) މިލިއަން
ރުފިޔާ އަދި 3,066.7 (ތިންހާސް ފަސްދޮޅަސްހައެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. މިއީ، ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން
6.2 (ހައެއް ޕޮއިންޓް ދޭއް) އިންސައްތައިގެ ޑެފިސިޓެކެވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ޕްރައިމަރީ ޑެފިސިޓް ހުންނާނެކަމަށް
ބެލެވެނީ ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 2.5 (ދޭއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) އިންސައްތައިގައެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާއި ޚަރަދު އަންދާޒާކުރާ މިންވަރަށް ބަލައި، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ޑެފިސިޓް
ހުންނާނެކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ 9,442.5 (ނުވަހާސް ހަތަރުސަތޭކަސާޅީސްދޭއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. މިއީ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 39

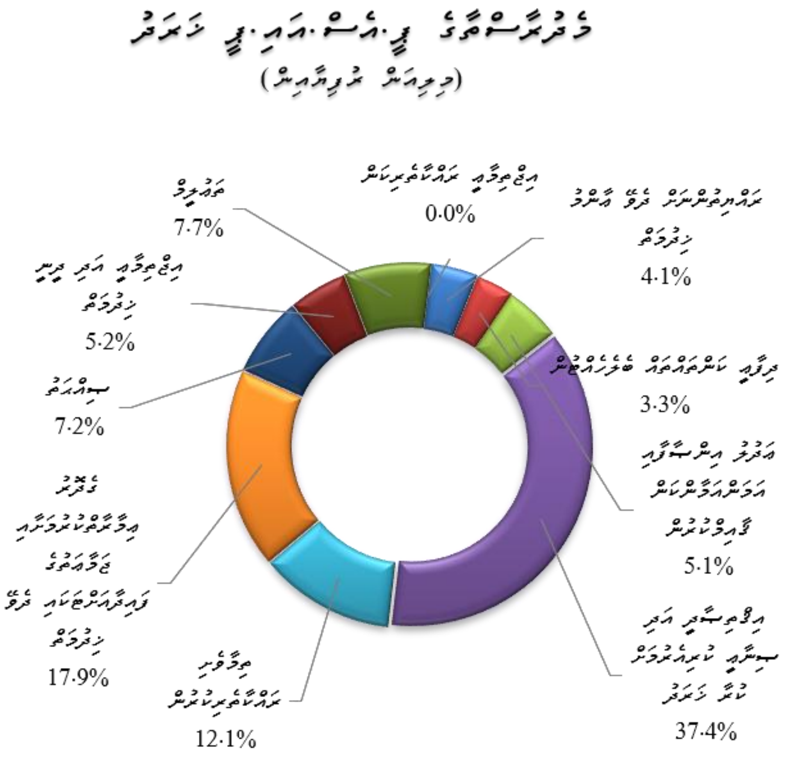

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 7.3 (ހަތެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) އިންސައްތައި ގެ ޑެފިސިޓެކެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓުގެ ޕްރައިމަރީ
ޑެފިސިޓް ހުންނާނެކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ 4,453.9 (ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަފަންސާސްތިނެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) މިލިއަން
ރުފިޔާގައެވެ. މިއީ ޖީ.ޑީ. ޕީގެ ނިސްބަތުން 3.4 (ތިނެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) އިންސައްތައިގެ ޑެފިސިޓެކެވެ.
ތާވަލު 10: ބަޖެޓު ބެލެންސް
2029 2028 2027 2026 2025
ތަފްޞީލު
އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރި ލަފާކުރި ލަފާކުރި
ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީ 49,677.8 46,630.6 43,158.1 41,755.1 39,913.9
ކަނޑަން: ޖުމްލަ ޚަރަދު (53,542.3) (52,817.3) (52,600.6) (49,330.4) (44,218.2)
އޯވަރޯލް ބެލެންސް (ޑެފިސިޓް) / ސަރޕްލަސް (3,864.5) (6,186.7) (9,442.5) (7,575.3) (4,304.3)
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ އިންސައްތައިން: އޯވަރޯލް ބެލެންސް -2.6% -4.5% -7.3% -6.2% -3.6%
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ 2.2 ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ހުލާސާ
(ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން) (ޞަފްޙާ ނަންބަރު 89 އިން 90 އަށް)
2027 ވަނަ އަހަރު އޯވަރޯލް ޑެފިސިޓް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 7.3 (ހަތެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) އިންސައްތައަށް އިތުރުވި
ނަމަވެސް، 2028 ގައި މި މިންވަރު 4.5 (ހަތަރެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) އިންސައްތައަށް ދަށްކުރެވޭނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
މީގެ އިތުރުން، 2027 ވަނަ އަހަރު ޕްރައިމަރީ ޑެފިސިޓް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 3.4 (ތިނެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް)
އިންސައްތައަށް އިތުރުވި ނަމަވެސް، 2028 ވަނަ އަހަރު އެ ޢަދަދު 0.9 (ސުމެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) އިންސައްތައަށް
ދަށްކުރެވޭނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި 2029 ވަނަ އަހަރު ޕްރައިމަރީ ސަރޕްލަސްއެއް ހާސިލްކުރެވޭނެކަމަށް
އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 40

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތާވަލު 2026 :11 އިން 2029 އަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓުގެ ފައިނޭންސިންގ (މިލިއަން ރުފިޔާއިން)
2029 2028 2027 2026
ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ
ފައިނޭންސިން ގ ހޯދަން ޖެހޭ މިންވަރު
އޯވަރޯލް ބެލެންސް ޑެފިސިޓް 3,864.5 6,186.7 9,442.5 7,575.3
ސޮވްރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑަށް ޖަމާކުރާ 2,711.4 2,529.2 2,362.8 2,213.2
ދަރަނި އަނބުރާދެއްކުން 4,825.0 4,404.9 4,461.9 11,747.1
ލޯނު ދޫކުރުން 3,691.9 2,162.8 950.0 1,884.2
ކެޕިޓަލް ދޫކުރުމާއި އިންވެސްޓްމަންޓްސް 1,135.1 1,964.9 1,691.9 1,238.8
ޖުމްލަ ފައިނޭންސް ކުރި މިންވަރު 16,227.9 17,248.5 18,909.1 24,658.6
ފައިނޭންސް ކުރި މިންވަރު
ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ހޯދާ 7,827.2 6,993.4 6,949.5 5,369.4
ލޯނުގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާ 2,738.6 2,367.4 2,354.0 2,717.1
ބަޖެޓު ސަޕޯޓުގެ ގޮތުގައި ހޯދާ ފައިސާ 1,233.6 1,542.0 1,897.0 2,652.2
ބޮންޑް / ސްކޫކް ވިއްކައިގެން ހޯދާ ފައިސާ - 3,855.0 3,084.0 2,698.5
އެތެރޭގެ ފަރާތްތަކުން ހޯދާ 8,400.8 10,255.1 11,959.6 19,289.2
އެތެރޭގެ ސެކިއުރިޓީޒް އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ހޯދާ ތަކެތި 4,689.4 6,775.9 8,696.8 12,919.2
ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނުތަކުން އަނބުރާ ލިބޭ ފައިސާ 1,000.0 950.0 900.0 973.0
ސޮވްރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑުން ނަގާ ފައިސާ 2,711.4 2,529.2 2,362.8 5,397.0
ޖުމުލަ ފައިނޭންސް ކުރި މިންވަރު 16,228.0 17,248.5 18,909.1 24,658.6
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ ތާވަލު 2026 1.5
އިން 2029 އަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓު ފައިނޭންސިންގ (ޞަފްޙާ ނަންބަރު)68
2026 ވަނަ އަހަރު ސުކޫކްއާއި އެހެނިހެން ބޮޑެތި ދަރަނި އަދާކޮށްފައިވުމުގެ ސަބަބުން، ބަޖެޓު 2026 ފައިނޭންސްކުރަން
ބޭނުންވި ޖުމްލަ ޢަދަދަކީ (ގްރޮސް ފައިނޭންސިންގ ނީޑް) 26.3 (ސައްބީސް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާކަމަށް މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެއީ ފާއިތުވި އަހަރުތަކާ އަޅައިބަލާއިރު ނިސްބަތުން ބޮޑު ޢަދަދެކެވެ. 2026 ވަނަ އަހަރު ތެރޭގައި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދާއި ފިސްކަލް ސެކްޓަރއަށް ކޮށްފައިވާ އަސަރާއެކުވެސް، ދައުލަތުގެ ފިސްކަލް ޑެފިސިޓް
ކޮންޓްރޯލްކުރެވި، ގްރޮސް ފައިނޭންސިންގ ނީޑް 24.7 (ސައުވީސް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް ދަށްކުރެވޭނެކަމަށް
ބެލެވެއެވެ.
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ގްރޮސް ފައިނޭންސިންގ ނީޑް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ހުންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވެނީ 20.1)ވިހި
ޕޮއިންޓް އެކެއް(އިންސައްތައިގައެވެ. ނަމަވެސް އިޤްތިޞާދީ އަދި ފިސްކަލް ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަން ރާވާފައިވާ
ބަދަލުތަކާއެކު، 2027 ވަނަ އަހަރު އެ މިންވަރު 14.6 (ސާދަ ޕޮއިންޓް ހައެއް) އިންސައްތައަށް ދަށްކުރެވޭނެކަމަށް
އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މެދުރާސްތާގައި އެ މިންވަރު އިތުރަށް ދަށްކުރެވޭނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 41

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
6.5. ދައުލަތުގެ ދަރަނި
2026 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ ސީދާ ދަރަނި ހުންނާނެކަމަށް ބެލެވެނީ 148,441.9
(އެއްލައްކަސާޅީސްއަށްހާސް ހަތަރުސަތޭކަސާޅީސްއެކެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. މިއީ ޤައުމީ
އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން 119.3 (ސަތޭކަނަވާރަ ޕޮއިންޓް ތިނެއް) އިންސައްތައެވެ. އަދި ގެރެންޓީ ހިމަނައިގެން މި
ޢަދަދު 158,847.6 (އެއްލައްކަފަންސާސްއަށްހާސް އަށްސަތޭކަސާޅީސްހަތެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއަށް
އަރާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވެއެވެ. މިއީ ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން 127.6 (ސަތޭކަހަތާވީސް ޕޮއިންޓް ހައެއް)
އިންސައްތައެވެ.
ނަމަވެސް، 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ ސީދާ ދަރަނި ހުންނާނެކަމަށް ބެލެވެނީ 140,342.7
(އެއްލައްކަސާޅީސްހާސް ތިންސަތޭކަސާޅީސްދޭއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. އަދި ގެރެންޓީ ހިމަނައިގެން މި ޢަދަދު
157,980.2 (އެއްލައްކަފަންސާސްހަތްހާސް ނުވަސަތޭކައަށްޑިހަ ޕޮއިންޓް ދޭއް) މިލިއަން ރުފިޔާއަށް އަރާނެކަމަށް
އަންދާޒާކުރެވެއެވެ. މިއީ ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން 128.8 (ސަތޭކައަށާވީސް ޕޮއިންޓް އަށެއް) އިންސައްތައެވެ.
2026 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ ދަރަނީގައި ހިމެނެނީ އެތެރޭގެ ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ 101,343.0)އެއްލައްކަ
އެއްހާސް ތިންސަތޭކަސާޅީސްތިނެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއާއި ބޭރުގެ ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ 38,999.7
(ތިރީސްއަށްހާސް ނުވަސަތޭކަނުވަދިހަނުވައެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއާއި، ގެރެންޓީދީފައިވާ ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ
17,637.5 (ސަތާރަހާސް ހަސަތޭކަތިރީސްހަތެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ ސީދާ ދަރަނި ހުންނާނެކަމަށް ބެލެވެނީ 151,527.2)އެއްލައްކަފަންސާސް
އެއްހާސް ފަސްސަތޭކަހަތާވީސް ޕޮއިންޓް ދޭއް(މިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. މިއީ ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން 117.0
(ސަތޭކަސަތާރަ ޕޮއިންޓް ސުމެއް) އިންސައްތައެވެ. އަދި ގެރެންޓީ ހިމަނައިގެން މި ޢަދަދު 161,301.2
(އެއްލައްކަފަސްދޮޅަސްއެއްހާސް ތިންސަތޭކައެކެއް ޕޮއިންޓް ދޭއް) މިލިއަން ރުފިޔާއަށް އަރާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވެއެވެ. މިއީ
ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން 124.5 (ސަތޭކަސައުވީސް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) އިންސައްތައެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރުގެ
ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ ދަރަނީގައި ހިމެނެނީ އެތެރޭގެ ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ 108,099.0)އެއްލައްކައަށްހާސް ނުވަދިހަނުވައެއް
ޕޮއިންޓް ސުމެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއާއި ބޭރުގެ ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ 43,428.1)ސާޅީސްތިންހާސް ހަތަރުސަތޭކައަށާވީސް
ޕޮއިންޓް އެކެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއާއި، ގެރެންޓީދީފައިވާ ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ 9,774.0)ނުވަހާސް
ހަތްސަތޭކަހަތްދިހަހަތަރެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް(މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 42

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި ސަރުކާރުން އެތެރޭގެ ދަރަންޏަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު އިތުރުވެފައިވެއެވެ. އަދި 2026 ވަނަ އަހަރު
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން އެތެރޭގެ ދަރަނި 82.7 (އަށްޑިހަދޭއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) އިންސައްތައަށް އިތުރުވި ނަމަވެސް، ބޮޑު
ޢަދަދެއްގެ ބޭރު ފައިސާގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމާއެކު ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ބޭރުގެ ދަރަނި 31.8)ތިރީސްއެކެއް ޕޮއިންޓް
އަށެއް(އިންސައްތައަށް ދަށްވެފައިވެއެވެ. އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން އެތެރޭގެ ދަރަނި 83.4)އަށްޑިހަ
ތިނެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް(އިންސައްތައަށް އަދި ބޭރުގެ ދަރަނި 33.5)ތިރީސްތިނެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް(އިންސައްތައަށް
އިތުރުވާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައިގެ ކުރީގެ ޙާލަތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު
ރުޖޫޢަވުމުގެ އިތުރުން އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި އިތުރުކުރުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކާއި، ފިސްކަލް އަދި ދަރަނީގެ ދެމެހެއްޓެނިވިކަން
އިތުރުކުރުމަށް އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކާއެކު މެދުރާސްތާގައި އެ މިންގަނޑުތައް ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ.
6.6. ދަރަނީ ގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު
ދަރަނީގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދަކީ (ދަރަނީގެ އިންޓްރެސްޓާއި ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން) 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ
އެންމެ ބޮޑު އެއް ހޭދައެވެ. މިގޮތުން 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ދަރަނީގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދަށް 16,256.0)ސޯޅަހާސް
ދުއިސައްތަފަންސާސްހައެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ ހޭދަވާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ދަރަނި
އަނބުރާ ދެއްކުމަށް 11,747.3 (އެގާރަހާސް ހަތްސަތޭކަސާޅީސްހަތެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ އަދި ލޯނުގެ
ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 4,508.7 (ހަތަރުހާސް ފަސްސަތޭކައަށެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނެއެވެ.
ނަމަވެސް، 2027 ވަނަ އަހަރު ދަރަނީގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު 9,450.6 (ނުވަހާސް ހަތަރުސަތޭކަފަންސާސް ޕޮއިންޓް ހައެއް)
މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ދަށްކުރެވޭނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވެއެވެ. އަދި މީގެ ތެރޭގައި 4,461.9)ހަތަރުހާސް ހަތަރުސަތޭކަ
ފަސްދޮޅަސްއެކެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމަށް އަދި 4,988.7)ހަތަރުހާސް ނުވަސަތޭކަ
އަށްޑިހައަށެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް(މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯނުގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭނެކަމަށް ލަފާކުރެވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 43

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތާވަލު 12: ލޯނުގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދާއި ލޯނު އަނބުރާ ދެއްކުމުގެ ޚަރަދު
2029 2028 2027 2026 2025
އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ
ރުފިޔާ ރުފިޔާ ރުފިޔާ ރުފިޔާ ރުފިޔާ
ލޯނުގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދުގެ ޖުމްލަ 5,122,105,095 5,008,457,321 4,988,678,567 4,508,670,748 4,820,271,017
ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު -ސަރުކާރުގެ އެއްތަނުން އަނެއްތަނަށް ދައްކަންޖެހޭ 353,090,000 358,580,000 364,900,000 360,682,829 379,254,618
ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު -ރާއްޖޭގެ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް ދަންކަންޖެހޭ 25,055,275 24,325,510 23,617,000 55,970,702 106,672,091
ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު -ރާއްޖޭން ބޭރުގެ ފަރާތްތަކަށް ދަންކަންޖެހޭ 1,381,573,100 1,221,912,100 1,099,566,100 1,225,184,211 1,717,682,074
ޓީ ބިލްއާއި ޓީ ބޮންޑުގެ އިންޓަރެސްޓަށް ދަންކަންޖެހޭ 3,362,386,720 3,403,639,711 3,500,595,467 2,866,833,006 2,616,662,234
ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން ޖުމްލަ 4,824,999,608 4,404,915,555 4,461,922,749 11,747,087,874 5,312,851,251
ދިގުމުއްދަތުގެ އެތެރޭގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - ރާއްޖޭގެ މާލީ އިދާރާތައް 1,546,705,009 1,260,846,203 1,053,577,702 887,299,992 999,242,358
ދިގުމުއްދަތުގެ އެތެރޭގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - އަމިއްލަ ފަރާތްތައް 118,494,599 112,369,352 116,245,047 80,679,428 83,096,713
ދިގުމުއްދަތުގެ އެތެރޭގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - ބޮންޑު/ސުކޫކް 771,000,000 810,467,331 424,050,000 - -
ދިގުމުއްދަތުގެ ބޭރުގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިދާރާތައް 760,400,000 709,400,000 553,200,000 520,594,028 470,116,860
ދިގުމުއްދަތުގެ ބޭރުގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - ބޭރުގެ ސަރުކާރުތަކަށް 604,800,000 527,700,000 487,900,000 501,241,738 450,983,496
ދިގުމުއްދަތުގެ ބޭރުގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - ބޭރުގެ މާލީ އިދާރާތަކުން 1,794,600,000 1,794,600,000 1,480,000,000 1,090,454,636 390,491,560
ދިގުމުއްދަތުގެ ބޭރުގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - ބޭރުގެ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް 146,350,721 2,494,870,265 - - -
ދިގުމުއްދަތުގެ ބޭރުގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުން - ބޮންޑު/ސުކޫކް - 7,710,000,000 - - -
ޖުމުލަ ލޯނުގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދާއި ލޯނު އަނބުރާ ދެއްކުން 9,947,104,703 9,413,372,876 9,450,601,316 16,255,758,622 10,133,122,268
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ 4.1 ބަޖެޓު އިޤްތިޞާދީ ބައިތަކަށް ބެހިފައިވާ ގޮތް
ތާވަލު 13: ބަޖެޓު ފައިނޭންސް ކުރުމަށް ހޯދާ ފައިސާ (ޢަދަދުތައް މިލިއަން ރުފިޔާއިން)
2029 2028 2027 2026 2025
އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ ލަފާކުރާ
ބައިލެޓަރަލް ޕާޓްނަރުން 2,128,637,746 1,422,087,314 1,184,168,385 1,689,582,767 3,666,858,064
މަލްޓިލެޓަރަލް އޯގަނައިޒޭޝަން 1,843,537,894 2,487,338,830 3,066,821,660 3,679,787,860 282,425,548
ކޮމާޝަލް އެންޑް މާކެޓް ބޭސްޑް ފައިނޭންސިންގ - - 3,855,000,000 3,084,000,000 2,698,500,000
ޑޮމެސްޓިކް ފައިނޭންސިންގ 8,400,723,693 10,255,084,558 11,959,623,819 19,289,192,858 11,804,310,454
ޖުމްލަ 16,227,899,333 17,248,510,702 18,909,113,864 24,658,563,485 15,753,594,066
މަޢުލޫމާތު ނަގާފައިވަނީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2027 ގައި ހިމެނޭ 3.4 ބަޖެޓު ފައިނޭންސް ކުރުމަށް ހޯދާ ފައިސާ
6.7 މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ
ބަޖެޓުގެ ފިސްކަލް ހިރާސް ތައް
މެދުރާސްތާގައި އިޤްތިޞާދަށް އަންނަ ލޮޅުންތަކުގެ ސަބަބުން އާމްދަނީއާއި ދައުލަތުގެ ޚަރަދަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުން ބަޖެޓު
ތަންފީޒުކުރުމަށް ކުރިމަތިވާ ހިރާސްތަކަށާއި، ބަޖެޓުގައި އަންދާޒާނުކުރެވޭ ޚަރަދާއި އާމްދަނީއަށް އަންނަ ބޮޑެތި ބަދަލުތަކުން
ކުރިމަތިވާ ހިރާސްތަކަށް މި ބައިގައި އަލިއަޅުވާލެވޭނެއެވެ. އެގޮތުން، 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ހުރި ހިރާސްތައް
ދެނެގަތުމުގައި ޤާނޫނާ ނަންބަރު 30/2024 (ދައުލަތުގެ ފިސްކަލް ޒިންމާގެ ޤާނޫނު) ގައި ފިސްކަލް ހިރާސްތަކުގެ ބަޔާނުގައި
ހިމަނަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައިތަކަށް ބަލާފައިވާކަމަށް އެ މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 44

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތާވަލު 2027 :14 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ފިސްކަލް ހިރާސް ހުރި މިންވަރާއި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް
ހިރާސް ދިމާވުމުގެ ކުރާނެ ހިރާސް ދިމާވާން މެދުވެރިވާ ސަބަބާއި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް
ފުރު ޞަތު އަސަރު
ދުނިޔޭގެ ބޮޑު ބޮޑު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާ ދުގެ ބޮޑު ބައެއް ޙިއްޞާކުރަނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ
އިޤްތިޞާދަށް ކަމުގައިވާއިރު، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާ ދަށް އަންނަ ލޮޅުންތަކުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އަތު ވެދާނެ އިޤްތިޞާ ދަށާއި ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީއަށް އަސަރުކުރާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
ލޮޅުންތަކުން 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހު ޝާއިޢު ކޮށްފައިވާ ވޯލްޑް އިކޮނޮމިކް
އާމްދަނީއަށް އައުޓްލުކްގައި އައި.އެމް.އެފްއިން އަންދާޒާ ކޮށްފައިވަނީ ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާ ދު 2026
ކުރާ އަސަރު 2027 3.1
ވަނަ އަހަރު (ތިނެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް) އިންސައްތައިން އަދި ވަނަ
އަހަރު 3.4 (ތިނެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) އިންސައްތައިން ކުރިއަރާނެކަމަށެވެ. އެ
އަންދާޒާތައް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބިނާވެފައިވަނީ މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމަ މަޑުޖެހި،
ހޮރްމޫޒް ކަނޑުއޮޅި ހުޅުވާލުމުގެ މަސައްކަތްތައް މާރިޗު 2027 ގައި
ފެށިގެންދާނެކަމަށާއި، އަދި އޮކްޓޫބަރު 2027 އާ ހަމައަށް ޝިޕިންގއާއި ތެޔޮ
އުފެއްދުންފަދަ ކަންކަން ހަނގުރާމައިގެ ކުރީގެ ޙާ ލަތަށް ރުޖޫޢަވާނެކަމުގެ މައްޗަށެވެ.
ނަމަވެސް، މެދުއިރުމަތީގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުވުމަށް އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް
ނަގައިފިނަމަ ނުވަތަ ޙާ ލަތު އިތުރަށް ގޯސްވެއްޖެނަމަ، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި
އަންދާޒާކުރެވޭ މިންވަރަށްވުރެ މަޑުޖެހުން އެކަށީގެން ވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ.
އޭގެ އިތުރުން، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ފަތުރުވެރިން އެންމެ ގިނައިން ޒިޔާރަތްކުރާ ބައެއް
ޤައުމުތައް ހިމެނޭ ތަރައްޤީ ވެފައިވާ އިޤްތިޞާ ދުތަކުގެ ދުވެލި 2027 ވަނަ އަހަރު
1.8 (އެކެއް ޕޮއިންޓް އަށެއް) އިންސައްތައަށް މަޑުޖެހޭނެކަމަށް އައި.އެމް.އެފްއިން
ލަފާކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ޤައުމުތަކުގެ އިޤްތިޞާ ދީ ދުވެލި މަޑުޖެހުމާއި ދިރިއުޅުމުގެ
ޚަރަދު މައްޗަށް ދިއުމުން، ފަތުރުވެރިކަމަށް ކުރާ ޚަރަދު ކުޑަވެ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ޒިޔާރަތްކުރާ ފަތުރުވެރިންގެ ޢަދަދަށާއި އެފަރާތްތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ ޚަރަދަށް
އަސަރުކުރުން އެކަށީގެން ވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
ހަމައެހެންމެ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރަނީ
މެދުއިރުމަތީގެ ރޫޓުތައް މެދުވެރިކޮށްކަމާއި، މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމަ އަދި ޖިއޯ-
ޕޮލިޓިކަލް ނުތަނަވަސްވުންތައް އިތުރަށް ގޯސްވެއްޖެނަމަ، 2026 ވަނަ އަހަރެކޭވެސް
އެއްފަދައިން އެ ކަމުގެ ނޭދެވޭ އަސަރު ވައިގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ރޫޓުތަކަށާއި އަގުތަކަށް
ކުރާނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެފަދަ ޙާލަތެއްގައި ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި
ތެލުގެ އަގު އުފުލިގެން ދިޔުމަކީވެސް ވައިގެ ދަތުރުފަތުރުގެ އަގުތައް މައްޗަށް ދިއުމަށް
ދިމާވާނެ ސަބަބެއްކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަތުރުވެރިންގެ ޢަ ދަދާއި
ބެޑްނައިޓްސް، އަދި ފަތުރުވެރިން ކުރާ ޚަރަދު ބަޖެޓުގައި އަންދާޒާކުރި މިންވަރަށްވުރެ
ދަށްވުން އެކަށީގެން ވާކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެއާއެކު، ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ، ގްރީން
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 45

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ޓެކްސް، ޑިޕާޗަރ ޓެކްސް އަދި އެއަރޕޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ އާމްދަނީ
ކުޑަވެ، ވިޔަފާރީގެ ނަފާއާއި އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތެރިކަމަށް އަންނަ އަސަރުތަކުން
އެހެނިހެން ޓެކްސް އާމްދަނީއަށް ނުސީދާ ގޮތުން އަސަރު ކޮށްފާނެ ކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އަންދާޒާކުރި ވަރަށްވުރެ އާމްދަނީ ދަށްވުމުން، އެއާ
ގުޅިގެން ޚަރަދުތަކަށް ބަދަލެއް ނުގެނެވޭނަމަ، ބަޖެޓުގެ ޑެފިސިޓް ފައިނޭންސް ކުރުމަށް
ބޭނުންވާ މިންވަރު އިތުރުވާނެކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ފަތުރުވެރިން
ޒިޔާރަތްކުރާނެ އިތުރު ވައިގެ މަގުތަކާއި ސީދާ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދަތުރުކުރާ ފްލައިޓްތައް
އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ދާކަމަށާއި، އަދި އެހެން މާކެޓުތަކުން، ވަކިން
ޚާއްޞަކޮށް އޮފް-ޕީކް ދުވަސްތަކުގައި ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރާ ޢަ ދަދު އިތުރުކުރުމަށް
މަސައްކަތްތައް ފަށާފައިވާކަން.
ދުނިޔޭގެ ބޮޑު ބޮޑު ބައިނަލްއަޤުވާމީ މަސްރަހުގައި ހިނގާ ހަނގުރާމަތަކާއި ސިޔާސީ ނުތަނަވަސްކަމުގެ
ބާޒާރުގައި ސަބަބުން ތެލުގެ އަގުތަކަށް ތަފާތު ބޮޑެތި ބަދަލުތައް އަންނަމުންދާކަމީ ދިވެހިރާއްޖެފަދަ
ތެލުގެ އަގު ބޭރުގެ އިމްޕޯޓަށް ބަރޯސާވެފައިވާ ޤަ އުމަކަށް އޭގެ ނުރަނގަޅު އަސަރުތައް ކުރަމުންދާ
އުފުލުން އަދި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ކުރިމަތިވާ ބޮޑު ހިރާހެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ތެލުގެ ސަބްސިޑީއަށް ބަޖެޓުކުރާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ޚަރަދުކުރަން ޖެހުމަކީ
ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް ހިރާސްކަމަށް މަޢުލޫމާތު
ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، 2026 ވަނަ އަހަރު މެދުއިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައާއެކު
ތެލާއި ޝިޕިންގގެ އަގުތައް މައްޗަށް ދިއުމާއެކު، ރައްޔިތުންނަށް އެ ކަމުގެ އަސަރު
ނުކުރާނެ ފަދައިން ކަރަންޓުގެ އަގު ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި، ބަޖެޓުކޮށްފައިވާ ޢަދަދަށްވުރެ
އެތައް ގުނައެއް އިތުރަށް ތެލުގެ ސަބްސިޑީއަށް ހޭދަކުރަން ޖެހިފައިވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ތެލުގެ ސަބްސިޑީއަށްވެސް
އެކަމުގެ އަސަރުކުރާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭއިރު، މެދުއިރުމަތީގެ ޙާ ލަތު އިތުރަށް
ގޯސްވެއްޖެނަމަ ތެލުގެ އަގުތައް މައްޗަށްގޮސް މިހާރު އަންދާޒާކޮށްފައިވާ
މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ތެލުގެ ސަބްސިޑީއަށް ޚަރަދުކުރަންޖެހުމުގެ ހިރާސް އޮތްކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: މި ފިސްކަލް ހިރާސް ކުޑަކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ އަމާޒަކީ ދިގުމުއްދަތެއްގައި
އެ މައްސަލައަށް ދާއިމީ ހައްލެއް ހޯދުމަށް، އިމްޕޯޓުކުރާ ތެލަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު
ކުޑަކޮށް، އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައިގެ މަޝްރޫޢު ތައް މިހާރަށްވުރެ ހަލުވި ދުވެއްޔެއްގައި
ފުޅާކުރުންކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، 2028 ވަނަ އަހަރުގެ
ނިޔަލަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދާ ހަކަތައިގެ 33 (ތިރީސްތިނެއް) އިންސައްތައަކީ
އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައަށް ހެދުމަށް ސަރުކާރުން މުހިންމު ސިޔާސަތުތަކެއް
ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 46

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ރަށްރަށުގައި ސޯލާ-ޑީސަލް ހައިބްރިޑް ނިޒާމުތައް ޤާ އިމުކުރުމުގެ
މަޝްރޫޢު ތައް ހަލުވިކަމާއެކު ކުރިއަށްގެންދާކަމާއި، އަދި އަމިއްލަ ގޭބިސީތަކުގެ
ފުރާޅުތަކުގައި ސޯލާ ޕެނަލް ހަރުކޮށްގެން އަމިއްލައަށް ކަރަންޓު އުފެއްދޭނެ 'މަގޭ
'
ސޯލާ ފަދަ ލުއި ސްކީމްތައްވެސް ސަރުކާރުން ތަޢާ ރަފުކޮށްފައިވާކަންވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ބޭރުގެ މާލީ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން ހިންގާ މަޝްރޫޢު ތަކުގެ
އެހީގައި ގްރިޑް އަޕްގްރޭޑްކޮށް، އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތަ ވިއުގައަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި
ގުޅުމުގެ ޢަމަލީ މަސައްކަތްތައް ސަރުކާރުން ކުރަމުން ދާކަންވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
‘އެޑް ހޮކް’ މެދު މެދު ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތައް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން، 'އެޑް
'
ކޮށް ލިބޭ ހޮކް ކޮށް ހޯދާ އާމްދަނީގެ މިންވަރު ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި އިތުރުވެފައި ވެއެވެ. އެފަދަ
އާމްދަނީއަށް އާމްދަނީގެ ތެރޭގައި ލީސް ޕީރިއަޑް އެކްސްޓެންޝަން ފީ، ލޭންޑް އެކުއިޒިޝަން
ބަރޯސާވުން އެންޑް ކޮންވަރޝަން ފީ އަދި ކްރޮސް ސަބްސިޑީ އިންކަމް ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެފަދަ ކަންކަމުން އާމްދަނީ ލިބުން ބިނާވެފައިވަނީ ވިޔަފާރިތަކުން އެ ކަންކަމުގައި
ބައިވެރިވުމަށް ހުރި ޝައުޤާއި، މާލީ ޤާބިލުކަމަށެވެ. ތަކުރާރުކޮށް އެފަދަ ފުރުޞަތުތައް
ހުޅުވާލުމުން، ޝައުޤު ވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޢަދަދު މަދުވެ، ލިބޭ އާމްދަނީވެސް ދަށްވުން
އެކަށީގެން ވާކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި އިދާރީ މަރުޙަލާތައް ނިންމުމާއި
ފައިސާ ހޯދުމުގައި ދިމާވާ ލަސްވުންތަކުން، ބަޖެޓުގައި އަންދާޒާކުރާ މިންވަރަށް
އާމްދަނީ ނުލިބުން އެކަށީގެން ވާކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: އެގޮތުން ހޯދާ އާމްދަނީއަކީ އަހަރުން އަހަރަށް އެއް މިންވަރެއްގައި
ލިބެމުންދާނެކަމުގެ ޔަޤީ ންކަން ނެތް އާމްދަނީތަކެއް ކަމުން، އެފަދަ އާމްދަނީއަށް
ބަރޯސާވާ މިންވަރު ކުޑަކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއް ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެހެންކަމުން، ދެމެހެއްޓޭނެ ގޮތެއްގައި އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް، ވިޔަފާރީގެ މާޙައުލު
ރަނގަޅުކޮށް، އިންވެސްޓްމަންޓްތަކާއި އިޤްތިޞާ ދީ ހަރަކާތްތައް އިތުރުކޮށް ޓެކްސް
ބޭސް ފުޅާކުރުމަށް އެ މިނިސްޓްރީއާއި ސަރުކާރުގެ އެހެނިހެން ވުޒާރާތަކާއި އިދާރާތައް
ގުޅިގެން މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން ދާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އާމްދަނީގެ މެދު ބޮޑު ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީ ސުންގަޑިއަށް ނުލިބި، ޓެކުހާއި އެހެނިހެން ފައިސާ
ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުން ނުދައްކާ ހުރި ފައިސާ އިތުރުވަމުން ދިއުމަކީ އެންމެ އެދެވޭ
ދައުލަތަށް ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ކޭޝްފްލޯ މެނޭޖުކުރުމަށް އޮތް ހިރާހެއްކަމަށް
ލިބެންޖެހި ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ނުލިބިވާ މީރާ މެދުވެރިކޮށް ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީގެ އިތުރުން، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް
ފައިސާ
ސަރވިސްއަށް ލިބެންޖެހި ނުލިބިވާ ފައިސާގެ ޢަ ދަދުތައް އިތުރުވެފައިވާކަން
އިތުރުވުން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެ ގޮތުން، އޮކްޓޫބަރު 2024 ގައި އެ ޢަ ދަދު 381.3
(ތިންސަތޭކައަށްޑިހައެކެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގައި ހުރިއިރު، 2026
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 47

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް މަހުގެ ނިޔަލަށް އެ ޢަ ދަދު 1.7 (އެކެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް)
ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް އިތުރުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ޓެކުހުގެ ރޭޓުތަކަށް ގެންނަ ބަދަލުތަކާއި، އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުން
އެކުލަވާލާ ސިޔާސަތުތަކާއި އަދި އެނޫންވެސް އެހެނިހެން ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަ
ބަދަލުތަކާއެކު ޓެކުހަށް އިޖާބަދޭ މިންވަރަށް ބަދަލު އައުމުގެ ފުރު ޞަތު އޮންނަކަމާއި،
އެއާއެކު އަންދާޒާކުރާ މިންވަރަށްވުރެ އާމްދަނީ ދަށްވެ، ދައުލަތުގެ ޑެފިސިޓް
ފައިނޭންސް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރު އިތުރުވުން އެކަށީގެން ވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: އެހެންކަމުން، ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ލިބެންޖެހޭ މިންވަރަށް ލިބޭކަން
ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، އާމްދަނީގެ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކުރުން ހަރުދަނާކުރުމުގެ
މުހިންމުކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ޓެކްސް ނެގުމާބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނަށް
މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ގެނައި އި ޞްލާ ޙުތަކާއެކު، ޓެކްސް ތަންފީޒުކުރުމާއި ދައުލަތަށް
ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީ ހޯދުމުގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް
މަގުފަހިވެގެންދާނެކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ، މޯލްޑިވްސް
ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއިން ބަލަހައްޓަމުންދާ ޑިއުޓީއާއި ފީތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް
ޤާނޫނީ ގޮތުންނާއި އިދާރީގޮތުން ހުރި ގޮންޖެހުންތައް ހައްލުކުރުމަށްޓަކައި، އެ އިދާރާގެ
ފިސްކަލް މެންޑޭޓް އެ މިނިސްޓްރީގެ ދަށަށް ބަދަލުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކަސްޓަމްސްގެ ޤާނޫނަށް އިޞް ލާޙު ގެނައުމަށް ހުށަހެޅުމަށް ނިންމާފައިވާކަންވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
މުވައްޒަފުންނަށް ބޮޑު ބޮޑު ރިކަރަންޓް ޚަރަދުތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑު ބައެއް ޙިއްޞާ ކުރަނީ މުވައްޒަފުންގެ
ހިނގާ މުސާރައާއި ޢިނާޔަތްތައް ކަމުގައިވާއިރު، އެކަމަށް ހިނގާ ޚަރަދު އަހަރުން އަހަރަށް
ޚަރަދުތައް އިތުރުވެފައިވެއެވެ. އެ އިތުރުވުމުގެ މައިގަނޑު އެއް ސަބަބަކީ ދައުލަތުގެ އިދާރީ
އިތުރުވުން ހިންގުމަށް އަންނަމުންދާ ބަދަލުތަކާއެކު މުއައްސަސާތައް އިތުރުވެ، މެންޑޭޓް ފުޅާވުމުގެ
އިތުރުން މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އައުމެވެ. 2022 ވަނަ
އަހަރުން ފެށިގެން ޕޭ ހާމަނައިޒްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމާއެކު ބައެއް
އިދާރާތަކުގެ މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑުތަކަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން،
2027 ވަނަ އަހަރު މުވައްޒަފުންނަށް ކުރާ ޚަރަދު އިތުރުވުމުގެ މައިގަނޑު އެއް
ސަބަބަކީ ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަންއާއެކު މުވައްޒަފުންނަށް ކުރާ ހޭދަ ބޮޑުވުންކަމަށް
މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހުއްދަ
ދީފައިވާ އާ މުވައްޒަފުން އިތުރުވެފައިވުމަކީ މި ބައިން ކުރާ ޚަރަދު އިތުރުވެފައިވާ
އަނެއް ސަބަބުކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަންގެ ސިޔާސަތުގެ މައިގަނޑު އެއް މަޤްޞަ ދަކީ ދައުލަތުގެ
މުވައްޒަފުންގެ އެފިޝަންސީ އިތުރުކުރުމެވެ. އެއާއެކު، އިތުރު ގަޑީގެ މަސައްކަތަށްދޭ
އެލަވަންސް ކެޕް ކުރުމާއެކު، އިތުރު ގަޑީގެ މަސައްކަތަށް ހިނގާ ޚަރަދު ކުޑަވެ،
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 48

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
އިތުރަށް ނަގަންޖެހޭ މުވައްޒަފުންގެ ޢަ ދަދު ދަށްކުރުމެވެ. ނަމަވެސް ކުރިއަށް އޮތް
އަހަރުތަކުގައި މުވައްޒަފުންގެ ޢަ ދަދު އިތުރުވާ މިންވަރު ދަށްނުކުރެވިއްޖެނަމަ،
މުސާރައިގެ ޚަރަދު މައްޗަށް ދިއުމުގެ ހިރާސް ބޮޑުވެގެންދާނެކަމަށް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: އެހެންކަމުން، މި ހިރާސް ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތުގެ
އެފިޝަންސީ އިތުރުކޮށް، ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދު އިތުރުނުވާނެ ފަދައިން
މަސައްކަތްތައް ބައްޓަންކުރުމަށާއި މުވައްޒަފުން ނެގުން ކޮންޓްރޯލް ކުރުމަށް ދައުލަތުން
ޚާއްޞަ އަހަމިއްޔަތުކަމެއް ދެމުން ދާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ޕޭ
ހާމަނައިޒޭޝަންގެ މަސައްކަތް 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އެއްކޮށް ނިމުމާއެކު،
މުވައްޒަފުންނަށް ކުރާ ޚަރަދު މެދުރާސްތާގައި އިތުރަށް މަތިނުވެ 2027 ވަނަ އަހަރާ
އެއް މިންވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓޭނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭ ގެ އިތުރުން،
ސަރުކާރުގެ ޑިޖިޓަލައިޒޭޝަން ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން ގިނަ މަސައްކަތްތައް
އޮޓަމޭޓްކޮށް، މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތުގައި ޓެކްނޮލޮޖީ ބޭނުންކުރާ މިންވަރު
ފުޅާކުރުމުގެ ސަބަބުން، ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދު އިތުރުވުން
ދެމެހެއްޓެނިވި މިންވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓޭނެކަމަށް ލަފާކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ކުޑަ މެދު ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ގިނަ ޢަދަދެއްގެ މަޝްރޫޢުތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމަކީ
މަޝްރޫ ޢުތަކުގެ ޢަމަލީގޮތުންނާއި މާލީގޮތުން ގޮންޖެހުންތަކެއް ކުރިމަތިވާ ކަމެއްކަމަށް
ހިރާސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެއް ފަހަރާ ގިނަ މަޝްރޫޢު ތަކެއް ކުރިއަށްދާއިރު، ހުރި މަދު
ވަސީލަތްތައް ހޯދުމަށް އުފެދޭ ވާދަވެރިކަމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތްތައް ލަސްވުމާއި،
ތަކެތި ހޯދުމުގެ ޚަރަދު ބޮޑުވުމާއި، ކޮންޓްރެކްޓަރުން ނުލިބުމުގެ އިތުރުން
މަޝްރޫޢު ތައް ހަރުދަނާކަމާއެކު މޮނިޓަރކުރުމަށް ދަތި ވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އޭގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން މަޝްރޫޢުތަކުގެ އަގު އުފުލި، ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަޖެޓަށްވުރެ
އިތުރަށް ޚަރަދުވުމުގެ ފުރު ޞަތު ބޮޑު ވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: މަޝްރޫޢުތައް ހިނގާނުހިނގާ ގޮތް ބެލުމާއި، އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން
އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާތައް ބެލެހެއްޓުމާއި، ކުރާ ޚަރަދާ އެކަށީގެންވާ ނަތީޖާ
ހާސިލުކުރެވޭކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން، މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުން ހުރިހާ
" " "ޕަ
މަޝްރޫޢު ތަކާއި ހަރަކާތްތައް ވިލަރެސްކުރުމަށް ދުވެލި ޕޯޓަލް އާއި ބްލިކް
އިންވެސްޓްމަންޓް މެނެޖްމަންޓް ސިސްޓަމް ("ޕިމްސް") " ޕޯޓަލް
ތަޢާރަފު ކޮށް ފައިވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ސަރުކާރު ބޮޑު ބޮޑު ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ހެޔޮ އަގުގައި ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ
ޙިއްޞާވާ ގޮތުން، އެފަދަ ގިނަ ޚި ދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދެމުން އަންނަނީ ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ
ކުންފުނިތަކުން ކުންފުނިތައް މެދުވެރިކޮށެވެ. އެ ޚިދުމަތްތައް ހަރުދަނާކަމާއެކު ފޯރުކޮށްދެވޭކަން
ބަޖެޓަށް ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން، ކޮންމެ އަހަރަކުވެސް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އެ ކުންފުނިތަކަށް
ބަރޯސާވުން ކެޕިޓަލް ކޮންޓްރިޝަންއާއި ލޯނުގެ ގޮތުގައި މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެއެވެ. އަހަރުގެ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 49

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތެރޭގައި ދިމާވާ އެކި ސަބަބުތަކާހުރެ، ބަޖެޓުގައި އަންދާޒާކުރާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް
ކޮންމެ އަހަރަކުވެސް ކުންފުނިތަކަށް ފައިސާ ދޫކުރަންޖެހޭ ކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: މި ހިރާސް ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން، ސަރުކާރުން ކުންފުނިތަކުގެ އެފިޝަންސީ
އިތުރުކުރުމާއި ގަވަރނަންސް ހަރުދަނާކުރުމަށް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންދާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެއް ބާވަތެއްގެ ޚިދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދޭ
ކުންފުނިތައް އެއްކޮށްލުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާ ސިޔާސަތަކީ ކުންފުނިތަކުގެ
ގަވަރނަންސް ހަރުދަނާވެ ހިންގުމުގެ ޚަރަދު ކުޑަކުރުމަށް މަގުފަހިވެގެންދާނެ
ކަމެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، ކުންފުނިތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް
ތަފާތު އިންސެންޓިވްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމާއެކު މުވައްޒަފުންގެ ޢަ ދަދު މަދުކުރުމަށް
ރާވާފައިވުމަކީވެސް ކުންފުނިތަކަށް ހިނގާ ޚަރަދު ދަށްކުރެވޭނެ ކަމެއްކަމާއި،
ސަރުކާރުން ދަނީ ކަރަންޓުގެ ޚި ދުމަތްދޭ ކުންފުނިތަކުގެ އެފިޝަންސީ އިތުރުކުރެވޭނެ
ގޮތްތައް ބަލައި، އެ ކުންފުނިތަކުން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޚަރަދު ކުޑަކުރެވޭނެ
މަގުފަހިކޮށްދެމުންކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެ ގޮތުން، އެ ކުންފުނިތަކުގެ އެންމެ
ބޮޑު ޚަރަދުކަމަށްވާ ތެލުގެ ޚަރަދު ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން، ސަރުކާރުން އިއާދަކުރަނިވި
ހަކަތައަށް ގިނަ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ކުރަމުން ދާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެތެރޭގެ ބޮޑު ބޮޑު ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާ ދަށް އަންނަމުންދާ ލޮޅުންތަކާއި ޖިއޯ ޕޮލިޓިކަލް ނުތަނަވަސްކަމާއެކު
ފަރާތްތަކުން ބޭރުގެ މާލީ ބާޒާރުން ލިބެންހުރި ފައިނޭންސިންގ މަދުވުމާއި، އަދި އިޤްތިޞާދަށް
ނަގާ ދަރަނީގެ އަންނަ ބަދަލުތަކާއެކު، ބޭރުގެ މާލީ އިދާރާތަކުން އިންޓްރެސްޓް ރޭޓުތައް މައްޗަށް
މިންވަރު ޖެއްސުމާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފިސްކަލް ޙާލަތު ހުރިގޮތުން، އަގުހެޔޮ އިންޓްރެސްޓް
އިތުރުވުން ރޭޓުތަކުގައި ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ދަރަނި ނަގަން ދަތިވެފައިވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ބަޖެޓު ޑެފިސިޓް ފައިނޭންސްކުރުމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ބާޒާރަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު އަހަރުން އަހަރަށް އިތުރުވަމުންދާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެއާއެކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކުންނާއި ކުންފުނިތަކުން
އިތުރަށް ފައިނޭންސިންގ ހޯދުމަށް ދައުލަތަށް އޮތް ޖާގަ ހަނިވުމުގެ ފުރު ޞަ ތު އޮތްކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ބަޖެޓު ފައިނޭންސް ކުރުމަށް އެތެރޭގެ މާލީ ބާޒާރަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު
އިތުރުވުމާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ބޭންކުތަކުގެ ޖުމްލަ އެސެޓްތަކުގެ
ނިސްބަތުން ސަރުކާރަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަނި އިތުރުވަމުންދާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އައި.އެމް.އެފްއިން އޮކްޓޫބަރު 2025 ގައި ނެރެފައިވާ
ގްލޯބަލް ފައިނޭންޝަލް ސްޓެބިލިޓީ ރިޕޯޓުގައި ހަދާފައިވާ އަންދާޒާތަކުން އެ ޢަ ދަދު
20 (ވިހި) އިންސައްތައަށްވުރެ މަތީގައިވަނިކޮށް ސަރުކާރުގެ އެތެރޭގެ ދަރަނި
ރީސްޓްރަކްޗަރކުރަން ޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި، ބޭންކުތަކުން ދެމެހެއްޓުމަށް ލާޒިމުވާ
ޕްރުޑެންޝަލް މިންގަނޑުތަކަށްވުރެ މާލީ ޙާލަތު ގޯސްވުން އެކަށީގެން ވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ބޭންކުތަކުގެ ޖުމްލަ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 50

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
އެސެޓްތަކުގެ ނިސްބަތުން ސަރުކާރަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަނި 2019 ވަނަ އަހަރުން
ފެށިގެން ހުރީ 20 (ވިހި) އިންސައްތައަށްވުރެ މަތީގައެވެ. އެފަދަ ޙާލަތެއްގައި އެތެރޭގެ
ފަރާތްތަކުން އިތުރު ދަރަނި ސަރުކާރަށް ހޯދުމަށް ދަތިވާއިރު، މާލީ ދާއިރާއަށް
އަތުވެދާނެ ފައިނޭންޝަލް ކްރައިސިސްއެއް ހުއްޓުވުމަށް ސަރުކާރުން މާލީ ދާއިރާއަށް
އިންވެސްޓްކުރަންޖެހުން އެކަށީގެން ވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: މި ހިރާސް މެނޭޖުކުރުމުގެ ގޮތުން ދަރަނި ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމު
ހަރުދަނާކުރުމަށާއި، ފައިސާ ހޯދާނެ ވަސީލަތްތަކާއި ގޮތްތައް އިތުރުކުރުމަށާއި، ދަރަނި
އަދާކުރަންޖެހޭ މުއްދަތުތައް ދިގުކުރުމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތެރޭގެ ބާޒާރުގައި
ހަރަކާތްތެރިވާ އިންވެސްޓަރުން އިތުރުކޮށް، މި ދާއިރާ ފުޅާކުރުމުގެ އިތުރުން،
ދައުލަތާއި މާލީ ދާއިރާއާ ދެމެދު އޮންނަ ގުޅުން މޮނިޓަރކުރުމުގެ މަސައްކަތް އިތުރަށް
ހަރުދަނާކުރުމަށް އެ މިނިސްޓްރީއިން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ހަމައެހެންމެ، މި އަހަރުގެ އެޕްރީ ލް މަހުގެ ތެރޭގައި މެޗުއަރވި 500 (ފަސްސަތޭކަ)
މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ސު ކޫކް ކާމިޔާބުކަމާއެކު އަނބުރާދެއްކުމުގެ ސަބަބުން،
ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކްރެޑިޓް ރޭޓިންގ އެޖެންސީތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކްރެޑިޓް ރޭޓިންގ
މަތިކޮށްފައިވުމަކީ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ހެޔޮ އަގުގައި ފައިނޭންސިންގ ހޯދުމަށް
ފަސޭހަވެ، ބަޖެޓު ފައިނޭންސްކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ބާޒާރަށް ބަރޯސާވުން
ކުޑަކުރެވޭނެ ކަމެއްކަމަށް ފަހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އިޤްތިޞާ ދަށް ބޮޑު އަސަރެއް ނުކުރާނެ ފަދަ މިންވަރަކަށް ސަރުކާރުގެ ޑެފިސިޓް
ކުޑަކުރަމުން ގެންދިއުމަށާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަރަނީގެ ދެމެހެއްޓެނިވިކަން އިތުރުކުރުމަށް
އެ މިނިސްޓްރީއިން އަހުމިއްޔަތުކަން ދެއްވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ގެރެންޓީ މެދު ކުޑަ ދައުލަތުގެ ސީދާ ދަރަނީގެ އިތުރުން ކޮންޓިންޖެންޓް ލަޔަބިލިޓީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ
ދީފައިވާ ދަރަނި ދައުލަތުން ގެރެންޓީ ދީފައިވާ ދަރަންޏަކީ ސަރުކާރުގެ މާލީ ޙާލަތަށް އޮތް ބޮޑު
އިތުރުވުން ހިރާހެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި މި ހިރާސް އަންނަނީ އަހަރުން އަހަރަށް
ބޮޑުވަމުންކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން
މަހުގެ ނިޔަލަށް ދައުލަތުން ގެރެންޓީ ދީފައިވާ ޖުމްލަ ދަރަނި ހުރީ 19.1)ނަވާރަ
ޕޮއިންޓް އެކެއް(ބިލިއަން ރުފިޔާގައެވެ. މީގެ ތެރެއިން 97.0)ނުވަދިހަ ހަތެއް(
އިންސައްތައަކީ ބޭރު ފައިސާގެ ދަރަންޏެވެ. ގެރެންޓީ ދީފައިވާ ދަރަނީގެ ބޮޑު ބައެއް
ޙިއްޞާކުރަނީ ސަރުކާރު ޙިއް ޞާވާ ކުންފުނިތަކުން އުމްރާނީ ތަރައްޤީގެ
މަޝްރޫޢު ތަކަށް ފައިނޭންސް ކުރުމަށް ނަގާފައިވާ ދަރަންޏެވެ.
ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ދުނިޔޭގެ މާލީ ބާޒާރުގައި ސުކޫކެއް ވިއްކުމަށް
މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު، އެ ސުކޫކަށް ސަރުކާރުގެ ގެރެންޓީ ދިނުމުން، ޖީ.ޑީ.ޕީގެ
ނިސްބަތުން ގެރެންޓީ ދީފައިވާ ދަރަނި މިހާރު ކުރެވޭ އަންދާޒާތަކަށްވުރެ
މަތިވެގެންދާނެ ކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، އެ ދަރަންޏަކީ ބޭންކިންގ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 51

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ދާއިރާ ފުޅާކޮށް، އިޤްތިޞާ ދަށް ފައާިދުހރި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަ ތުގެ
އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް މަގުފަހިވެ، އެކަމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއަށްވެސް
މެދުރާސްތާގައި އެދެވޭ އަސަރު ކުރާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭ ދަރަންޏެއްކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: ގެ ރެންޓީ ދީފައިވާ ދަރަނީގެ ހިރާސްތައް ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނު
ނަންބަރު 29 /2024 (ދައުލަތުގެ ދަރަންޏާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން، ދައުލަތުން ދޫކުރާ
ސޮވްރިން ގެރެންޓީގެ އޮނިގަނޑު އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ސަރުކާރުން ފިޔަވަޅުތަކެއް
އަޅަމުންދާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ދަރަނި ނަގާ ފަރާތުގެ ލޯނު
އަނބުރާ ދެއްކުމުގެ ޤާބިލުކަން ހުރި މިންވަރާއި، ސަރުކާރުގެ ދަރަނި ޕޯޓްފޯލިއޯއަށް
ކުރާނެ އަސަރު އެ މިނިސްޓްރީއިން ވަޒަންކުރައްވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، ގެރެންޓީ ދިނުމުގެ މަރުޙަ ލާ އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް އެ
މިނިސްޓްރީއިން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވަމުންދާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން، ދަރަނި ނަގާ ފަރާތްތަކުގެ ފުރިހަމަ ރިސްކް އެސެސްމެންޓެއް ތައްޔާރުކޮށް،
ގެރެންޓީގެ ސަބަބުން ދައުލަތައް ކުރިމަތިވެދާނެ މާލީ ހިރާސްތަކަށް ތައްޔާރުވުމުގެ
ގޮތުން ބައިނަލްއަ ޤުވާމީ މިންގަނޑުތައް ހިމަނައި، ސޮވްރިން ގެރެންޓީއާ ގުޅޭ
ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތް މިނިސްޓްރީއިން ކުރަމުންދާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
މޫސުމީ މެދު ބޮޑު މޫސުމަށް އަންނަމުންދާ ބަދަލުތަކާއެކު، ދިވެހިރާއްޖެއަށް މާލީ ގޮތުން ތަފާތު
ބަދަލުތަކާއި ހިރާސްތައް ކުރިމަތިވަމުން ދާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ހޫނުމިން މައްޗަށް
ގުދުރަތީ ދިއުމާއި، ކަނޑުގެ ލޮނުގަނޑު އުފުލުމާއި މޫސުމީ ކާރިސާތައް ކުރިމަތިވުން
ކާރިސާތަކުގެ އިތުރުވުމާއި، މުރަކަ ހުދުވުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާ ދަށާއި އިޖުތިމާޢީ
ސަބަބުން
ރައްކާތެރިކަމަށް އޮތް ހިރާހެއްކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، މޫސުމީ
އާމްދަނީއާއި 60
ކާރިސާތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ (ފަސްދޮޅަސް) އިންސައްތަ
ޚަރަދަށް
ޙިއްޞާކުރާ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއަށް އޮތް އެންމެ ބޮޑު އެއް ހިރާސްކަމަށް
އަސަރުކުރުން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ބޮޑު ބައެއް ބިނާވެފައިވަނީ
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއަށް ކަމުގައިވާއިރު، މޫސުމީ ބަދަލުތަކާއެކު ގުދުރަތީ
ވަސީލަތްތަކުގެ އިތުރުން ޓޫރިސްޓް ރިސޯޓުތަކަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ގެއްލުންތަކުގެ
ސަބަބުން ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީއަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކުރުން އެކަށީގެން ވާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ކަނޑުގެ ލޮނުގަނޑު އުފުލުމުގެ ސަބަބުން ރަށްގިރުމުގެ މައްސަލަތައް ކުރިމަތިވުން
އިތުރުވެފައިވާއިރު، އެއީ ދިވެހިރާއްޖެފަދަ ތިރި ޤައުމެއްގެ މައިގަނޑު
އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރތައް ކަމުގައިވާ އެއަރޕޯޓްތަކާއި، ބަނދަރުތަކަށްވެސް އޭގެ
ނޭދެވޭ އަސަރު ކުރާނެކަމެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެ ފަދަ މޫސުމީ ބަދަލުތަކުގެ
ސަބަބުން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މަޝްރޫޢު ތަކަށް ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދު އިތުރުވެ،
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 52

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތަރައްޤީ ގެ އެހެނިހެން މަޝްރޫ ޢުތަކަށް އިންވެސްޓްކުރުމަށް ހުރަސްއެޅޭކަންވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: ގުދުރަތީ ކާރިސާތަކުން ކުރިމަތިވާ ހިރާސްތައް ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި، ޖައްވަށް
ދޫކުރާ ވިހަ ގޭސްތައް ހުއްޓުވުމަށް ފޮސިލް ފިއުލް ބޭނުންކުރާ މިންވަރު ކުޑަކުރުމާއި،
ސޯލަރ އެނާރޖީއަށް އިންވެސްޓްކުރާ މިންވަރު އިތުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުން
އަހައްމިއްޔަތު ދެމުންގެންދަވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ލޯކަލް މެދު މެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގައިވާ
ކައުންސިލްތަކާ ގޮތުގެމަތިން ކައުންސިލްތަކަށް ބްލޮކް ގްރާންޓް ދޫކުރަމުންދާއިރު، އެ ގްރާންޓުން
ގުޅޭ ހިރާސް ކައުންސިލްތަކުން ކުރާ މުޢާމަލާތްތައް ދެނެގަނެވޭނެ ފުރިހަމަ ނިޒާމެއް އޮތުމަކީ
މުހިންމުކަމެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެ ގޮތުން، ކައުންސިލްތަކަށް ލިބޭ
އާމްދަނީއާއި ކުރާ ޚަރަދު ނިޒާމީގޮތެއްގައި ރެކޯޑުކުރެވި، އަހަރުގެ މާލީ ހިސާބުތައް
ފުރިހަމަވެގެން ދިޔުމަކީ ދައުލަތުގެ މާލީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް މުހިންމުކަމެއްކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، 2025 ވަނަ އަހަރު ވިޔަ މޮޑިއުލްގައިވާ
ރިޕޯޓުތަކަށް ބަލާއިރު، އެ އަހަރު ނިމުނުއިރު، 31 ކައުންސިލް އިދާރާއަކުން ހުރިހާ
މަހެއްގެ ޚަރަދުތައް ގަވާއިދުން ރިކޯޑުކޮށްފައިނު ވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ކައުންސިލްތަކުން ޚަރަދާއި އާމްދަނީ ގަވާއިދުން ރިކޯޑުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން
2023 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ބްލޮކް ގްރާންޓް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ފިސްކަލް
ފޯމިއުލާގެ ތެރެއަށް ފިސްކަލް ޕަރފޯމަންސްގެ ނަމުގައި އިންޑިކޭޓަރެއް އިތުރުކުރެވި،
ގަވާއިދުން މާލީ ހިސާބުތައް ބަލަހައްޓައި، ރިކޯޑުކުރާ ކައުންސިލްތައް މިންކޮށް، އެފަދަ
ކައުންސިލްތަކަށް ޕޮއިންޓް ދޭގޮތަށް ކަނޑައެޅިގެން ދިޔައެވެ.
އޭގެ އިތުރުން، ކައުންސިލްތަކުގެ ޚަރަދުތައް ހިފެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން، ކައުންސިލްތަކަށް
ދޭ ހިލޭ އެހީ ކަނޑައެޅުމާއި، ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރުމާއި، ބަޖެޓު
ތަންފީޛުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދުގައި ކައުންސިލްތަކުން
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ކޮންޓްރޯލް ތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވީ ނަމަވެސް، ކައުންސިލްތަކުގެ އެ
ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ޢަ މަލުކުރަމުން
ނުދާކަން އެ މިނިސްޓްރީން ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އަހަރުން އަހަރަށް
ބްލޮކް ގްރާންޓުގެ މިންވަރު އިތުރުވަމުންދާއިރު، ކައުންސިލްތަކުން އިތުރަށް ލިބޭ
ގްރާންޓުގެ މިންވަރު ޚަރަދުކުރުމަށް އިސްކަންދެމުންދަނީ މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ
ޚަރަދާއި އެހެނިހެން ރިކަރަންޓް ޚަރަދުތައް ކުރުމަށްކަންވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
އަދި ކޮންމެ އަހަރެއްގައި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވެ ކައުންސިލްތަކަށް ދޫކުރަމުންދާ
ބްލޮކް ގްރާންޓްގެ ޢަ ދަދު އިތުރުވި ނަމަވެސް، ބައެއް ކައުންސިލްތަކަށް ދޫކުރާ ބްލޮކް
ގްރާންޓް ބޭނުންނުކޮށް ކައުންސިލްތަކުގެ ބޭންކް އެކައުންޓްތަކުގައި ބަހައްޓާފައި
ހުރިކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ދައުލަތުން ދަރަނި ނަގައިގެން ބަޖެޓުގެ ހޭދަތައް
ހަމަޖައްސަމުންދާއިރު، ކައުންސިލްތަކަށް ދޫކުރާ ބްލޮކް ގްރާންޓް ބޭނުންނުކޮށް
"އައިޑަލް" ކޮށް ހުންނަނަމަ، ނުވަތަ ބްލޮކް ގްރާންޓުން މުޖުތަމަޢަށް މަންފާ ލިބޭނެފަދަ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 53

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ކެޕިޓަލް ޚަރަދުތަކުގެ ބަދަލުގައި ހަމައެކަނި ރިކަރަންޓް ޚަރަދުތައް ކުރުމަށް
އިސްކަންދެމުންދާނަމަ، އިންއެފިޝަންޓް ގޮތެއްގެމަތިން ސްޓްރަކްޗަރަލީ ދައުލަތުގެ
ޚަރަދުތައް ބައްޓަންވެގެންދާނެ ކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ފިޔަވަޅު: އެކަމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް އޮތް ހިރާސް ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން،
ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތައް ފުޅާކޮށް އެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު
ރަނގަޅުކުރުމަށް ބާރުއަޅާ، ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކައުންސިލުތަކުގެ
މާލީ ބާރުވެރިކަން ދެމެހެއްޓޭފަދަ ގޮތަކަށް، ހުރިހާ ކައުންސިލެއްގެ ޚަރަދުކުރުމުގެ
ޒިންމާދާރުކަން އިތުރުކުރުމަށް ސަރުކާރުން މަސައްކަތް ކުރަމުން ދާކަން
ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.
7. ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ހޯދާފައިވާ ފަންނީ ލަފާ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 234 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާ
ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީން ހޯދާފައިވާ މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ގަވަރުނަރާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަންނީ ލަފާގެ ޚުލާޞާއެއް
ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
7.1. މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ފަންނީ ލަފާ
2027 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާމެދު މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީން ދެއްވާފައިވާ އެ އޮތޯރިޓީގެ ރައުޔުގައި، 2027
ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ދައުލަތަށް ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާ އާމްދަނީއާއި، ދައުލަތުގެ ޚަރަދާއި، ޑެފިސިޓް
ފައިނޭންސްކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތްތަކަށް ބައްލަވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީން ކޮމިޓީއަށް ދެއްވި
ލަފާގެ މުހިންމު ނުކުތާތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
7.1.1. އާމްދަނީ
7.1.1.1. ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރެކޭ އެއްފަދައިން 2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި އާމްދަނީ
އިތުރުކުރުމަށް އާ ފިޔަވަޅުތަކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރާކަމަށާއި، އެއާއެކު 2026 އަދި 2027
ވަނަ އަހަރަށް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވާ ޢަދަދުގެ ބޮޑު ބައެއް ސީދާގޮތުންނާއި
ނުސީދާގޮތުންވެސް ބޮޑަށް ބަރޯސާވަނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތަށްކަމާއި، މެދު އިރުމަތީގެ
ހަނގުރާމައިގެ ސަބަބުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތް އިތުރަށް މަޑުޖެހިއްޖެނަމަ މިހާރު
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 54

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
އަންދާޒާކޮށްފައިވާ މިންވަރަށް އާމްދަނީ ނުލިބުމުގެ ހިރާސް އޮތްކަން ފާހަގަކުރާކަމާއި، ވުމާއެކު މިފަދަ
ޙާލަތެއްގައި ސަރުކާރުން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ހަރުދަނާ ޕްލޭނެއް ރޭވިފައި އޮތުމަކީ މުހިންމުކަމެއް
ކަމުގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.1.1.2. އެގޮތުން، ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން ކޯޕަރޭޓް އިންކަމް ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ލިބޭ އާމްދަނީ މިހާރަށްވުރެ
އިތުރުކުރެވިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރާކަމަށާއި، އެގޮތުން މޯލްޑިވްސް އިންލެންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީގެ އޮޑިޓް
ފަންކްޝަން މިހާރަށްވުރެ އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް، އެކަމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް އެ އޮތޯރިޓީއަށް
ލިބޭނެ މަގުފަހިކޮށްދިނުމަކީ މުހިންމުކަމެއް ކަމުގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.1.1.3. އޭގެ އިތުރުން، ފަތުރުވެރިކަމުގެ މައި ސޯސް މާކެޓްތަކުގެ ޑިމާންޑް އިތުރުކުރުމަށާއި އާ މާކެޓްތައް
ހޯދުމަށް ޓާގެޓެޑް މާކެޓިންގ ސްޓްރެޓަޖީތަކެއް ހަދައި މާކެޓިންގ އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުން މުހިންމުކަން،
އަދި ހަމައެހެންމެ، އޭވިއޭޝަން ދާއިރާ ފުޅާކޮށް، ދިވެހިރާއްޖެއާއި އެހެނިހެން ޤައުމުތަކާމެދު
އިންޓަރނޭޝަނަލް ޑައިރެކްޓް ކަނެކްޓިވިޓީ އިތުރު ކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
7.1.1.4. މެދު އިރުމަތީ ހަނގުރާމައާ ވިދިގެން ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގު އުފުލުމާއި އަދި ދަތުރުފަތުރުގެ
ނިޒާމަށް އައި ލޮޅުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަދި އެފަދަ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް
ކުރާ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ޞިނާޢަތަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު ކުޑަކޮށް
އިޤްތިޞާދު ސިންދަފާތު ކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
7.1.1.5. އެގޮތުން، 2040 ވަނަ އަހަރަށް ދާއިރު ރިއަލް އެސްޓޭޓް ވިޔަފާރި އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ
މައި ދާއިރާއަކަށް ހެދުމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބަޖެޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، ބިން ވިއްކާ ބިން
ބަދަލުކުރުމުގެ ފީގެ ގޮތުގައި 2028 ވަނަ އަހަރު 1.2 (އެކެއް ޕޮއިންޓް ދޭއް) ބިލިއަން ރުފިޔާ އަދި
2029 ވަނަ އަހަރު 1.6 (އެކެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެ ކަމަށް
ބަޖެޓުކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ ބައިން އާމްދަނީ އަންދާޒާކުރާ ވަރަށް ނުލިބިއްޖެނަމަ، ބަޖެޓުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ ފިސްކަލް އަމާޒުތައް ހާސިލުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އޮޕަރޭޝަނަލް އަމާޒެއް
ކަމުގައިވާ، ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ 32 (ތިރީސްދޭއް) އިންސައްތަ އަށްވުރެ ދަށަށް
ދިޔަ ނުދީ ހިފަހައްޓަން ދަތިވުން އެކަށީގެންވާކަމާއި، ވުމާއެކު، އިޤްތިޞާދު ސިންދަފާތު ކުރުމުގެ
ގޮތުން 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި 2040 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ކުރުމަށް އަމާޒު ކުރެވިފައިވާ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 55

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ކަންތައްތައް ނެޝަނަލް ޕްލޭނެއްގެ ދަށުން މޮނިޓަރކުރެވި، އެކަންކަން ހާސިލުކުރުމަށް މަސައްކަތް
ކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
7.1.1.6. އޭގެ އިތުރުން، ފައިނޭންޝަލް ސެކްޓަރ ސިންދަފާތުކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތައް ދިރާސާކޮށް އެ
ދާއިރާ އިތުރަށް ފުޅާކުރުމަށް އެ އޮތޯރިޓީއާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުން މުހިންމުކަމުގައި ދެކޭކަމަށާއި،
އެގޮތުން، އެ އޮތޯރިޓީގެ ސްޓެރެޓްޖިކް ޕްލޭންގައި ފައިނޭންޝަލް ސެކްޓަރ ތަރައްޤީކުރުމަށް
ހިމަނާފައިވާ ރިފޯމްތައް ތަންފީޒުކުރުމަށާއި ޕްލޭންގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަމާޒުތައް ހާސިލްކުރުމަށް
ސަރުކާރާއި އެމް.އެމް.އޭއާ ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
2026 .7.1.1.7 ވަނަ އަހަރު އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް އާ ފިޔަވަޅުތަކެއް ރޭވިފައިނުވާއިރު، މިނިސްޓަރ އޮފް
ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްގެ 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ސްޕީޗްގައި
ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، 2026 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި އިސްކަންދީފައިވަނީ
މިހާރު އެކުލަވާލެވިފައިވާ ޓެކުހުގެ ސިޔާސަތުތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް އެއިން އެންމެ ފައިދާ ކުރަނިވި
ގޮތަކަށް އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށާއި، 2027 ވަނަ އަހަރުވެސް އާމްދަނީގެ ސިޔާސަތުތައް
ތަންފީޒުކުރުމާއި ރެވެނިއު އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް
އިސްކަމެއް ދީފައިވާކަމަށާއި، އެގޮތުން 3 (ތިނެއް) ޤާނޫނެއް އިޞް ލާޙުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، އެ
ސިޔާސަތުތަކުން ލިބެމުން އަންނަ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށާއި ޓެކުހުގެ އާމްދަނީ ހޯދުމުގެ ކަންކަން
ހަރުދަނާކުރުމަށް، ޓެކުހާ ބެހޭ ޤާނޫނުތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙުތައް ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް
ފާސްވެގެންދިއުން މުހިންމުކަމަށާއި ، އަދި އިޞްލާޙުތައް ތަންފީޒުވެގެން އަންނައިރު އިދާރީ ގޮތުންނާއި
އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ތައްޔާރުވާންޖެހޭ ކަންކަމަށް ދުރާލާ ތައްޔާރުވުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
2027 .7.1.1.8 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކޮށްފައިވާ ބަޖެޓުގައި ޓެކްސް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އަދި ރެވެނިއު
މޮބިލައިޒޭޝަން ހަރުދަނާކުރުމަށް ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށާއި، އެގޮތުން އީ -
އިންވޮއިސިންގއާއި ގްރީން ޓެކްސް ފައިލިންގ އޮޓޮމޭޓްކޮށް ތަޢާރަފުކޮށްފައިވާ މޯލްޑިވްސް ގެސްޓް
ރެޖިސްޓްރޭޝަން ސިސްޓަމްގެ އިތުރުން 3 (ތިނެއް) ޤާނޫނަކަށް އިޞްލާޙު ހުށަހެޅިފައިވާއިރު، އެ
ކަންކަމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއަށް ލިބޭނެ ފައިދާ ދިރާސާކޮށް ވަކި ޓައިމްލައިންއަކަށް ބިނާކޮށް
ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިޔުން މުހިންމުކަމަށާއި، ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުވެގެންދާއިރު، އެކަންކަމުގެ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 56

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ސަބަބުން އާމްދަނީ އިތުރުވާނެކަމަށް ބެލެވޭއިރު، އެ ސިޔާސަތުތައް އެންމެ އެދެވޭގޮތަށް
ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއި މަޝްވަރާކޮށް ތައްޔާރުވުން މުހިންމުކަމަށާއި، އަދި
ކޮމްޕްލަޔަންސީ އިތުރުކުރުމާއި، ކަލެކްޝަން ނިޒާމްތައް ހަރުދަނާ ކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
2027 .7.1.1.9 ވަނަ އަހަރަށް މިހާރު ހު ށަ ހަޅާފައިވާ ބަޖެޓަށް ބިނާކޮށް 2027 ވަނަ އަހަރަށް އެސްޓިމޭޓްކުރެވޭ
ޓެކުހުގެ ބޮޔަންސީއަކީ 0.8 (ސުމެއް ޕޮއިންޓް އަށެއް) ކަމާއި، މެދު ރާސްތާގައި ޓެކުހުގެ ބޮޔަންސީ
1 (އެކެއް) ގައި ހުންނާނެ ކަމަށް ބެލެވުނަސް އަދި ޓެކްސް ރޭޓް މަތިނުކުރި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް
މިހާރުގެ ޓެކްސް ބޭސް އަދި ރެވެނިއު ޕޮޓެންޝަލްއިން މެދުރާސްތާގައި ދެމެހެއްޓެނިވި ފިސްކަލް
ސިޔާސަތު ބައްޓަންކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ ކަންތައްތައް ދުރާލާ ދިރާސާކޮށް ތައްޔާރުވުމަކީ މުހިންމު
ކަމެއްކަމުގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
2027 .7.1.1.10 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ޖީ.އެސް.ޓީ ތްރެޝްހޯލްޑް 1.5 (އެކެއް ޕޮއިންޓް ފަހެއް) މިލިއަން
ރުފިޔާއަށް މަތިކުރަން ނިންމާފައިވާއިރު، އެފަދަ ބަދަލަކުން ރެވެނިއު އަދި ޓެކްސް ބޭސްއަށް
ފާހަގަކުރަނިވި ބަދަލުތަކެއް އަންނާނެތޯ ދެނެގަތުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
7.1.1.11. ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ލިބެންޖެހޭވަރަށް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ޚަރަދު ފޫބެއްދުމަށް ދަތިތަކެއް
ކުރިމަތިވާއިރު، ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީ ކަށަވަރު ކުރުމަކީ އާމްދަނީގެ ސިޔާސަތު ތަންފީޒު
ކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެއްކަމަށާއި، އެގޮތުން މީރާ މެދުވެރިކޮށް ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ އަދި ނުލިބި ހުރި
ޢަދަދު 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހުގެ ނިޔަލަށް 14.5 (ސާދަ ޕޮއިންޓް ފަހެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް
އަރާފައިވާއިރު، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއަށް ލިބެންޖެހި ނުލިބިވާ ފައިސާވެސް
އިތުރުވެފައިވާކަން ބަޖެޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން؛ އެގޮތުން މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއަކީ
ދައުލަތަށް ދެވަނައަށް އެންމެ ބޮޑު އާމްދަނީ ލިބޭ އޭޖެންސީ ކަމުގައިވާއިރު ކަސްޓަމްސްއިން
ބަލަހައްޓަމުންދާ ޑިއުޓީ އަދި ފީތައް ހަރުދަނާކަމާއެކު ތަންފީޒުކުރުމުގައާއި ފައިސާ ހޯދުމުގައި
ގޮންޖެހުންތަކެއް ހުރިކަމަށް ކަސްޓަމްސްއިން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، ކަސްޓަމްސްގެ ފިސްކަލް)ރެވެނިއު
އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން(މެންޑޭޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްގެ
އޯވަރސައިޓްގެ ދަށަށް ގެނައުމަކީ ރަނގަޅުކަމެއް ކަމުގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 57

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.1.1.12. އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީއިން ލިބޭ އާމްދަނީއަކީ ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ ބޮޑުބައެއް ކަމުގައިވާއިރު، ބޭރުގެ
ޤައުމުތަކާއެކު ވެފައިވާ ބައިލެޓަރަލް ފްރީ ޓްރޭޑް އެގްރީމަންޓްތަކުގެ ސަބަބުން އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީގެ
ގޮތުގައި ލިބޭ އާމްދަނީއަށް ކުރާ އަސަރު ދިރާސާކުރުން މުހިންމުކަމަށާއި، އަދި ކުރިއަށް އޮތްތަނުގައި
ވެވޭ އެފަދަ އެއްބަސްވުންތައް ވާންވާނީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބެން އޮތް އެންމެ ފުރިހަމަ އިޤްތިޞާދީ
މަންފާ ލިބޭނެފަދަ އެއްބަސްވުންތަކަކަށްކަމަށް؛
2026 .7.1.1.13 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތަށް ޓެކްސް ނޫން ގޮތްގޮތުން ލިބޭ އާމްދަނީގެ ތެރެއިން ދެވަނައަށް އެންމެ
ބޮޑު ބައެއް ޙިއްޞާކުރަނީ ކުލީގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްގެން)ލީސް ޕީރިއަޑް އެކްސްޓެންޝަން ފީގެ
ގޮތުގައި(ލިބޭ ފައިސާކަމަށާއި، 2026 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގައި 2026 ވަނަ އަހަރު
އެ ބައިން 771.0 (ހަތްސަތޭކަ ހަތްދިހައެކެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދުމަށް
ޓާރގެޓްކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، މިހާރު އެ ޢަދަދު ވަނީ 201.7 (ދުއިސައްތައެކެއް ޕޮއިންޓް ހަތެއް)
މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ކުޑަކޮށްފައިކަމާއި، އަދި 2027 ވަނަ އަހަރަށް 459.6)ހަތަރުސަތޭކަ ފަންސާސް
ނުވައެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވާއިރު، ކުލީގެ މުއްދަތު
އިތުރުކޮށްގެންނާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަންއިން ނަގާ އެހެނިހެން ފީތަކުން
ޖުމްލަ 771.0 (ހަތްސަތޭކަ ހަތްދިހައެކެއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ 50((ފަންސާސް)
މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު(ހޯދުމަށް މި ފަހަރުވެސް ޓާގެޓްކޮށްފައިވާކަމަށާއި، މިއީ 2027 ވަނަ
އަހަރުގައި ދައުލަތަށް ޓެކްސް ނޫން ގޮތްގޮތުން ލިބޭ އާމްދަނީގެ ބޮޑު ބައެއް ކަމުން، އެ ކެޓަގަރީއިން
ލިބޭނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވާ ޢަދަދު ހޯދުމަށް ކަމާބެހޭ ހުރިހާ އިދާރާތަކުން ގުޅިގެން މަސައްކަތް
ކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް.
7.1.2. ޚަރަދު
7.1.2.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 30/2024 (ދައުލަތުގެ ފިސްކަލް ޒިންމާގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ
(1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދައުލަތުގެ ފިސްކަލް ޕޮލިސީ ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ ހަމަތަކުގެ
ތެރޭގައި، ދައުލަތުގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު އިތުރުވާ މިންވަރު ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވާ މިންވަރަށްވުރެ
ދަށުގައި ބެހެއްޓުން ހިމެނޭކަމާއި، އެގޮތުން، 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިލޭ އެހީ ނުހިމަނާ
ޖުމްލަ އާމްދަނީ 4 (ހަތަރެއް) އިންސައްތައިން އިތުރުވާނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާއިރު، ރިކަރަންޓް ޚަރަދު
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 58

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
އިތުރުވާނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވަނީ 0.4 (ސުމެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) އިންސައްތައިންކަން
ފާހަގަކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، އެ ޤާނޫނުގައިވާ ފިސްކަލް ޕޮލިސީގެ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަޖެޓް
ކުރެވިފައިވާ ޢަދަދަށްވުރެ އާމްދަނީ ދަށްވެ، ޚަރަދު އިތުރުވުމުގެ ހިރާސް އޮތްކަން ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް؛
7.1.2.2. ސަރުކާރުގެ ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަން ސިޔާސަތުގެ ދަށުން މުވައްޒަފުންނަށް ކުރާ ޚަރަދުތައް، ވޭތުވެދިޔަ
އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި ޖުމްލަގޮތެއްގައި އިތުރުވެފައިވާކަމަށާއި، މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ ބޮޑުކުރުމުގެ
އިތުރުން މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދު އިތުރުވަމުން ދިއުމަކީ ސަރުކާރުގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު އިތުރުވަމުންދާ
ސަބަބެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރައްވައި، ވީމާ، އިދާރާތަކުގެ މަސައްކަތްތައް މިހާރަށްވުރެ އެފިޝަންޓްކޮށް،
މުވައްޒަފުން ނަގާ މިންވަރު ދަށްކުރުމަށް ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
7.1.2.3. މުވައްޒަފުންނަށް ކުރާ ޚަރަދުގެ އިތުރުން ސަރުކާރުގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ އެންމެ ބޮޑު ބައެއް ދެން
ޙިއްޞާކުރަނީ ސަރުކާރުންދޭ އެހީ، އިޝްތިރާކާއި އަދި ސަބްސިޑީއިންކަމަށާއި، އެ ކެޓަގަރީގެ ދަށުން
ފިއުލް އަދި ކަރަންޓް ސަބްސިޑީއަށް ކުރާ ޚަރަދު 2027 ވަނަ އަހަރު ދަށްވާނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވީ
ނަމަވެސް، މެދު އިރުމަތީގެ މަޝްރަޙު އިތުރަށް ގޯސްވެ، ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގު އިތުރަށް
މަތިވުމުގެ ހިރާސް އޮތުމުން އެފަދަ ޙާލަތެއްގައި ފިއުލް އަދި ކަރަންޓް ސަބްސިޑީއަށް ކުރާ ހޭދައާއި
ފިއުލް ބިލުތައް ދެއްކުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްމީ ރިޒަރވްއިން ކުރަންޖެހޭ ހޭދަ އިތުރުވެ،
ފައިނޭންސިންގއަށް ބަރޯސާވާންޖެހޭ މިންވަރު އިތުރުވެގެންދާނެކަން ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް؛
7.1.2.4. ކަރަންޓު ސަބްސިޑީއަށް ކުރާ ހޭދަ މަދުކުރުމަށްޓަކައި، ކަރަންޓަށް ސަބްސިޑީ ދިނުމުގެ ސިޔާސަތު
(ބްލެންކެޓް ސަބްސިޑީ) ރިވިއުކޮށް، އެންމެ ޙައްޤުވާ ފަރާތްތައް ދެނެގަނެ އެފަރާތްތަކަށް ޓާގެޓަޑް
ސިސްޓަމަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ތަންފީޒުކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
7.1.2.5. ދުނިޔޭގެ މަޝްރަޙަށް ކައިރި ކައިރީގައި އަންނަމުންދާ ބޮޑެތި ލޮޅުންތަކާ ގުޅިގެން، ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި
ތެލުގެ އަގު އުފުލުމުގެ ސަބަބުން، ކަރަންޓް ސަބްސިޑީއަށް ކުރާ ހޭދަ އިތުރުވާ މިންވަރު
ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި، ފިއުލް ޕްރައިސް ހެޖް ކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް؛
7.1.2.6. މީގެ އިތުރުން، ސަރުކާރުގެ ޚަރަދު ކުޑަކުރުމަށް އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުވާ ބޭރު ފައިސާގެ މިންވަރު
މަދުކުރުމަށްޓަކައި އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައަށް ބަދަލުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ހިފާފައިވާ އަމާޒަށް
ވާޞިލުވުމަށް ރާވާފައިވާ މަޝްރޫޢުތައް އަވަސްކޮށް، ޕްލޭންތަކާއި އެއްގޮތަށް ގެންދިއުމަކީ ވަރަށް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 59

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
މުހިންމު ކަމެއްކަމާއި، އަދި އެއީ ރިޒަރވުން ތެލަށް ކުރާ ހޭދަ، މެދު އަދި ދިގު ރާސްތާގައި ކުޑަކުރުމަށް
އެޅޭނެ މުހިންމު ފިޔަވަޅެއްކަން؛
2027 .7.1.2.7 ވަނަ އަހަރު ޞިއްޙީ އިންޝުއަރެންސްގެ (ދައުލަތުގެ ހެލްތް ސްކީމް އާސަންދައިގެ) އަގަށް
ދައްކާ ފައިސާ 16 (ސޯޅަ) އިންސައްތަ ދަށްވާނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާކަން؛ އެގޮތުން 2027 ވަނަ
އަހަރު ޖަނަވަރީ މަހުން ފެށިގެން ކޯޕޭ ނުވަތަ ޕްރީޕޭ ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން އާސަންދައިގެ ޚިދުމަތަށް
ކުރާ ޚަރަދު ރިފޯމް ކުރުމަށާއި، ބަލްކް ޕްރޮކިއުމަންޓްގެ ނިޒާމް އިތުރަށް ފުޅާކުރުމަށް ރާވާފައިވާ ގޮތަށް
ތަންފީޒު ނުކުރެވިއްޖެނަމަ، ބަޖެޓު ކުރެވިފައިވާ ޢަދަދަށްވުރެ، ޞިއްޙީ އިންޝުއަރެންސަށް ކުރާ ޚަރަދު
އިތުރުވުމުގެ ހިރާސް އޮތްކަން ފާހަގަކުރައްވައި، އެ ހިރާސް ކުޑަކުރުމަށް، އާސަންދައިގެ ރިފޯމްތައް
ރާވާފައިވާ ގޮތަށް ތަންފީޒުކުރުމަށް ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
7.1.2.8. ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތައް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި ޑޮމެސްޓިކް ފައިނޭންސިންގއަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު
އިތުރުވަމުން ދިޔުމާއި ދަރަނީގެ އިންޓްރެސްޓް ރޭޓްތައް ބޮޑުވަމުން ދިޔުމުގެ ސަބަބުން، ރިކަރަންޓް
ޚަރަދުގެ ތެރެއިން ލޯނު ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދު އަހަރުން އަހަރަށް ބޮޑުވަމުންދާކަން ފާހަގަކުރައްވައި،
ދަރަންޏަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު ކުޑަކޮށް، ހެޔޮ އަގުގައި ދަރަނި ލިބޭނެ މަގުފަހިކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ
ޚަރަދުތައް މިހާރަށްވުރެ ކުޑަކޮށް ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީން ބަޖެޓުގެ ބޮޑުބައެއް ހަމަޖެއްސުމަށް
ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
7.1.2.9. ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުވެސް އެ އޮތޯރިޓީގެ ލަފާގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން، ދައުލަތުގެ ބޭރު ފައިސާގެ
ރިޒަރވަށް ބަރޯސާވާ ބައެއް ރިކަރަންޓް ޚަރަދުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ތަމްރީނަށާއި ސްކޮލަރޝިޕާއި،
އަދި ނޭޝަނަލް ސްޓޫޑެންޓް ލޯނު ސްކީމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެމްބަސީތަކާއި، ހައި ކޮމިޝަންތަކާއި
އަދި ދާއިމީ މިޝަންތަކަށް ހިނގާ ޚަރަދުތައް ވޭތުވެދިޔަ 5 (ފަހެއް) އަހަރުގެ މުއްދަތަށް ބަލާއިރު،
އަންނަނީ ހަލުވިކަމާއެކު އިތުރުވަމުންކަން؛ އެގޮތުން، ރަސްމީ ރިޒަރވް ދެމެހެއްޓެނިވި މިންވަރަކަށް
ހިފެހެއްޓުމަށް، ބޭރު ފައިސާއިން ހިނގާނެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުތައް ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތަކަށް މެނޭޖުކުރުމަށް
ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
2027 .7.1.2.10 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތަކަށް ދޫކުރާ ކެޕިޓަލް އަދި ލޯނުގެ ގޮތުގައި
ހިނގާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވަނީ ޖުމްލަ 2.0 (ދޭއް ޕޮއިންޓް ސުމެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާކަން؛ އެ އީ،
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 60

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
2026 ވަނަ އަހަރު ހިނގާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވާ ޢަދަދަށްވުރެ 241.6)ދުއިސައްތަ ސާޅީސް
އެކެއް ޕޮއިންޓް ހައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ ދަށް ޢަދަދެއްކަން. ނަމަވެސް ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގައި އެ
ކެޓަގަރީގެ ދަށުން ޚަރަދުކޮށްފައިވާ މިންވަރު ފާސްކޮށްފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރުވެފައިވާތީ، 2027
ވަނަ އަހަރުވެސް އެ ކެޓަގަރީއަށް ބަޖެޓުކޮށްފައިވާ ޢަދަދަށްވުރެ ޚަރަދު އިތުރުވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަން
ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް؛
7.1.2.11. ސަރުކާރުގެ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ޚަރަދު 2027 ވަނަ އަހަރުވެސް އިތުރުވާނެކަމަށް
ލަފާކޮށްފައިވީއިރު، އެފަދަ މަޝްރޫޢުތައް ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތަކާ ޙަވާލުކޮށްގެން
ކުރިއަށްގެންދާ ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުންފުނިތަކަށް ބޭނުންވާ ބޭރު ފަ އިސާގެ ބޮޑު ބައެއް ފޯރުކޮށްދެމުން
ދަނީ ދައުލަތުގެ ރަސްމީ ރިޒަރވުން ކަމުގައިވާއިރު، އޭގެ ސަބަބުން ރިޒަރވުން ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދު
އިތުރުވުމުގެ ހިރާސް އޮތްކަން ފާހަގަކުރައްވައި، އެހެންކަމުން، ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތައް
މެދުވެރިކޮށް ހިންގާ މަޝްރޫޢުތައް ތަރުތީބުކޮށްގެން ބޭރުން ފައިނޭންސިންގ ހޯދައިގެން
ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
7.1.2.12. އޭގެ އިތުރުން، ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ގިނަ މަޝްރޫޢުތަކެއް ކޮންޓްރެކްޓަރ ފައިނޭންސިންގ މޮޑެލްގެ ދަށުން
ކުރިއަށްގެންދާއިރު، އޭގެ ސަބަބުން މަނީ ސަޕްލައި އިތުރުވެ އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓަށް ކުރާ ނޭދެވޭ އަސަރު
އިތުރުވެ އަދި މާލީ ނިޒާމުގެ ހަމަޖެހުން ދެމެހެއްޓުމަށް ގޮންޖެހުންތަކަކާ ކުރިމަތިވެފައިވާކަން
ފާހަގަކުރާކަން؛ އަދި އެފަދަ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގުމުގައި މިހާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި
ވަގުތަށް އެންމެ މުހިންމު މަޝްރޫޢުތަކަށް އިސްކަންދިނުމަށް ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
7.1.2.13. ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގައި އެ އޮތޯރިޓީއިން ލަފާދެއްވާ ފައިވާނެ ފަދައިން އަންނަ އަހަރު ސަރުކާރުން
ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ރާވާފައިވާ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގުމާއި ފައިނޭންސް ކުރުމުގައި،
ހިނގަމުންދާ މަޝްރޫޢުތަކަށް އިސްކަންދީ އެ މަޝްރޫޢުތަކަށް ބުރޫނާރާނެހެން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އެ
އޮތޯރިޓީއިން ލަފާދެއްވާކަމަށް؛ އަދި އަލަށް ފަށަން ރާވާފައިވާ މަޝްރޫޢުތަކާއި އެވޯޑުކޮށް ނުފަށާ ހުރި
މަޝްރޫޢުތައް ފައިނޭސިންގ ލިބޭވަރަކުން ތަރުތީބުކޮށްގެން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
7.1.2.14. ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ މަޝްރޫޢުތަކަށް ބޭނުންވާ ފައިނޭންސިންގ ހޯދުމަށް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި
ބަރޯސާވެފައިވަނީ ދަރަނި ނަގައިގެންކަމަށް ވުމާއެކު، ކޮންސެޝަނަލް ފައިނޭންސިންގ އަދި ގްރީން
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 61

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ފައިނޭންސިންގ އަށް އިސްކަންދިނުމަށް ލަފާދެއްވާކަން؛ އޭގެ އިތުރުން، 2027 ވަނަ އަހަރު ގިނަ
ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ މަޝްރޫޢުތަކެއް ހިންގުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާއިރު، ޕީ. އެސް.އައި.ޕީ މަޝްރޫޢުތަކަކީ ދިގު
ރާސްތާގައި އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖުތިމާޢީ ކުރިއެރުމަށާއި ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުމަށް މަގުފަހިވާ
މަޝްރޫޢުތަކެއްކަން ޔަޤީންކުރުމާއެކު ޕްރަޔޮރަޓައިޒްކޮށްގެން ކުރިއަށްގެންދިއުމަކީ މުހިންމުކަމެއް
ކަމުގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
7.1.3. ފައިނޭންސިންގ
2026 .7.1.3.1 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގައި ބަޖެޓް ޑެފިސިޓް ފައިނޭންސްކުރުމަށް ޖުމްލަ 18.9
(އަށާރަ ޕޮއިންޓް ނުވައެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާ ބޭނުންވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައިވާއިރު، މީގެ ތެރެއިން
63 (ފަސްދޮޅަސްތިނެއް) އިންސައްތަ ހޯދުމަށް ރާވާފައިވަނީ ޑޮމެސްޓިކް ފައިނޭންސިންގ
ހޯދައިގެންކަން؛ މި އަހަރުގެ ފައިނޭންސިންގގެ ޢަދަދުތަކަށް ބަލާއިރު، 2026 ނިމޭއިރު ބަޖެޓް
ޑެފެސިޓްގެ 78 (ހަތްދިހައަށެއް) އިންސައްތަ ފައިނޭންސްކުރެވިގެން ދާނީ ޑޮމެސްޓިކް ފައިނޭންސިންގ
ހޯދައިގެން ކަމަށް މިހާރު އަންދާޒާކުރެވޭކަން؛
7.1.3.2. ޑޮމެސްޓިކް ފައިނޭންސިންގގެ ބޮޑުބައެއް ޙިއްޞާކުރަނީ ވިޔަފާރި ބޭންކްތަކަށް ވިއްކާ މާލީ
ސެކިއުރިޓީސް ކަމުގައިވާއިރު، ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި، ވިޔަފާރި ބޭންކްތަކަށް ސަރުކާރުން
އަދާކުރަންޖެހޭ ދަރަނީގެ ސްޓޮކް ވަރަށް ބޮޑަށް އިތުރުވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރައްވާކަން؛ އެގޮތުން
ސެޕްޓެންބަރު 2026 ގެ ނިޔަލަށް، ވިޔަފާރި ބޭންކްތަކުގެ ޖުމްލަ އެސެޓް ޕޯޓްފޯލިއޯގެ 35
(ތިރީސްފަހެއް) އިންސައްތައަކީ ސަރުކާރުގެ ޓްރެޜަރީ ބިލު އަދި ބޮންޑްކަން. ވިޔަފާރި ބޭންކްތަކުގެ
އެސެޓް ޕޯޓްފޯލިއޯގައި ސަރުކާރަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަނި ޙިއްޞާވާ މިންވަރު އިތުރުވެގެން ދިޔުމަކީ މާލީ
ނިޒާމަށް އޮތް ހިރާހެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާކަން؛ މާލީ ނިޒާމުގެ ހަމަޖެހުން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި
މެދުރާސްތާގައި އެ ހިރާސް ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން ޑޮމެސްޓިކް ފައިނޭންސިންގއަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު
ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގައި އެކްސްޓަރނަލް ފައިނޭންސިންގގެ
ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ ޢަދަދުތައް ހޯދުމަށް އަހަންމިއްޔަތުކަމެއް ދީގެން ދުރާލާ ރާވައިގެން
މަސައްކަތްކުރުމަށް ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 62

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.1.3.3. ޑޮމެސްޓިކް ފައިނޭންސިންގގެ ގޮތުގައި ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ 12.0 (ބާރަ ޕޮއިންޓް ސުމެއް) ބިލިއަން
ރުފިޔާގެ ތެރެއިން 2.4 (ދޭއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) ބިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދުމަށް ރާވާފައިވަނީ ސޮވްރިން
ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑް (އެސް.ޑީ.އެފް) އިން ފައިސާ ނަގައިގެން؛ އެސް.ޑީ.އެފްއަށް ފައިސާ ޖަމާކުރެވެނީ
ދައުލަތަށް ލިބޭ "އެއާޕޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފީ" ފަންޑްއަށް ޖަމާކޮށްގެންކަން؛ ވުމާއެކު، އެސް.ޑީ.އެފްގައި
ފައިސާ ހުންނާނެކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް، މިހާރުވެސް ޢަމަލު ކުރަމުންދާގޮތަށް އެއަރޕޯޓް ޑިވަލޮޕްމަންޓް
ފީގެ ގޮތުގައި ލިބެމުންދާ ބޭރު ފައިސާގެ އާމްދަނީ އެއްކޮށް އެސް. ޑީ.އެފްއަށް ޖަމާކުރަމުން ގެންދިއުމަށް
ލަފާދެއްވާކަމަށް؛
2026 .7.1.3.4 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމަށް މިހާތަނަށް 500 (ފަސްސަތޭކަ) މިލިއަން
އެމެރިކާ ޑޮލަރަށްވުރެ ބޮޑު ޢަދަދެއް ހޭދަކޮށްފައިވާކަން؛ އެއީ ރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި އެއް އަހަރެއްގައި
ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމަށް މިހާ ބޮޑު ހޭދައެއް ކުރަންޖެހުނު ފުރަތަމަ ފަހަރުކަން؛ އަދި މިހާރު
ހިނގަމުންދާ މެދު އިރުމަތީގެ ހަނގުރާމައިގެ ސަބަބުން ބައިނަލްއަޤު ވާމީ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގު ވަރަށް
ބޮޑަށް މައްޗަށް ދިއުމާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްމީ ރިޒަރވަށް އޭގެ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުރަމުންދާކަން؛
ވީމާ، އެގޮތުން ރިޒަރވްއަށް ކުރާ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުޑަކޮށް، ރިޒަރވް އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގައި
ދެމެހެއްޓުމަށް، ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި ސަރުކާރުން ބޭރު ފައިސާގެ ދަރަނި ނަގާއިރު ރަސްމީ ރިޒަރވްގެ
މުހިންމު އިންޑިކޭޓަރުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެސް.ޑީ.އެފްއަށް ޖަމާކުރުމަށް ރޭވިފައިވާ ބޭރު ފައިސާ
ޖަމާކުރުމަށާއި، ބޭރު ފައިސާގެ ދަރަނި އަދާކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ މިންވަރަށް އެސް.ޑީ.އެފްގައި ބޭރު
ފައިސާ ހުންނާނެކަން ކަށަވަރުކުރު މަކީ މުހިންމުކަމެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް؛
7.1.3.5. އެސް.ޑީ.އެފް އުފެއްދުމުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ސަރުކާރުގެ ބޭރުގެ ދަރަނި އަދާކުރުން ކަމަށްވީއިރު،
ބޭރު ފައިސާގެ ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމަށްޓަކައި އެސް.ޑީ.އެފްއަށް ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތުދީ ވަކި
ނިޒާމެއްގެ ދަށުން ހިންގުން އަވަސްކުރުން މުހިންމުކަން؛ އެގޮތުން އެސްޑީއެފްއަށް ޖަމާކުރުމަށް
ރޭވިފައިވާ ބޭރު ފައިސާ ޖަމާކުރުމާއެކު، އެސް.ޑީ.އެފްއަށް ބޭރު ފައިސާ ޖަމާކުރެވޭނެ އިތުރު މަގުތައް
ހޯދުމަކީވެސް ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުން ދަރަނި ހޯދުމަށް އަދި އަދާކުރުމަށް އިތުރަށް ފަސޭހަވެގެންދާނެ
މަގެއްކަން؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 63

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.1.3.6. މެދުރާސްތާގެ ފިސްކަލް އަމާޒުތަކުގެ ތެރޭގައި 2028 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް އޯވަރޯލް ޑެފިސިޓް
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 5 (ފަހެއް) އިންސައްތައަށް ދަށްކުރުމަށް ހިމަނާފައިވާއިރު، 2027 ވަނަ އަހަރު
އޯވަރޯލް ޑެފިސިޓް 7 (ހަތެއް) އިންސައްތައަށް އިތުރުވާނެކަމަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވާކަން ؛ މެދު
ރާސްތާގައި އެ އަމާޒު ހާސިލްކުރުމަށް، ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް އަދި ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުން ހިމެނޭގޮތަށް، ފިސްކަލް ރިފޯމް ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވާލައި
ތަންފީޒުކުރުމަށް ލަފާދެއްވާކަމަށް ؛ އަދި އެއީ، އެކްސްޗޭންޖް ރޭޓް ސްޓެބިލިޓީ ދެމެހެއްޓުމަށް ކޮންމެހެން
ކުރަންޖެހޭ މުހިންމުކަމެއްގެ ގޮތުގައި އެ އޮތޯރިޓީއިން ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް.
7.2. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަންނީ ލަފާ
އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ދެއްވާފައިވާ ލަފާގައި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްއަށް
ފާހަގަކުރެއްވޭ ކަންތައްތަކާއި، ބަޖެޓު އެކުލަވާލުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކާއި، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ފާސްކުރުމުގައި
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ސަމާލުކަން ދިނުން މުހިންމުކަމަށް އެ އޮފީހަށް ފެންނަ ކަންތައްތަކާއި އިރުޝާދުތަކާއި ލަފާތައް
ހިމަނުއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ މުހިންމު ނުކުތާތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
7.2.1. އާމްދަނީ
2027 .7.2.1.1 ވަނަ އަހަރަށް އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި 43,158)ސާޅީސްތިންހާސް
އެއްސަތޭކަފަންސާސްއަށެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާއިރު، އެއީ އާ ޓެކުހެއް
ތަޢާރަފުނުކޮށް، 2026 ވަނަ އަހަރަށްވުރެ 3.4 (ތިނެއް ޕޮއިންޓް ހަތަރެއް) އިންސައްތަ 1,403(
(އެއްހާސް ހަތަރުސަތޭކަތިނެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ) އިތުރު ޢަދަދެއްކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، އެ ކުރިއެރުމަކީ
ނޮމިނަލް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ކުރިއެރުމަށްވުރެ ދަށް މިންވަރަކަށްވާތީ، ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން އާމްދަނީ 34.1
(ތިރީސްހަތަރެއް ޕޮއިންޓް އެކެއް) އިންސައްތައިން 33.3 (ތިރީސްތިނެއް ޕޮއިންޓް ތިނެއް)
އިންސައްތައަށް ދަށްވާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭކަން؛
2027 .7.2.1.2 ވަނަ އަހަރަށް އަންދާޒާކޮށްފައިވާ އާމްދަނީ ލިބުމުގެ ފުރު ޞަތު ބޮޑު ނަމަވެސް، އާމްދަނީގެ
ބޮޑުބައެއް ބިނާވެފައިވަނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއަށް ކަމަށްވާތީ، އެ ދާއިރާއަށް އަންނަ ލޮޅުމަކުން
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއަށް ކުރާނެ ނޭދެވޭ އަސަރު ބޮޑުވާނެކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 64

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.2.1.3. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް އެޑްހޮކް ގޮތެއްގައި 50 (ފަންސާސް) މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު
ހޯދުމަށް 2026 ވަނަ އަހަރު މަސައްކަތްކޮށްފައިވާއިރު، 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައިވެސް އެ
ޢަދަދަށް އެފަދަ ވަސީލަތްތަކުން އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަން؛
ތާވަލު 15: ޖުމްލަ އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން ރިކަރެންޓް ޚަރަދު (މިލިއަން، ދިވެހި ރުފިޔާއިން)
2027 2026 2025
ތަފްސީލު
އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި އަންދާޒާ
ޖުމް ލަ އާމްދަނީ 43,158 41,755 39,914
އެޑް ހޮކް އާމްދަނީ 771 771 1,510
ޖުމް ލަ އާމްދަނީ (އެޑް ހޮކް އާމްދަނީ ނުހިމަނައި) 42,387 40,984 38,404
ރިކަރެންޓް ޚަރަދު 42,713 42,522 37,400
ޖުމްލަ އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން ރިކަރެންޓް ޚަރަދު (އެޑް ހޮކް އާމްދަނީ ނުހިމަނައި) 101% 104% 97%
ޖުމްލަ އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން ރިކަރެންޓް ޚަރަދު (އެޑް ހޮކް އާމްދަނީ ހިމަނައިގެން) 99% 102% 94%
މަޢުލޫމާތު: 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓު
7.2.1.4. އެޑްހޮކް އާމްދަނީއަކީ ޢާންމު އުސޫލުން ލިބޭ އެއްޗަކަށް ނުވެފައި، އެއީ ވަކި ކަންކަމުން އެއްފަހަރާ
ލިބޭ ވަންއޮފް އާމްދަނީއަކަށްވާތީ، ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ކޮންމެ އަހަރަކު އެފަދަ އާމްދަނީއެއް
ހޯދިދާނެކަމަކަށް ދެކެވަޑައިނުގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.1.5. ތާވަލު 15 އިން ދައްކާ ގޮތުގައި އެޑްހޮކް އާމްދަނީ ނުލައި 2026 އަދި 2027 ގައިވެސް ރިކަރަންޓް
ޚަރަދު ހަމަނުޖެއްސޭތީ، ލިބޭ އާމްދަނީގެ ތެރެއިން އެ ޚަރަދުތައް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި ރިކަރަންޓް
ޚަރަދު ކުޑަކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.2. ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ / ޓެކްސް ޕޭޔަރ ކޮމްޕަލަޔަންސް
ތާވަލު 16: މީރާއަށް ލިބެންޖެހި ލިބިފައިނުވާ ފައިސާ (އަހަރު ނިމުނުއިރު ހުރި ޢަދަދު، މިލިއަން ދިވެހި ރުފިޔާއިން)
ތަފްސީލް 2025 2024 2023 2022 2021
ޓެކުހުގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ 7,835 6,218 4,886 3,601 1,974
ނަން-ޓެކްސް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ 14,429 10,584 8,334 11,102 14,027
ޖުމް ލަ 22,264 16,802 13,220 14,703 16,000
މަޢުލޫމާތު: މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީގެ މާލީ ބަޔާންތަކުން.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 65

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.2.2.1. ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި، ޚާއްޞަކޮށް 2024 އަދި 2025 ގައި މީރާއަށް ލިބެންޖެހޭ ޓެކްސް ފައިސާ
އިތުރުވެ، ޓެކްސް ދައްކާ ފަރާތްތަކުގެ ކޮމްޕްލަޔަންސް ދަށްވެފައިވާތީ، އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވޮލަންޓަރީ
ޓެކްސް ނިޒާމަށް އޮތް ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއްކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް؛
7.2.2.2. ޓެކްސް ދެއްކުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ސިޔާސަތުތަކާއި ޤާނޫނުތަކަށް އިޞްލާޙު ގެނެވިފައިވާއިރު، ޓެކްސް
ފައިސާ ހޯދުމުގެ ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅުތައް ވަރުގަދަކުރުމަށްޓަކައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މިހާރު
ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް އަވަސްކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.2.3. ދައުލަތުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ނުލިބިގެން ޓެކްސް ދެއްކުމަށް ދަތިވާކަމުގެ ޝަކުވާ ހުރުމުން، އެކަމަށް
އަޅަން ނިންމާފައިވާ ފިޔަވަޅުތައް އަވަހަށް ތަންފީޒުކުރުމާއި، ގަވާއިދުން ފައިސާ ނުދައްކާ ފަރާތްތަކާމެދު
އަޅާ ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅުތައް ހަރުދަނާކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.2.4. މީގެ އިތުރުން، ޓެކްސް ނޫން އާމްދަނީ ހޯދުމުގައި ހުރި ދަތިތައް ދެނެގަނެ، އެ ފައިސާ ހޯދުމަށް
އާމްދަނީ ބަލައިގަންނަ އިދާރާތަކަށް ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކުން ލިބިދޭ ބާރުތައް އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް
އަވަސްކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
7.2.3. ޚަ ރަދު
2027 .7.2.3.1 ވަނަ އަހަރަށް ޖުމްލަ 59,704 (ފަންސާސްނުވަހާސް ހަތްސަތޭކަހަތަރެއް) މިލިއަން ރުފިޔާގެ
ބަޖެޓެއް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، ދަރަނި އަދި ލޯނު ދިނުމުގެ ޚަރަދު އުނިކުރުމަށްފަހު، އަހަރުގެ ޖުމްލަ
ޚަރަދަކީ 52,601 (ފަންސާސްދެހާސް ހަސަތޭކައެކެއް) މިލިއަން ރުފިޔާކަމާއި، މިއީ 2026 ގެ
ރިވައިޒްޑް ބަޖެޓަށްވުރެ 7 (ހަތެއް) އިންސައްތަ އިތުރު ޢަދަދެއްކަން.
މުވައްޒަފުންގެ ޚަރަދު އަދި ޕެންޝަން
7.2.3.2. ޕޭ ހާމަނައިޒޭޝަނާއި މުވައްޒަފުން އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން މުސާރައާއި އެލަވަންސަށް ކުރާ ޚަރަދު
ބޮޑުވެ، 2027 ގައި އެ ބަޔަށް 14,420 (ސާދަހާސް ހަތަރުސަތޭކަވިހި) މިލިއަން ރުފިޔާ
ހިނގާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭކަމާއި، އޭގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ ޖުމްލަ ޢަދަދުތައްވެސް
ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގައި ވަރަށްބޮޑަށް އިތުރުވެގެން ގޮސްފައިވާތީ، އެއީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ރިކަރަންޓް
ޚަރަދުގެ އެންމެ މައިގަނޑު ދާއިރާކަމުގައިވާއިރު، އެ ޚަރަދު އިތުރުވަމުންދާ މިންވަރު ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 66

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ގޮތުން، މުވައްޒަފުންގެ ސަމަކާރަކަން އިތުރުކޮށް، މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދުތައް އިތުރުކުރެވޭ މިންވަރު
ކޮންޓްރޯލްކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.3.3. ޕެންޝަން ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި 2,619 (ދެހާސް ހަސަތޭކަނަވާރަ)
މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރުމަށް ބަޖެޓުކޮށްފައިވާއިރު، މޯލްޑިވްސް ރިޓަޔަމަންޓް ޕެންޝަން ސްކީމްގެ
ބޭރުން ދައުލަތުގެ އެކިއެކި އިދާރާތަކުން ތަޢާރަފްކޮށްފައިވާ ސްކީމްތަކުގެ ސަބަބުން ޕެންޝަން ނިޒާމު
ހަމަހަމަކަން ކުޑަވެ އަދި ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތައް އިތުރުވާކަމާއި، 65 (ފަސްދޮޅަސްފަހެއް) އަހަރުން
މަތީގެ ފަރާތްތަކަށް ދެވޭ ޢިނާޔަތް، އެއީ ފޯރުންތެރިކަން ވަޒަންކޮށްގެން ދެވޭ ޢިނާޔަތަކަށް ހެދުމުގެ
މުހިންމުކަން ފާހަގަކޮށް، 2025 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހެޅި ބަޖެޓު ފޮތުގައި އެ ޚަރަދުތައް
ކުޑަނުކުރެވިއްޖެނަމަ ޕެންޝަންގެ ޚަރަދުތައް ދިގު މުއްދަތުގައި އިތުރުވެގެންދާނެކަމަށް ބަލައި
ހިމަނާފައިވާ އަންދާޒާތަކަށް ބަލާއިރު، 2042 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އެ ޚަރަދު 4 (ހަތަރެއް) ބިލިއަން
ރުފިޔާ ފަހަނައަޅާ ދާނެކަމަށާއި، 2055 ވަނަ އަހަރުގައި އެ ޚަރަދު 7.9 (ހަތެއް ޕޮއިންޓް ނުވައެއް)
ބިލިއަނަށް އަރާނެކަމަށް ލަފާކުރެވޭކަމަށް ހިމަނާފައިވާތީ، ޚަރަދު ދެމެހެއްޓެނިވި މިންގަނޑަކަށް
ގެނައުމަށް ޕެންޝަން ނިޒާމަށް އިޞްލާޙީ ބަދަލުތައް ގެނައުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް
ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
ސަބްސިޑީގެ ޚަރަދު
ތާވަލު 17: ސަބްސިޑީގެ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑު ހޭދައެއް ހިނގާ އިންޑައިރެކްޓް ސަބްސިޑީގެ ބައިތައް)މިލިއަން، ދިވެހި
ރުފިޔާއިން(
2027 2026 2025 2024 2023 2022 2021
ތަފްސީލް
އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި އަންދާޒާ
ކަރަންޓު އަގުހެޔޮކުރުމުގެ ގޮތުން ދޭ
760 1,074 832 724 1,133 856 736
ފައިސާ
ފިއުލް ސަބްސިޑީ 3,201 3,751 1,489 1,902 1,624 2,310 460
ކާބޯތަކެތި އަގުހެޔޮކުރުމުގެ ގޮތުން ދޭ
445 424 384 469 312 317 239
ފައިސާ
ނަރުދަމާ ޚި ދުމަތުގެ ސަބްސިޑީ - - 136 136 136 155 150
ޓްރާންސްޕޯޓް ސަބްސިޑީ - 300 596 873 213 308 209
ހައުސިންގ ސަބްސިޑީ - - - - 443 - -
ޖުމް ލަ 4,841 5,980 4,157 3,464 3,527 3,692 1,435
މަޢުލޫމާތު: ޕަބްލިކް އެކައުންޓިންގ ސިސްޓަމް ރެކޯޑްސް އަދި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 67

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.2.3.4. އަގުހެޔޮކުރުމަށް ކުންފުނިތަކަށް ދޭ ސަބްސިޑީ ޚަރަދު އިތުރުވަމުންދާއިރު، ކުންފުނިތަކުގެ ހިންގުން
ދަށްނަމަ އެ ޚަރަދު އިތުރުވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ބަޖެޓަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު ކުޑަކޮށް، އެހީގެ ފައިދާ
އެންމެ ބޭނުންޖެހިފައިވާ މީހުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ސަބްސިޑީތައް ޓާގެޓެޑް ނިޒާމަކަށް
ބަދަލުކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.3.5. އެކި ދާއިރާތަކުން އިޖުތިމާޢީ އެހީތަކާއި ސަބްސިޑީތައް އަލަށް ތަޢާރަފުކޮށް އިތުރުކުރަމުންދާއިރު، އެފަދަ
އެހީތަކަކީ ދިގު މުއްދަތުގައި ދެމެހެއްޓެނިވި އެއްޗަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި، އެ ކަންކަމުގެ ފިސްކަލް އަސަރު
ކުރިން ދެނެގަނެ، ދައުލަތަށް ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި އާމްދަނީ ލިބޭނެ މަގުތައް ހޯދުމަކީ
މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
ފިއުލް ސަބްސިޑީ އަދި ތެޔޮ އެތެރެކުރުމުގެ ޚަރަދު
ތާވަލު 18: ޖުމްލަ އިމްޕޯޓާ އަޅައިބަލާއިރު ތެލުގެ ބާވަތްތައް އިތުރުވެފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު (މިލިއަން، ޔޫ.އެސް ޑޮލަރުން)
އަހަރު ޖުމް ލަ އިމްޕޯޓް ތެލުގެ ބާވަތްތައް އިމްޕޯޓުގެ % އިން ތެލުގެ ބާވަތްތައް
14% 264 1,838 2020
18% 454 2,573 2021
24% 831 3,516 2022
22% 753 3,497 2023
21% 754 3,637 2024
20% 710 3,618 2025
2026 (ޖަނަވަރީ އިން ސެޕްޓެންބަރު) 27% 908 3,352
މަޢުލޫމާތު: 29 އޮކްޓޫބަރު 2026 ގައި އެމް.އެމް.އޭ އިން ސާއިޢުކޮށްފައިވާ 'މަންތްލީ ސްޓެޓިސްޓިކްސް'
7.2.3.6. ސަބްސިޑީގެ އެންމެ ބޮޑު ހޭދައެއް ހިނގަނީ ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތަށް ދޭ ފިއުލް ސަބްސިޑީއަށް
ކަމަށްވާއިރު، ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާއި ހަނގުރާމަތަކުގެ ސަބަބުން
ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގައި އެ ޚަރަދު ވަރަށް ބޮޑަށް އިތުރުވެފައިވާކަން؛)ފިއުލް ސަބްސިޑީއަށް ފާއިތުވެދިޔަ
އަހަރުތަކުގައި ކުރި ޚަރަދުގެ ތަފް ޞީލު ތާވަލު 17 ގައި ހިމެނިފައި ވާނެއެވެ(
7.2.3.7. ތާވަލު 18 އިން ދައްކާ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރާ މުދަލުގެ ބޮޑުބައެއް ހަކަތައާއި އެހެނިހެން
ބޭނުންތަކަށް އެތެރެކުރާ ތެލަށް ހޭދަވާތީ، ތެޔޮ އެތެރެކުރާ މިންވަރު އިތުރުވުމަކީ ދައުލަތުގެ ބޭރު
ފައިސާގެ ރިޒާވަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކުރާނެ ކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 68

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.2.3.8. ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގު އުފުލުމުން ސަބްސިޑީ ޚަރަދު އިތުރުވެ ރިޒާވަށް ކުރާ އަސަރު
ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި، ތެލަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު ކުޑަކޮށް، އަވިން ހަކަތަ އުފެއްދުންފަދަ އިއާދަކުރަނިވި
ހަކަތައިގެ ދާއިރާއަށް އިންވެސްޓްކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
އާސަންދަ އަދި ބޭސްފަރުވާގެ އެހީ
ތާވަލު 19: އާސަންދަ އަދި ބޭސްފަރުވާގެ އެހީ (މިލިއަން، ދިވެހި ރުފިޔާއިން)
2027 2026 2025 2024 2023 2022 2021
ތަފްޞީލު
އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި އަންދާޒާ
އާސަންދަ 2,333 2,768 2,579 2,423 2,286 1,843 1,562
ބޭސް ފަރުވާއަށް ދެވޭ އެހީ 325 311 360 491 366 294 206
ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ އަދި ދައުލަތުން
އިންޝުއަރަންސް ލިބިދޭ ފަރާތްތަކުގެ 450 494 449 327 319 239 185
ބޭސްފަރުވާ
ޖުމް ލަ 3,107 3,573 3,389 3,241 2,971 2,376 1,953
މަޢުލޫމާތު: ޕަބްލިކް އެކައުންޓިންގ ސިސްޓަމް ރެކޯޑްސް އަދި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓް
7.2.3.9. އާސަންދައާއި ބޭސްފަރުވާގެ ޚަރަދު ބޮޑުވަމުންދާތީ އެ ޚިދުމަތް ދިގު މުއްދަތުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް
ގޮންޖެހުންތަކެއް ހުރިއިރު، އެ ކަންކަން ހައްލުކުރުމަށް އޮޑިޓް އޮފީހުން ނެރެފައިވާ ޕަރފޯމަންސް އޮޑިޓް
ރިޕޯޓް)އިޖުތިމާޢީ ޞިއްޙީ އިންޝުއަރަންސް ސްކީމްގެ ޕަރފޯމަންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓް)ރިޕޯޓް ނަންބަރު:
31 PER-2025-195(D(ޑިސެމްބަރު (2025 އަދި އާސަންދަ ސްކީމުގެ ބޭރުން ބޭސްފަރުވާއަށް
ދައުލަތުން ކުރާ ހޭދަގެ ޕަރފޯމަންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓް (ރިޕޯޓް ނަން ބަރު: 31 PER-2025-194)D)
ޑިސެމްބަރު (2025 ތަކުގެ ލަފާތައް ތަންފީޒުކޮށް، ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް ހަމަހަމަކަން
ޤާއިމުކުރުމަށް އެ ނިޒާމަށް އިޞްލާޙީ ބަދަލުތައް ގެނައުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް
ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
މެޑިކަލް ކޮންސިއުމަބަލްސް އަދި ބޭހުގެ ޚަރަދު
7.2.3.10. ބޭހާއި މެޑިކަލް ސާމާނަށް ކުރާ ހޭދަ ކުޑަކުރުމަށް، ބަލްކް ޕްރޮކިއުމަންޓް ފުޅާކޮށް، ޤައުމީ ފެންވަރުގެ
އިންވެންޓަރީ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކޮށް ސެންޓްރަލައިޒްޑް އުސޫލުން ތަކެތި ހޯދުމަށް ރާވާފައިވާކަމަށް ބަޖެޓު
ފޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 69

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
7.2.3.11. ބޭހާއި މެޑިކަލް ސާމާނަށް އާސަންދައިން ކުރާ ޚަރަދު އަހަރުން އަހަރަށް އިތުރުވަމުންދާތީ، އެ ޚަރަދުތައް
ކުޑަކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި ރާވާފައިވާ ކަންކަމުގެ އެކްޝަން ޕްލޭނާއި ޓައިމްލައިން އެކުލަވާލައި، އެ
ކަންކަން ހަރުދަނާކަމާއެކު ތަންފީޒުކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
ލޯނު ސްކީމްތައް
7.2.3.12. ދައުލަތުން ހިންގާ ލޯނު ސްކީމްތަކުން (މިސާލަކަށް ސްޓޫޑެންޓް ލޯނާއި އެސް.ޑީ.އެފް.ސީ ލޯނުފަދަ)
އަނބުރާ ފައިސާ ހޯދުން ދަށްވެ، ދައުލަތަށް މާލީ ބުރަ ބޮޑުވަމުންދާތީ، ލޯނު އަނބުރާ ހޯދުމުގެ ނިޒާމު
ހަރުދަނާކުރުމާއި، އާ ސްކީމްތައް ތަޢާރަފްކުރުމުގެ ކުރިން އޭގެ މާލީ އަސަރު ދެނެގަނެ ފިސްކަލް ބުރަ
ކުޑަކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
ސަރުކާރު ޙިއްޞާ ވާ ކުންފުނިތަކަށް ކުރެވޭ ހޭދަ
ތާވަލު 20: ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތަކަށް ކުރެވޭ ހޭދަ (މިލިއަން، ދިވެހި ރުފިޔާއިން)
2027 2026 2025 2024 2023
ތަފްސީލް
އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް އެކްޗުއަލް ރިވައިޒްކުރި އަންދާޒާ
ސަރުކާރުން ހިންގާ ކުންފުނިތަކަށް ދޫކުރާ ކެޕިޓަލް 1,686 1,227 2,211 1763 1,290
ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތަކުގެ ޚަރަދު މެނޭޖުކުރުމަށް
- - 249 233 618
ކުރާ ޓްރާންސްފާރސް
ސަރުކާރު ޙިއްޞާވާ ކުންފުނިތަކަށް ދޫކުރާ ލޯނު 300 1,001 4,004 2347 1,589
ޖުމް ލަ 2,235 2,460 6,833 4,110 2,879
މަޢުލޫމާތު: ޕަބްލިކް އެކައުންޓިންގ ސިސްޓަމް ރެކޯޑްސް އަދި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓް
7.2.3.13. ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކަށް ކެޕިޓަލްގެ ގޮތުގައި ދޫކުރާ ފައިސާގެ ބޮޑުބައެއް ރިކަރަންޓް ޚަރަދަށް
ހޭދަކުރާއިރު، ބަޖެޓުގައި ނުހިމެނޭ ކުންފުނިތަކަށާއި، ބަޖެޓުކުރި ވަރަށްވުރެ އިތުރަށްވެސް ފައިސާ
ދޫކޮށްފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން ، 2025 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓަށްވުރެ އިތުރަށް 1,845)އެއްހާސްއަށްސަތޭކަ
ސާޅީސްފަހެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ ހޭދަކޮށްފައިވާކަމާއި، ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކަށް ކުރާ ޚަރަދު އިތުރުވެ،
ދައުލަތަށް އަނބުރާ ލިބެންޖެހޭ ޑިވިޑެންޑާއި، ލޯނު ފައިސާ ނުލިބި އިތުރުވަމުންދާތީ 2025) ވަނަ
އަހަރު ނިމުނުއިރު ޑިވިޑެންޑްގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ 4,317 (ހަތަރުހާސް ތިންސަތޭކަސަތާރަ) މިލިއަން
ރުފިޔާ އަދި ލޯނުތަކުން އަނބުރާ ލިބެންޖެހި ނުލިބިވާ ފައިސާ (އޯވަޑިއު) ގެ ގޮތުގައި 4,997
(ހަތަރުހާސް ނުވަސަތޭކަނުވަދިހަހަތެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ)، އެކަމުން ކުރިމަތިވާ މާލީ ހިރާސްތައް
ކުޑަކުރުމަށް އޮޑިޓް އޮފީހުގެ ރިޕޯޓު 2024) ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ޚަރަދުކުރިގޮތް ދިރާސާކޮށް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 70

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓް (ރިޕޯޓް ނަންބަރު 12 REV-2025-133)E) ނޮވެން ބަރު)2025 ގައި
ދީފައިވާ ލަފާތައް ތަންފީޒުކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.3.14. ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކުގެ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް މާލީ މިނިވަންކަން ހޯދުމަށް، އެއް ބާވަތެއްގެ މަސައްކަތްކުރާ
ކުންފުނިތައް އެއްކޮށްލުމާއި ރައިޓް-ސައިޒްކުރުމުގެ އިތުރުން ހިންގުމުގެ ޚަރަދު ކުޑަކުރާނެ އެކްޝަން
ޕްލޭން އެކުލަވާލަންޖެހޭކަމަށް އަދި އެކަމުން ކުރިމަތިވާ މާލީ ހިރާސްތައް ކުޑަކުރުމަށް އޮޑިޓް އޮފީހުގެ
ރިޕޯޓު 2024) ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ޚަރަދުކުރިގޮތް ދިރާސާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓް)ރިޕޯޓް
ނަންބަރު 12 REV-2025-133(E(ނޮވެންބަރު ((2025 ގައިވާ ލަފާތައް އަވަހަށް
ތަންފީޒުކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް (ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ)
7.2.3.15. ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ މަޝްރޫޢުތަކަކީ، އޭގެ ތެރެއިން އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން އިތުރުކުރެވިދާނެ ދާއިރާއަކަށްވީ
ހިނދު، ދައުލަތުން ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅައި އިސްކަންދޭ މަޝްރޫޢުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި، އެ
މަޝްރޫޢުތަކުގެ ސަބަބުން ކުރިމަގުގައި އަންނާނެކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން
ވަޒަންކޮށް، އެފަދަ މަޝްރޫޢުތަކަށް އިސްކަންދީގެން ކުރުވުމަކީ ދިގުރާސްތާގެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން
އިތުރުކުރުމަށް ބޭނުންތެރި ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރާކަމަށާއި އަދި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ މަޝްރޫޢުތައް
އެކުލަވާލުމުގައި، ފިސްކަލް ޒިންމާގެ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ފިސްކަލް އިމްޕެކްޓް އެނަލިސިސް ތައްޔާރުކޮށް،
އެފަދަ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން އިޤްތިޞާދަށް އަންނާނެ ބަދަލުތައް ދެނެގަތުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް
ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
7.2.4. ފައިނޭންސިންގ
2027 .7.2.4.1 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓް ފައިނޭންސް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ 18,909)އަށާރަހާސް
ނުވަސަތޭކަނުވައެއް(މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރެއިން، 15,646)ފަނަރަހާސް ހަސަތޭކަސާޅީސްހައެއް (
މިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދަނީ ދަރަނީގެ ގޮތުގައިކަމާއި، ބާކީ 3,263 (ތިންހާސް ދުއިސައްތަފަސްދޮޅަސްތިނެއް)
މިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަޖައްސަނީ އެސް.ޑީ.އެފް އަދި ލޯނުތަކުން އަނބުރާ ލިބޭ ފައިސާއިންކަން
ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 71

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ފައިސާ ނުދެއްކިހުންނަ ބިލުތައް (ޕެޔަބަލްސް)
7.2.4.2. ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުތައް ފައިނޭންސް ނުކުރެވި ދައުލަތުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ (ޕެޔަބަލްސް)
އިތުރުވަމުންދާއިރު، ސެޕްޓެންބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް 7,462 (ހަތްހާސް ހަތަރުސަތޭކަފަސްދޮޅަސްދޭއް)
މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބިލަށް ފައިސާ ނުދައްކައި ހުރިކަން އަދި އަހަރު ނިމޭއިރު އެ ޢަދަދު އިތުރަށް
ބޮޑުވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާކަމަށް؛
7.2.4.3. ބިލުތަކަށް ފައިސާދެއްކުން ލަސްވުމުން ވިޔަފާރިތަކަށާއި އިޤްތިޞާދަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކުރާތީ، ބަޖެޓުގެ
ޚަރަދުތަކަކީ ފައިނޭންސް ހޯދޭނެ މިންވަރަށް ހިފެހެއްޓޭ އެއްޗެއްކަން ކަށަވަރުކުރުން މުހިންމުކަމާއި،
އަދި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓްގައި އެފަދަ ޕެޔަބަލްސް ފައިނޭންސްކުރާނެ ގޮތް
ހިމަނާފައިނުވާތީ، އެ ޢަދަދުތައް ކުޑަކުރާނެ ހަރުދަނާ ޕްލޭނެއް އޮތުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް
ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
ބަޖެޓު ފައިނޭންސް ކުރު ން
7.2.4.4. ފާއިތުވެދިޔަ ފަހުގެ އަހަރުތަކުގައި ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޢަދަދުތައް ނުލިބި،
ޑޮމެސްޓިކް މާކެޓަށް ބަރޯސާވުން އިތުރުވެފައިވާކަމާއި، އަދި ދަރަނި ހޯދުމަށް ތައްޔާރުކުރެވޭ ޕްލޭންތަކާ
ފުށޫއަރާގޮތަށް ދަރަނި ނަގަމުން ގޮސްފައިވާތީ، ދަރަނީގެ ހިރާސްތައް އިތުރުވެފައިވާކަން އޮޑިޓް އޮފީހުގެ
ރިޕޯޓު (ރިޕޯޓް ނަންބަރު 12 REV-2025-133)E) ނޮވެން ބަރު)2025 އަދި (ރިޕޯޓް ނަންބަރު
12 REV-2026-20(E(ފެބްރުވަރީ (2025 ތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާނެކަމާއި، އެހެންކަމުން
ދަރަނީގެ ދެމެހެއްޓެނިވިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އެ ރިޕޯޓްތަކުގައި ދީފައިވާ ލަފާތައް އަވަހަށް
ތަންފީޒުކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.4.5. ޤާނޫނު ނަންބަރު 30/2024 (ދައުލަތުގެ ފިސްކަލް ޒިންމާގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެވުނު އިޞްލާޙާއެކު،
މެދުރާސްތާގެ ދަރަނީގެ ސްޓްރެޓެޖީ ހުށަހެޅުމުގެ ޒިންމާ މިވަގުތު ނެތް ނަމަވެސް، ބަޖެޓުގައި ހިމަނާ
ފައިނޭންސިންގ ޕްލޭންތަކަކީ ދަރަނީގެ ޕޯޓްފޯލިއޯގެ ހިރާސްތައް މެދުރާސްތާގައި މެނޭޖުކުރުމަށް
ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިގެން ތައްޔާރުކުރެވޭ ޕްލޭންތަކެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަކީ
މުހިންމުކަމެއްކަމާއި، އަދި، ދަރަނީގެ ހިރާސްތައް ކުޑަކުރުމަށްޓަކައި، އަހަރު ތެރޭގައި ފައިނޭންސް
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 72

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
ހޯދާއިރު، އެގޮތުން ތައްޔާރުކޮށް އެކުލަވާލާ ފައިނޭންސިންގ ޕްލޭންތަކާ އެއްގޮތަށް ދަރަނި ހޯދުމަކީ
މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
7.2.4.6. ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގައި ޑޮމެސްޓިކް މާކެޓުން ފައިނޭންސް ހޯދި މިންވަރު އިތުރުވެ، ޑޮމެސްޓިކް
ބޭންކްތަކުގެ ޖުމްލަ އެސެޓްގެ ނިސްބަތުން ސަރުކާރަށް ދޫކޮށްފައިވާ ދަރަނީގެ މިންވަރު އިތުރުވަމުން
އަންނަކަމަށް ބަޖެޓް ފޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، 2020 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އެ މިންވަރު
ހުރީ، އައި.އެމް.އެފްއިން ފާހަގަކުރާ މިންގަނޑުން ބަލާނަމަ، ދައުލަތުން ދަރަނި ރީސްޓްރަކްޗަރ
ކުރަންޖެހޭ ޙާލަތެއް އައިސްފިނަމަ ބޭންކްތަކުން ދަމަހައްޓަންޖެހޭ ޕްރޫޑެންޝަލް މިންގަޑުތަކަށްވުރެ
ގޯސްކޮށްކަން ބަޖެޓް ފޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ޑޮމެސްޓިކް ބޭންކްތަކުގެ
ދެމެހެއްޓެނިވިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް ދެނެގަނެ އެފަދަ ފިޔަވަޅުތައް ތަންފީޒުކުރުން
ހަރުދަނާކުރުމަށް ދަންނަވައި، އަދި މީގެ އިތުރުން 2027 ވަނަ އަހަރުގައިވެސް ޑޮމެސްޓިކް މާކެޓުން
ބޮޑު ޢަދަދެއް ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ނެގުމަށް ބަޖެޓްގައި ހިމަނާފައިވާތީ، އެ ޢަދަދުތައް ހޯދުމުގައި
ޑޮމެސްޓިކް ބޭންކުތަކުގެ ދެމެހެއްޓެނެވިކަމަށް އޮތް ހިރާސް ކުޑަކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ހޯދުމަ ކީ
މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
2027 .7.2.4.7 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގައި ބޭރުގެ މާލީ ބާޒާރަށް ބޮންޑް/ސުކޫކް ވިއްކައިގެން
2,699 (ދެހާސް ހަސަތޭކަނުވަދިހަނުވައެއް) މިލިއަން ރުފިޔާ 175((ސަތޭކަހަތްދިހަފަހެއް) މިލިއަން
ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު(އަދި ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ބަޖެޓް ސަޕޯޓްގެ ގޮތުގައި 1,897)އެއްހާސް
އަށްސަތޭކަނުވަދިހަހަތެއް(މިލިއަން ރުފިޔާ 123))ސަތޭކަތޭވީސް(މިލިއަން ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު(ހޯދުމަށް
ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، ފާއިތުވެދިޔަ ގިނަ އަހަރުތަކުގައި ހިނގަމުންދާ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކްރެޑިޓް ރޭޓިންގއަށް ކުރިއެރުމެއް ލިބިފައިވީ ނަމަވެސް، އެފަދަ ބޮޑެތި ޢަދަދުތަކެއް ބޭރުގެ މާލީ
ބާޒާރުން ހޯދުމުގެ ހިރާސް ބޮޑުކަން ފާހަގަކުރައްވާކަމާއި، އަދި އެ ފަދައިން ހޯދުމަށް ކަނޑައަޅާ ބޭރު
ފައިސާގެ ދަރަނި ނުލިބޭނަމަ ބޭރު ފައިސާގެ ރިޒާވަށް އެކަމުގެ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުރުމުގެ ހިރާސްބޮޑުކަން
ފާހަގަކުރައްވާކަމާއި، އެހެންކަމުން، އެފަދަ ޢަދަދުތައް ހޯދަން ދަތިވާ ޙާލަތުގައި ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކުގެ
ތެރެއިން ކުޑަކުރެވޭނެ ބައިތައް ދެނެގަނެ އެފަދަ ޚަރަދުތައް ކުޑަކުރުމުގެ މުހިންމުކަން ފާހަގަކުރައްވައި،
ބޭރު ފައިސާގެ ދަރަނި ލިބުން މަދުވުމުން ބޭރު ފައިސާގެ ރިޒާވަށްކުރާނެ ނޭދެވޭ އަސަރު ކުޑަކުރުމަށް
އެޅޭނެ ފިޔަވަޅުތައް ދެނެގަނެ އެފަދަ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް؛
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 73

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
2027 .7.2.4.8 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގައި ސޮވްރިން ޑިވޮލަޕްމަންޓް ފަންޑަށް ޖަމާކުރެވޭ ފައިސާ
އަހަރު ތެރޭގައި ދަރަނި ދެއްކުމަށް ޚަރަދުކުރަން ހިމަނާފައިވާކަން ފާހަގަކުރައްވައި، އެ ފަންޑަކީ
ދައުލަތުން ދައްކަންޖެހޭ ބޮޑެތި ދަރަނިތައް ދެއްކުމުގެ ޤާބިލުކަން އިތުރުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި
އުފައްދާފައިވާ ފަންޑަކަށް ވާއިރު، އަހަރުތެރޭގައި ދަރަނި ދެއްކުމަށް އެ ފަންޑް ބޭނުންކުރި ނަމަވެސް،
ކުރިމަގުގައި ދައްކަންޖެހޭނެ ދަރަނިތައް ދެއްކުމަށް ފަންޑްގައި ސޭވިންގ އެއް ބެހެއްޓުމަކީ
މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވާކަމަށް.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 74

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
2027 .8 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާ ކަންކަން
2027 ވަނަ އަހަރަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި، އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 2027 ވަނަ
އަހަރަށް ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާ ޢަދަދާއި، އޮފީސްތަކުގެ ބަޖެޓާއި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓާއި، ޕަބްލިކް
ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކުރިއެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޖުމްލަ 59,704,440,795/-)ފަންސާސްނުވަބިލިއަން ހަތްސަތޭކަހަތަރުމިލިއަން ހަތަރުލައްކަ
ސާޅީސްހާސް ހަތްސަތޭކަނުވަދިހަފަހެއް(ރުފިޔާގެ ބަޖެޓާއި، އެ ބަޖެޓު ބައިކުރެވޭގޮތް ނުވަތަ އެޕްރޮޕްރިއޭޝަން ސްޓްރަކްޗަރއާ
ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވާގޮތް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
2027 .8.1 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއާގުޅޭ
2027 ވަނަ އަހަރަށް، ޖުމްލަ އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވަ ނީ 43,158,106,809/-
(ސާޅީސްތިންބިލިއަން ސަތޭކަފަންސާސްއަށްމިލިއަން އެއްލައްކަހަހާސް އަށްސަތޭކަނުވައެއް) ރުފިޔާއެވެ. 2027 ވަނަ އަހަރުގެ
ބަޖެޓުގައި އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް އާ ފިޔަވަޅުތަކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވެއެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި އާމްދަނީ އާއި ހިލޭ އެހީ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގޮތްތަކާމެދު
މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، 19 ނޮވެ ންބަރު 2026 ގައި އޮތް ކޮމިޓީގެ 09 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި އެވަގުތު ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާގޮތަށް ފާސްކުރުމަށެވެ. އަދި މި ޢަދަދަކީ ހިލޭ އެހީއާއި އާމްދަނީ ސިޔާސަތު ހަރުދަނާގޮތެއްގައި
ތަންފީޒުކުރެވިއްޖެނަމަ، 2027 ގައި ހާސިލުކުރެވިދާނެ މިންވަރެއްކަމަށް ކޮމިޓީން ފާހަގަކުރިއެވެ.
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 75

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
2027 .8.2 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަ ޅާފައިވާ ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކާ އި މިނިވަން
މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓާގުޅޭ
ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކާއި، ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީތަކާއި އެ މިނިސްޓްރީތަކުގެ ދަށުން ހިންގާ އޮފީސްތަކުގެ ބަޖެޓަކީ ސަރުކާރުގެ
ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓެއްކަމަށްވެފައި، އަދި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ
އެ މުއައްސަސާތަކާ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހުގައި ކަމަށާއި، އަދި އެއްވެސް މުއައްސަސާއެއްގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާ އަދާކުރުމަށް
ދަތިވެއްޖެނަމަ ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ ފައިސާ ކޮންޓިންޖަންސީ ބަޖެޓުން ހަމަޖައްސަވައި ދެއްވާނެކަމުގެ ޔަޤީންކަން މިނިސްޓްރީ
އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ދެއްވާފައިވާތީ، 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓްގައި
ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓްގެ ޚަރަދާމެދު، 19 ނޮވެންބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 09
ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، އެވަގުތު ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް
ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގޮތަށް އެއްވެސް އުނިއިތުރެއް ނުގެނައުމަށެވެ.
8.3. އޮފީސްތަކުގެ ޑޮމެސްޓިކް ބަޖެޓު ޚަރަދާ ގުޅޭ
2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ވަކިވަކި އޮފީސްތަކާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓަށް ބަދަލެއް ގެނެސްފައިނުވާތީ،
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވާފައިވާ "ތާވަލު 4.4: އޮފީސްތަކުގެ ރިކަރަންޓް އަދި ކެޕިޓަލް
ބަޖެޓު" ރިޕޯޓާއި އަދި "ތާވަލު 4.3: މަސްއޫލުވެ ޒިންމާވާ އޮފީސްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމް ބަޖެޓު" މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް
އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާގޮތަށް، 19 ނޮވެންބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 09 ވަނަ
ބައްދަލުވުމުގައި އެވަގުތު ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކުރިއެވެ.
2027 .8.4 ވަނަ އަހަރުގައި ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމެންޓް
ޕްރޮގްރާމްތަކާގުޅޭ ބަޖެޓު
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރައްވައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި 8,211,992,410/-
(އަށްބިލިއަން ދުއިސައްތައެގާރަމިލިއަން ނުވަލައްކަނުވަދިހަދެ ހާސް ހަތަރުސަތޭކަދިހައެއް) ރުފިޔާގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ،
ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް (ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ) މަޝްރޫޢުތަކަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ބަޖެޓު މިނިސްޓްރީ
އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގޮތަށް އެއްވެސް އުނިއިތުރެއް ގެނައުމެއް ނެތި،
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 76

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/BGT/2026/01
19 ނޮވެންބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 09 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި އެވަގުތު ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި
މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކުރިއެވެ.
9. ނިންމުން
2027 ވަނަ އަހަރަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 59,704,440,795/-)ފަންސާސްނުވަބިލިއަން ހަތްސަތޭކަހަތަރުމިލިއަން ހަތަރުލައްކަ ސާޅީސްހާސް
ހަތްސަތޭކަނުވަދިހަފަހެއް (ރުފިޔާގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 2027" ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރާ ބަޖެޓު" ގައިވާ ބަޖެޓު ބައިކުރެވޭ ގޮތް ނުވަތަ އެޕްރޮޕްރިއޭޝަން
ސްޓްރަކްޗަރއާ އެއްގޮތަށް، 19 ނޮވެންބަރު 2026 ގައި ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 09 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައެވެ.
ވީމާ، މަޖިލީހަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާގޮތަކަށް މި ރިޕޯޓާމެދު ގޮތެއް ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އެދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ
236 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަމެވެ.
2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރައްވައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއިން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވިގޮތުގެ
ތަފްޞީލު މި ރިޕޯޓުގެ "ޖަދުވަލު- "1 ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އެވަނީއެވެ.
19 ނޮވެންބަރު 2026
އޭދަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް
ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު
ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ 77

ޖަދުވަލު 1: ކައުންސިލްގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވިގޮތުގެ ތަފްސީލު

✓	ހާޒިރުވި ބައްދަލުވުން	-	ހާޒިރުނުވާ ބައްދަލުވުން	S	ސަލާމުގައި ހުރި ބައްދަލުވުން	O	ރަސްމީ ދަތުރެއްގައި

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް	ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޒާން މަރުޒޫޤު	ފޭދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ނިޒާރު	ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ފަޒާދު	ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމަދު އަބްދުﷲ	ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޝްރަފް ރަޝީދު	ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީ	ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސަދުﷲ ޝިހާބް	މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާކިރު	ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން މުޙައްމަދު ރަޝީދު	މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް	ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިން ހަބީބް	ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މަޢްރޫފް ޒާހިރު	އޭދަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް	ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އައްބާސް	ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމްދޫން	ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަމީން ފައިސަލް	ކުޑަހުވަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ދާއޫދު	ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ	ކާފު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަރީފް	މައްޗަންގޮޅި މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް	ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އައިޒާން	ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޑޮކްޓަރު އަޙްމަދު ޝަފްހީދު	ވަކި ވަކި ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންނެވި އަދަދު	ހޭދަވި ވަގުތު	ބައްދަލުވުން	ތާރީޚް
-	S	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	S	✓	✓	✓	O	-	N	-	O	✓	✓	✓	✓	13	0:05	9	19-11-2026
✓	S	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	S	✓	✓	✓	O	✓	N	✓	✓	-	S	✓	✓	17	0:50	8	17-11-2026
✓	S	O	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	S	✓	✓	O	O	✓	N	✓	O	-	✓	✓	✓	15	1:22	7	16-11-2026
✓	S	O	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	S	✓	✓	✓	O	✓	N	✓	O	✓	✓	✓	✓	17	0:54	6	16-11-2026
✓	S	✓	✓	-	✓	✓	✓	N	-	S	✓	✓	✓	O	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	15	1:23	5	10-11-2026
S	S	✓	✓	✓	✓	✓	✓	N	✓	S	✓	✓	✓	O	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18	1:21	4	10-11-2026
✓	S	-	✓	✓	✓	✓	✓	N	✓	S	✓	✓	✓	O	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18	1:31	3	09-11-2026
✓	S	✓	✓	-	O	✓	-	N	✓	S	✓	O	✓	O	✓	✓	✓	O	✓	✓	✓	✓	14	0:14	2	05-11-2026
✓	S	✓	✓	✓	✓	✓	✓	N	✓	S	O	✓	✓	O	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	18	0:06	1	04-11-2026
7	0	6	9	7	8	9	7	4	7	0	8	8	8	0	8	5	7	5	6	8	9	9		**7:46**	**9**	